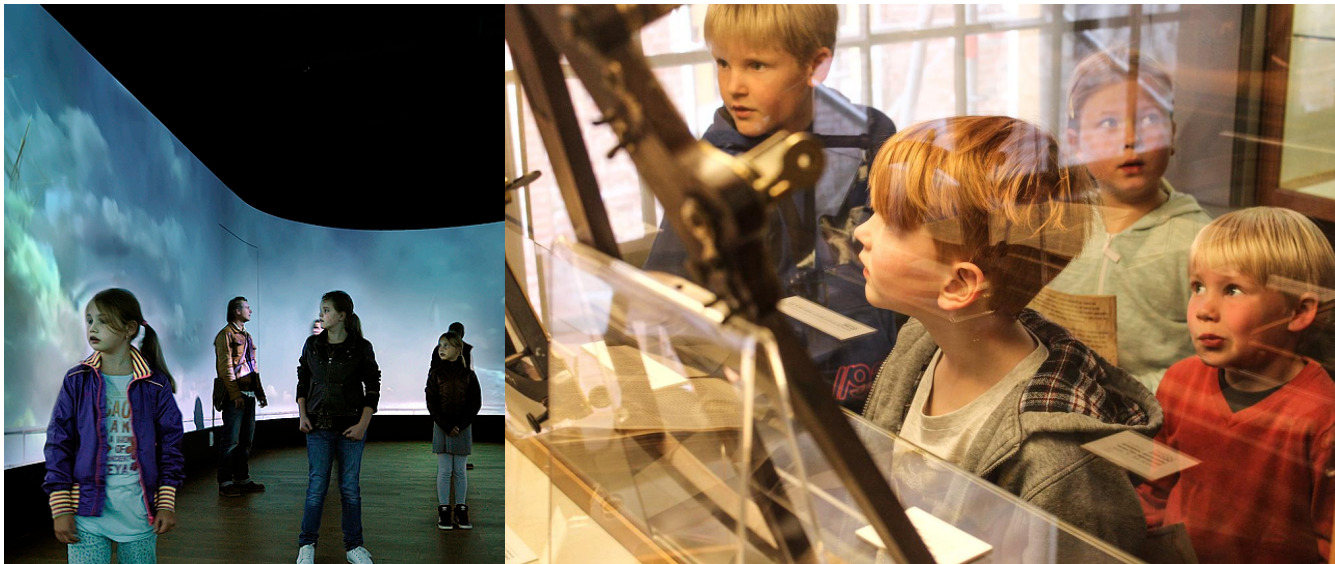

Scenario's vernieuwing Museum Noordwijk

BMC
januari 2018
E. de Klerk
Projectnummer: PO004111

BMC Advies B.V.
P.O. box 490
3800 AL Amersfoort

Spacelab 4
3824 MR Amersfoort

T +31 (0)33 496 52 00
www.bmc.nl

KVK 32078667
IBAN NL91ABNA0504035754
BTW NL80.86.63.598 B.01

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Huidige situatie: Museum Noordwijk anno 2017	5
3. Scenario's vernieuwing Museum Noordwijk	17
4. Stedenbouwkundige uitgangspunten voor een vernieuwd museum (scenario 2)	21
5. Een 'rondleiding' door het vernieuwde Museum Noordwijk (scenario 2)	24
6. Benchmark vernieuwd museum Noordwijk (scenario 2)	37
7. Organisatorische en financiële consequenties van de twee scenario's	58
8. Risico's bij uitbreiding en vernieuwing van het museum (scenario 2)	76
9. Strategie fondsenwerving (scenario 2)	78
10. Fasering en vervolgstappen	82
11. Samenvatting	85
Colofon	91
BIJLAGE 1 Trends en prognoses op het gebied van cultuur, erfgoed, toerisme en recreatie	92
BIJLAGE 2 Referenties tentoonstellingsontwerp en -uitvoering Kloosterboer	95
BIJLAGE 3 Financiële uitwerking scenario's	98
BIJLAGE 4 Fondsen- & subsidiescan Museum Noordwijk	113

Foto's voorpagina: referenties voor vernieuwd Museum Noordwijk, het Scheepvaartmuseum Amsterdam (links) en Noordelijk Scheepvaartmuseum Groningen (rechts)

1. Inleiding

Het Genootschap Oud Noordwijk – en daarmee Museum Noordwijk – speelt een belangrijke rol in het behoud en uitdragen van het Noordwijkse cultureel erfgoed, zowel voor de inwoners als voor bezoekers van Noordwijk. De vereniging kent circa 1.500 leden en in verschillende werkgroepen zijn circa 125 vrijwilligers actief.

Het museum is sinds 1962 gevestigd in een fraai behouden gebleven, bijna 400 jaar oude binnenduinse hoeve. Het gebouw en de presentatie van Museum Noordwijk zijn aan uitbreiding en vernieuwing toe. De beschikbare ruimte in het gebouw is te klein voor een (vernieuwde) expositie en aansprekende wisseltentoonstellingen en adequate werkruimte voor de vele betrokken vrijwilligers van het genootschap ontbreekt nagenoeg. Ook is de Blauwdotterzaal dringend aan renovatie toe. Bovendien is de presentatie inmiddels verouderd.

Uitgenodigd door de Noordwijkse politiek wil het bestuur van Genootschap Oud Noordwijk toe naar een uitbreiding en grondige herpositionering van het museum. Voor u ligt dan ook een plan waarin ingespeeld wordt op de ambitie om van Noordwijk een 7-sterrenkustplaats te maken, met aantrekkelijke 'elkweersvoorzieningen'.

Daarbij is uitgegaan van twee mogelijke scenario's:

- **Scenario 1: Uitbreiding werkruimte en ruimte voor wisselexposities**

Een scenario waarin werkruimte voor de vrijwilligers en ruimte voor wisseltentoonstellingen wordt toegevoegd.

Dit scenario kan worden gerealiseerd binnen de huidige ruimtelijke kaders in combinatie met een toevoeging van het pand aan de Nicolaas Barnhoornweg 44.

- **Scenario 2: Volledig vernieuwd museum**

Een scenario waarin naast werkruimte voor de vrijwilligers en ruimte voor wisseltentoonstellingen ook ruimte wordt toegevoegd voor faciliteiten (VVV, horeca, museumwinkel, entree, garderobe, sanitair en opslagkelder voor de collectie) en tentoonstellingsruimte voor een vernieuwde vaste opstelling.

In dit scenario wordt de expositie volledig vernieuwd. Museum Noordwijk wordt dan een museum waar inwoners en bezoekers van Noordwijk de bijzondere kwaliteiten van Noordwijk kunnen ervaren en waar in aansprekende hoofdthema's de unieke geschiedenis, kunst en kunstnijverheid voor het publiek worden ontsloten. Beleving, historie, amusement, cultuur en educatie worden met elkaar gecombineerd in de nieuwe expositie.

BMC is gevraagd onderzoek uit te voeren naar de marktpotentie, financiële en organisatorische haalbaarheid van de uitbreidingsplannen van Museum Noordwijk.

De afgelopen anderhalf jaar is dit haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd, in coproductie met het bestuur van Genootschap Oud Noordwijk. Hierbij is optimaal gebruikgemaakt van de informatie uit een eigen vooronderzoek van het genootschap. Zo had het Bouwkundig Bureau Caltec b.v. reeds gerekend aan de verbouwing van de Nicolaas Barnhoornweg, de verbinding van dit pand met de Blauwdotterzaal en de renovatie van de Blauwdotterzaal.

Het genootschap had mede op basis van die berekeningen een uitbreidingsplan voor Museum Noordwijk opgesteld. Bestuurslid Leen van Duin, oud-hoogleraar aan de TU Delft, had in deze fase plattegronden en tekeningen opgesteld voor de uitbreiding van het museum met nieuwbouw.

De eerste fase van het onderzoek vond plaats in de tweede helft van 2017 en de tweede fase in de tweede helft van 2018.

De projectgroep bestond uit:

- de heer L. Guijt, voorzitter Genootschap Oud Noordwijk;
- de heer K. Langeveld, penningmeester Genootschap Oud Noordwijk;
- de heer L. van Duin, bestuurslid Genootschap Oud Noordwijk;
- de heer H. Dragt, bestuurslid Genootschap Oud Noordwijk;
- de heer L. Schaap, voormalig penningmeester Genootschap Oud Noordwijk.
- Mevrouw N. Brak, bestuurslid Genootschap Oud Noordwijk (vanaf fase 2);
- mevrouw N. van der Wal, beleidsmedewerker Kunst & Cultuur gemeente Noordwijk;
- mevrouw E. de Klerk, senior adviseur en projectleider BMC Advies;
- mevrouw M. van Geenhuizen, expert fonds- en sponsorwerving (vanaf fase 2).

Bureau Kloosterboer Decor heeft tijdens de eerste fase het museale concept uitgewerkt, in nauwe samenwerking met het bestuur van het genootschap, de heer H. Salman (cultuurhistoricus en deskundige op het vlak van de Noordwijkse geschiedenis), BMC Advies en de gemeente Noordwijk.

De stedenbouwkundige uitgangspunten zijn in de eerste fase **YACHT GROUP** van het onderzoek opgesteld door stedenbouwkundige Daniel Ruigrok van Elberfeld.

In dit ondernemingsplan geven wij eerst (hoofdstuk 2) een schets van de huidige situatie van Museum Noordwijk. Hierin komen de collectie, het activiteitsaanbod, het publieksbereik, de organisatie en de huisvesting aan de orde. Tevens is in de bijlage een omgevingsanalyse opgenomen met daarin trends en ontwikkelingen op het gebied van cultuur, erfgoed, toerisme en recreatie. Ten slotte wordt de aansluiting op de Omgevingsvisie en de uitvoeringsprogramma's voor het cultuurbeleid geschetst.

Foto Wilhelmina Boulevard Noordwijk

In hoofdstuk 3 presenteren wij twee mogelijke scenario's voor Museum Noordwijk.

In de twee daaropvolgende hoofdstukken wordt ingegaan op de plannen voor het scenario waarin een nieuwbouwvleugel en een volledige vernieuwing van de tentoonstelling en faciliteiten zijn opgenomen:

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de stedenbouwkundige uitgangspunten voor scenario 2, in het daaropvolgende hoofdstuk (hoofdstuk 5) wordt het nieuwe museale concept voor scenario 2 toegelicht in de vorm van een 'rondleiding' door het vernieuwde museum. Ook is er een conceptrouting toegevoegd aan dit hoofdstuk.

In hoofdstuk 6 volgt een benchmark.

In hoofdstuk 7 werken wij de twee scenario's organisatorisch en financieel uit, uitgesplitst in investeringen en exploitatie. In dit hoofdstuk zijn ook de eenmalige en structurele extra inkomsten van het museum in beide scenario's meegenomen. Ook wordt ingegaan op de benodigde eenmalige en structurele gemeentelijke bijdragen. De genoemde bedragen zijn in deze fase nog indicatief. Als bijlage zijn de uitgebreide berekeningen opgenomen.

In het daaropvolgende hoofdstuk (hoofdstuk 8) worden de risico's van het uitbreidings- en vernieuwingsscenario onder de loep genomen. Zo wordt er onder meer gekeken naar de effecten wanneer de bezoekersaantallen sterk tegen zouden vallen.

Dan volgen de fondswervingsstrategie (hoofdstuk 9) en vervolgens is er een voorstel opgenomen voor de verder te zetten stappen in de volgende fase (hoofdstuk 10). Met hoofdstuk 11 sluiten we de rapportage af met een samenvatting van de scenario's.

2. Huidige situatie: Museum Noordwijk anno 2017

Collectie en activiteiten

Collectie

Museum Noordwijk is het museum voor kunst, kunstnijverheid en geschiedenis van Noordwijk. De kerncollectie bestaat uit schilderijen, zoals dorpsgezichten uit de periode rond 1900. Ook de Noordwijkse klederdracht en de grootste museale collectie plateel van Porcelainfabriek De Kroon (1906-1910), met topwerken van Henri Breetvelt (1864-1923), zijn onderdeel van de collectie, evenals het beeldhouwwerk van Oswald Wenckebach (1865-1962) en Charlotte van Pallandt (1898-1997).

In het museum bevinden zich ook een aantal stijlkamers in de sfeer van Noordwijk rond 1900.

Museum Noordwijk speelt daarnaast een centrale rol in het beheren, conserveren, restaureren, verzamelen van de collectie en publiceren over de collectie.

De collectie bestaat uit archieven, schilderijen, tekeningen, kleding, sieraden, aardewerk en sculpturen uit de periode van 1850 tot heden.

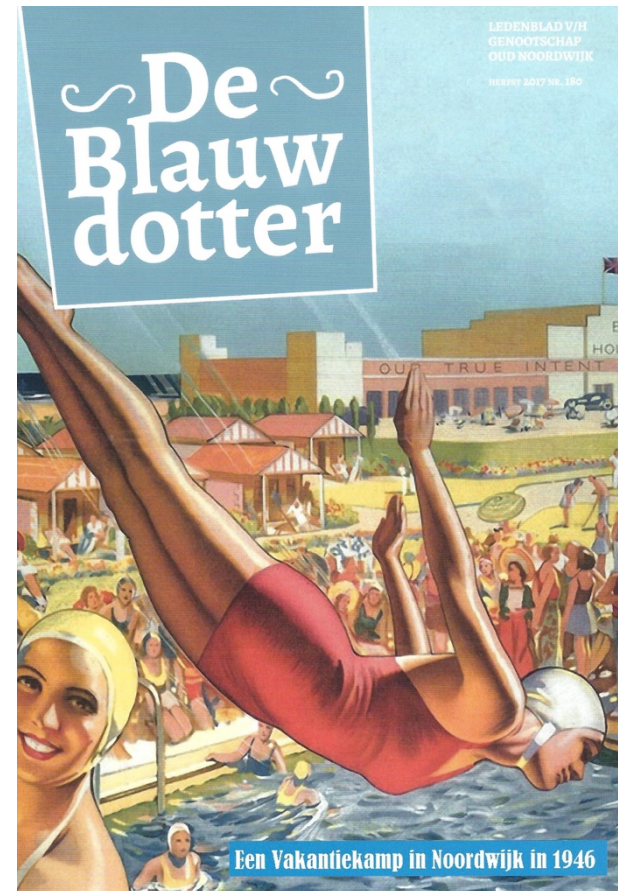
De archieven bestaan uit een algemeen Noordwijks archief, het archief van dorps historicus Kloos, het visserijarchief en diverse fotoarchieven.

De schilderijen en tekeningen zijn o.a. van Klein Diepold, Morgenstjerne Munthe, Jungmann, Haas, Berkemeier, Senf, Noteboom, Van Pallandt en Jonckergouw. Allemaal kunstenaars die in Noordwijk hebben gewerkt en/of gewoond. Het aardewerk van Noordwijkse ateliers betreft dat van De Kroon, De Zwing, Mertens en Wassing.

Museum Noordwijk heeft als missie haar kerncollectie zo aan te vullen dat ze het erfgoed voor de komende generaties opbouwt, toont en beheert. En daarin toonaangevend wordt. Om dit voor elkaar te krijgen en dus regelmatig nieuwe werken te kunnen aankopen is Stichting Vrienden Museum Noordwijk opgericht. Stichting Vrienden van Museum Noordwijk ondersteunt Museum Noordwijk bij haar kunstaankopen. Daarnaast worden kunstaankopen ook op een andere wijze georganiseerd. Dat het genootschap erin slaagt bijzondere werken te verwerven blijkt uit onderstaande lijst, met daarin enkele topstukken uit de collectie.

Vrienden voor Museum Noordwijk vanaf 2007

Beeld, het geportretteerde meisje Otie van Leeuwen, van Oswald Wenckebach
Een deel van de aankoop van het schilderij De Vuurtoren van Noordwijk van H.F. Bieling (1887-1964)
Vijf Vazen van Porcelainfabriek 'De Kroon'
Vijf tekeningen van de hand van Charlotte van Pallandt (1898-1997)
Schilderij: een gezicht op de Hoofdstraat, door Jan Hillebrand Wijsmuller (Amsterdam 1855, aldaar 1925)
Schilderij: Het Wilhelminahofje, door Daniël Noteboom (Rotterdam 1877 – Leiden 1943)
Schilderij: Schelpenvisser, door Daniël Noteboom (Rotterdam 1877 – Leiden 1943)
Bronzenbeeld Wilhelmina van Charlotte van Pallandt
Een vaas van Porcelainfabriek 'De Kroon'
Tegelplaat van plateelfabriek 'Zuid-Holland'
Tegelplaat van Porceleyne Fles

Afbeelding Blauwdotter (collectie Museum Noordwijk)

Vaste expositie

De vaste presentatie is momenteel opgesteld in de ruimtes van de monumentale binnenduinse boerderij. Het gaat om een bescheiden oppervlak (circa 240 m²). Momenteel zijn de ruimtes op de begane grond ingericht als stijkkamers en worden op de bovenverdieping met name schilderijen tentoongesteld.

Wisseltentoonstellingen

Naast de vaste expositie worden er jaarlijks twee wisseltentoonstellingen georganiseerd.

Afgelopen jaren werden deze wisseltentoonstellingen georganiseerd rond het werk van Noordwijkse kunstenaars, zoals Charlotte van Palland, Oswald Wenckebach, Tosca van den Haak, Maja van Hall en Roesja Trimbos. Ook zijn er wisseltentoonstellingen georganiseerd rond een thema, zoals '150 jaar badplaats'. De tentoonstelling van het werk van de beeldhouwster Charlotte van Pallandt (1898-1997) trok meer dan 10.000 bezoekers.

De twee wisseltentoonstellingen in 2017 waren: 'Hoed je voor de vrouw' en 'Goudkoorts', in het kader van Noordwijk 'European City of Sport'. Tijdens de wisseltentoonstellingen werden incidenteel lezingen aangeboden en tentoonstellings-uitgaven gepubliceerd.

In 2018 vond de tentoonstelling '60 jaar Ruimtevaart' plaats. Voor 2019 is de tentoonstelling '1+1+1+1=1' (over de geschiedenis van Noordwijkerhout, De Zilk, Noordwijk aan Zee en Noordwijk Binnen) gepland.

Educatie

Voor leerlingen van het basisonderwijs is er een educatieprogramma 'Op stap met Leuntje en Leen Plug' samengesteld, met een leskist als voorbereiding op het bezoek aan Museum Noordwijk. De programma's zijn door leerkrachten te boeken via de Cultuureducatiegroep.

VVV

Nieuw vanaf 2017 is de VVV-functie die is ondergebracht in Museum Noordwijk. Het nieuwe VVV-kantoor is een aanvulling op de digitale serviceverlening van Noordwijk Marketing.

In het VVV-kantoor kunnen bezoekers terecht voor toeristische informatie en vinden zij folders en souvenirs. Bezoekers van het museum en van de VVV worden vanaf dezelfde balie bediend. Er zijn gesprekken met Noordwijk Marketing gaande om te bezien of de VVV een aantrekkelijke en goed bereikbare winkel kan onderbrengen wanneer Museum Noordwijk gaat uitbreiden. Vooruitlopend daarop is in scenario 2 uitgegaan van een grotere opzet van de VVV in de nieuwbouwvleugel op de hoek van het Jan Kroonsplein en de Parallelboulevard.

Foto Voorgevel Museum Noordwijk

Publieksbereik

De bezoekers van Museum Noordwijk bestaan vooral uit kunstliefhebbers, schoolklassen en Noordwijkers. De informatie in het museum wordt op dit moment alleen in het Nederlands aangeboden, waardoor het museum zich vooral richt op Nederlandstalige bezoekers.

De meeste aantrekkingskracht op bezoekers hebben de wisseltentoonstellingen. Deze tentoonstellingen zorgen ook voor herhaalbezoekers.

Publieksbereik tentoonstellingen

Gemiddeld heeft Museum Noordwijk 4.400 bezoekers per jaar. Het aantal bezoekers is wisselend en in de huidige setting/presentatie vooral afhankelijk van de aantrekkingskracht van de wisseltentoonstellingen. In 2016 waren er 4.178 bezoekers.

Aantal bezoekers per jaar	
2016	4.178
2015	5.779
2014	4.509
2013	3.313

Het aantal bezoekers per jaar is inclusief het aantal leerlingen binnen het educatieprogramma.

Publieksbereik educatieproject

Alle basisscholen in Noordwijk doen mee aan het cultuur-educatieprogramma. Dit betekent dat er jaarlijks 9 à 10 scholen Museum Noordwijk bezoeken. Het voortgezet onderwijs wordt nog niet bereikt.

Aan het educatieproject deden in schooljaar 2015-2016 14 groepen van 9 verschillende scholen mee, waarmee het museum werd bezocht door 313 leerlingen. Het educatieproject wordt hooggewaardeerd (cijfer 9 in schooljaar 2015-2016) door het onderwijs.

Leden

Genootschap Oud Noordwijk heeft bijna 1.800 leden. De leden van het genootschap bestaan vooral uit bewoners uit Noordwijk. Gezien de hoge leeftijd van veel van deze leden, loopt het aantal leden jaarlijks terug.

Voor Genootschap Oud Noordwijk wordt *De Blauwdotter*, het ledenblad van Genootschap Oud Noordwijk, uitgegeven en verstuurd naar leden, vrienden en vrijwilligers.

Aantal leden	
2016	1.781
2015	1.859
2014	1.965
2013	2.103

Publieksbereik VVV in Museum Noordwijk

In totaal heeft het VVV vanaf april 2017 tot en met september 2017 bijna 7.000 bezoekers gehad.

2017	Totaal
Bezoekers VVV	6.989
Telefoon	602
E-mail	223
Accommodatieverzoek	534
Totaal	8.348

De contacten die de VVV-balie in de periode april t/m september 2017 heeft verwerkt, zijn vastgelegd. De cijfers over oktober tot en met december zijn nog niet bekend.

Organisatie

Genootschap Oud Noordwijk is een vereniging en exploiteert twee musea, te weten Streekmuseum Veldzicht en Museum Noordwijk.

Het genootschap heeft een bestuur, waarvan de verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten. Het bestuur bestaat uit zes personen en wordt gevormd door vrijwilligers. In het rooster van aftreden dat wordt gehanteerd wordt continuïteit van het bestuur nagestreefd.

Genootschap Oud Noordwijk/Museum Noordwijk heeft geen **YACHT GROUP** vaste medewerkers in dienst. Meer dan 125 vrijwilligers werken als gastvrouw of gastheer achter de receptie, als begeleiders van schoolklassen, voor de registratie en het onderhoud van de collectie, voor het inrichten van tentoonstellingen, voor de redactie van *De Blauwdotter* et cetera. Het genootschap werkt hiervoor met verschillende werkgroepen.

Voor een beperkt aantal functies binnen de vereniging wordt een vrijwilligersvergoeding verstrekt binnen de daarvoor geldende fiscale regels. Alle overige functies worden uitgevoerd door vrijwilligers die daarvoor geen beloning ontvangen.

Het genootschap kent de volgende werkgroepen:

Werkgroep Receptie en suppoosten	Werkgroep Foto en film
Werkgroep Educatie	Werkgroep Beheer en Behoud
Tentoonstellingscommissie	Werkgroep (leden) Administratie
Werkgroep Gebouw, beveiliging, ICT	Werkgroep Modelbouw
Klederdrachtgroep	Werkgroep Textiel
Werkgroep Bibliotheek	Werkgroep Veldzicht met subgroepen
Redactie van <i>De Blauwdotter</i>	

Genootschap Oud Noordwijk heeft de ANBI-status. Algemeen nut beogende instellingen (ANBI's) kunnen gebruikmaken van bepaalde belastingvoordelen bij erven, schenken en de energiebelasting. Voor donateurs van culturele ANBI's geldt een extra giftenaftrek. Hierdoor worden giften aan Genootschap Oud Noordwijk gestimuleerd.

Stichting Noordwijkerhout van Toen en Genootschap Oud De Zilck

Genootschap Oud Noordwijk is gestart met een eerste verkenning van samenwerking met Stichting Noordwijkerhout van Toen (Stichting Navato) en Genootschap Oud De Zilck. Inmiddels zijn er contacten gelegd en worden de eerste samenwerkingsverbanden opgestart.

Museumregister

Museum Noordwijk is opgenomen in het Nederlands Museumregister.

Voorwaarden voor opname in Het Nederlands Museumregister

Het geregistreerde museum

- beschikt over een institutionele basis
- beschikt over een collectie
- beschikt over voldoende financiële garanties voor de exploitatie
- beschikt over een beleidsplan
- beschikt over een afgeronde basisregistratie van zijn collectie
- draagt zorg voor het behoud van de collectie
- beschikt over voldoende basisvoorzieningen voor het publiek
- verkrijgt kennis over de collectie door onderzoek in eigen beheer en door derden
- informatie is openbaar en in verschillende vormen beschikbaar
- is op voldoende vaste tijden toegankelijk voor het publiek
- beschikt over voldoende interne deskundigheid

Huisvesting en eigendom gebouwen

Museum Noordwijk is gevestigd in het Oude Zeedorp in een rijksmonumentale binnenduinehoeve (Jan Kroonsplein 4), die bijna 400 jaar oud is. Aan de oorspronkelijke boerderij is een expositiezaal toegevoegd: de Blauwdotterzaal. In het buurhuis (Jan Kroonsplein 6) is vanaf 2017 het VVV-kantoor gesitueerd, bemenst door de vrijwilligers van Museum Noordwijk en gefaciliteerd door Noordwijk Marketing.

Stichting Museum Boerderij is eigenaar van de historische boerderij, het buurhuis aan het Jan Kroonsplein 6 en de aangebouwde Blauwdotterzaal, inclusief het kantoor, toiletten en kluis.

Genootschap Oud Noordwijk huurt het onroerend goed ten behoeve van Museum Noordwijk van Stichting Museum Boerderij.

Foto Floraal decor, porseleinfabriek De Kroon (collectie Museum Noordwijk)

De gebouwen waarin het Streekmuseum Veldzicht is gevestigd zijn in eigendom van Stichting Landgoed Veldzicht. Deze gebouwen worden ter beschikking gesteld aan Genootschap Oud Noordwijk. Genootschap Oud Noordwijk huurt dit van de gemeente.

Het depot van het museum (130 m²) is in de kelder van het voormalige DPO-gebouw. Dit gebouw is eigendom van de gemeente Noordwijk.

Hoewel Museum Noordwijk gesitueerd is in een zeer bijzonder pand, kent het gebouw de nodige tekortkomingen, waarbij de beperkte ruimte de grootste tekortkoming is.

Op dit moment beschikt het museum naar schatting over de volgende vierkante meters (op de locatie Jan Kroonsplein):

Boerderij	244
Jan Kroonsplein 6	58
Blauwdotterzaal	70
Kantoor en kluis	40
Toiletten, keuken en trapportaal	20
Totaal	432

Over het algemeen komen de presentaties door de ruimtelijke beperkingen onvoldoende tot hun recht. Daarnaast is voor veel van de werkzaamheden die door vrijwilligers moeten worden uitgevoerd al geruime tijd te weinig ruimte in Museum Noordwijk.

Specifiek voor de ruimte voor wisseltentoonstellingen geldt dat deze te klein is. Met het oog op herhalingsbezoek zijn juist wisseltentoonstellingen van belang.

Dat is onvoldoende wanneer Museum Noordwijk ook aantrekkelijk wil zijn voor bezoekers/toeristen en daarmee een toeristische functie ('elkweersvoorziening') wil vervullen.

SWOT-analyse Museum Noordwijk

SWOT-analyse: 'Bouw voort op uw sterke punten, verbeter uw zwakke punten, grijp uw kansen en vermijd bedreigingen', Henry Mintzberg

Sterke/zwakke punten (intern)

	Sterk	Zwak
Presentatie	Sfeerkamers worden gewaardeerd door bezoekers Bij wisseltentoonstellingen een afwisselend aanbod van schilderijen, sculpturen, foto- en filmpresentaties Authenticiteit monumentaal pand	Het concept van een oudheidkamer is gedateerd Weinig beleving/interactie Er ontbreekt een aansprekende verhaallijn Te veel objecten op te weinig m ²
Collectie	Breed georiënteerde collectie Unieke collectie schilderijen Berkemeier, bijzondere kledingcollectie en sierraden en plateelcollectie De Kroon	Depot en restauratie ateliers op verschillende locaties
Activiteiten	Wisseltentoonstellingen (waarmee extra bezoekers worden getrokken) Cultuureducatieprogramma hooggewaardeerd door scholen (evaluatieformulieren) Toeristische VVV-balie heeft een aantrekkende werking Uitgave blad <i>De Blauwdotter</i> is een begrip in Noordwijk (omdat de uitgave al heel lang bestaat)	Te weinig ruimte voor (wissel)tentoonstellingen Zeer beperkt aanbod van lezingen, filmpresentaties en andere activiteiten Geen vernieuwende concepten (bijv. nieuwe media inzetten, ongebruikelijke/nieuwe samenwerkingspartners vinden)
Publiek	Bereik van bijna alle basisschoolleerlingen in Noordwijk d.m.v. educatieprogramma Wisseltentoonstellingen trekken veel kunstliefhebbers Veel leden (Genootschap Oud Noordwijk)	Beperkte bezoekersaantallen onder Noordwijkers en bezoekers van Noordwijk Bezoekersaantallen erg afhankelijk van onderwerp wisseltentoonstelling Gemiddelde leeftijd leden Genootschap Oud Noordwijk relatief hoog Voornamelijk Nederlandstalig gericht

Huisvesting	Goede ligging in toeristisch kerngebied van Noordwijk aan Zee	Geen verbinding met de boulevard of winkelstraat Ruimtegebrek voor zowel werkruimten als publieksruimten De ruimtes zijn klein van afmeting
Organisatie	Veel inhoudelijke expertise bij bestuur en vrijwilligers Veel vrijwilligers	Beperkte slagkracht op: <ul style="list-style-type: none"> • promotie/marketing, ICT/website, organisatie wisseltentoonstellingen en fondsenwerving • geen jongeren in vrijwilligersbestand • coördinatie van vrijwilligers kan verbeterd worden
Draagvlak	Groot draagvlak voor Genootschap Oud Noordwijk bij Noordwijkers (veel leden) Politiek draagvlak is groot; uitbreiding en herpositionering Museum Noordwijk op uitnodiging van de Noordwijkse politiek	Publieke belangstelling
Financiën	Gezonde financiële exploitatie Contributie en daaruit volgende donaties uniek voor een klein museum	Te weinig middelen om aan vernieuwing en uitbreiding te doen Slagkracht voor werven van sponsors Dalende inkomsten uit contributie van leden

Kansen/bedreigingen (extern)

	Kansen	Bedreigingen
Presentatie	Museum Noordwijk als eigentijds museum Meer focus op een aantal onderscheidende thema's/collectie zal leiden tot een aantrekkelijker vaste presentatie en meer bezoekers	Ontbreken van verhaallijn/beleving/interactie zal leiden tot daling bezoekersaantallen Zonder uitbreiding m ² zeer beperkte mogelijkheid voor substantiële verbetering vaste presentatie

Collectie	De collectie biedt mogelijkheden voor unieke verhaallijnen/thema's Uitbreiding van de huisvesting (nieuwbouw) biedt perspectief op optimaliseren van het depot (bij elkaar brengen van collecties uit verschillende locaties en verbeteren van condities van depot (klimatiseren)	
Activiteiten	Hoogwaardige wisseltentoonstellingen als trigger voor herhaalbezoek Uitbreiding activiteiten aanbod, niet alleen fysiek maar ook online, zal andere doelgroepen bereiken (jongeren, ouderen)	Zonder uitbreiding m ² ook geen verbetering van de mogelijkheden voor wisseltentoonstellingen Concurrentie van andere musea
Publiek	Toenemende belangstelling voor cultuurhistorie Eigentijds museum zal aantrekkelijk zijn voor Noordwijkers, recreanten en toeristen Groeimarkt (Duitsland, België en Verenigd Koninkrijk) zet door; daarvan moet Museum Noordwijk kunnen profiteren mogelijkheden propositie/arrangementen Verlengen van seizoen door bereiken van congretoeristen	Geen/onvoldoende aansluiting vinden op de bewoners van Noordwijk Geen/onvoldoende aansluiting vinden op de doelgroepen die Noordwijk bezoeken
Huisvesting	Vernieuwd Museum Noordwijk mooie aanvulling op het aanbod van 'elkweersvoorzieningen' Uitbreiding van de huisvesting (nieuwbouw en herinrichting) biedt perspectief op meer ruimte voor vaste presentatie, wisseltentoonstellingen en werkruimtes	Veel bouwprojecten (waaronder Jan Kroonsplein), waardoor Museum Noordwijk (nog meer) 'onzichtbaar' wordt achter een bouwput Niet meenemen van de herontwikkeling van het museum bij de herinrichting van het Jan Kroonsplein en de Parallel Boulevard
Organisatie	Samenwerking met andere musea Samenwerking met andere partners (Noordwijk Marketing, VVV, ondernemers, maatschappelijke organisaties) Door professionalisering inhoudelijke coördinatie vrijwilligersinzet verbeteren Netwerk van vrijwilligers inzetten Inzet van nieuwe vrijwilligers	Afhankelijkheid van vrijwilligers Leeftijd van vrijwilligers

Draagvlak	VVV/Noordwijk Marketing wil participant blijven Betrokkenheid onder Noordwijkers/ondernemers/maatschappelijke organisaties kan worden versterkt	
Financiën	Gemeente wil investeren Museum Noordwijk Betrokkenheid onder particuliere Noordwijkers en ondernemers biedt perspectief op donaties/sponsoring Een hogere ambitie biedt kansen voor fondsenwerving Mogelijkheden 'Vrienden van Museum' kunnen worden geoptimaliseerd	Er zijn (op de schaal van Noordwijk) relatief veel middelen nodig om ambities waar te maken Ten aanzien van mogelijke financiële bijdrage concurrentie door veelheid aan plannen in Noordwijk Fusie Noordwijk en Noordwijkerhout

Omgevingsanalyse

In de Omgevingsvisie 2030 wordt uitgebreid stilgestaan bij trends en prognoses van verschillende thema's. In bijlage 1 staat een opsomming van relevante trends en prognoses op het gebied van cultuur, erfgoed, toerisme en recreatie.

Visie/beleid gemeente Noordwijk

Bij het afwegen van initiatieven, zoals het uitbreiden van Museum Noordwijk, is de Omgevingsvisie 2030 en de bijdrage aan deze ambitie leidend.

'Noordwijk wil een topkwaliteit kustplaats zijn, met allure: sfeervol, energiek, inspirerend en goed bereikbaar. Een kustplaats die zich onderscheidt van andere kustplaatsen, vooral door behoud en versterking van het dorps, authentieke karakter. In de luwte van de drukke Randstad, maar daar wel goed mee verbonden en gericht op regionale samenwerking.

Noordwijk wil een aantrekkelijke woon- en leefomgeving bieden voor de eigen inwoners. Versterking van de gemeenschapszin is daarbij een belangrijk doel.

De 'groene draad' in de Omgevingsvisie is het thema duurzaamheid'.

De Omgevingsvisie heeft deze hoofddoelstellingen vertaald in de ambitie om van Noordwijk een '7-sterrenkustplaats' te maken.

Die sterren zijn:

1. *Energieke samenleving*
2. *Geweldige sportmogelijkheden*
3. *Sfeervolle dorpscentra*
4. *Aantrekkelijke leefomgeving*
5. *Rijke natuur, en mooi landschap*
6. *Uitstekende bereikbaarheid*
7. *Veelzijdige economie en toerisme*

Verbindingen

De ster 'Veelzijdige economie en toerisme': Noordwijk kan zich met cultuur onderscheiden van andere badplaatsen. Een aanvullend aanbod van grootschalige culturele evenementen en een breed aanbod van culturele attracties en slechtweersvoorzieningen dragen bij aan het aantal bezoekers in Noordwijk en de profilering van Noordwijk.

Dit sluit aan bij de strategische visie ten aanzien van toerisme en recreatie:

'Versterken van het toeristische cluster in Noordwijk om zich verder te ontwikkelen als gastvrije, inspirerende en energieke kustplaats met topkwaliteit en allure, voor zowel dagbezoekers, als verblijfstoeristen, als congresgangers, in goede balans met het leefklimaat voor bewoners.

De stimulering van selectieve groei is gericht is op verbetering van de kwaliteit, diversiteit en beleving van het toeristisch product'.

Beleidsmatig wordt hierbij ingezet op een kwaliteitsverbetering van het kerngebied met meer toeristische voorzieningen in het kerngebied.

De ster 'Aantrekkelijke leefomgeving': kunst in de openbare ruimte en het betrekken van cultuurhistorie bij de nieuwbouwprojecten maakt van Noordwijk een aantrekkelijker badplaats. Gestreefd wordt naar behoud, versterking en vergroting van de herkenbaarheid van de Noordwijkse cultuurhistorische waardevolle kwaliteiten. Hier spelen de erfgoedinstellingen ook een grote rol. Kansen liggen er op dat gebied zeker om deze kwaliteiten in te zetten bij de profilering van Noordwijk.

Bron: Omgevingsvisie 2030

Bouwstenen voor het cultuurbeleid 2018-2021

Voor het nieuwe cultuurbeleid 2018-2021 zijn in samenspraak met het veld de mogelijkheden om bij te dragen aan de Omgevingsvisie vertaald in 'Bouwstenen voor het cultuurbeleid 2018-2021' met de volgende uitvoeringsprogramma's:

- *Uitvoeringsprogramma 1: Cultuur als cement van de Noordwijkse samenleving*
- *Uitvoeringsprogramma 2: Het verhaal van Noordwijk*
- *Uitvoeringsprogramma 3: Cultuurbeleving in de ruimte*

De ambities die we hebben om het uitvoeringsprogramma 'Het Verhaal van Noordwijk' beter te vertellen zijn vertaald in de volgende programmalijnen:

- a. Versterking van de museale infrastructuur. Wat betreft digitalisering, presentatie en toegankelijkheid voor mindervaliden is er nog ruimte voor verbetering. Ook het maken van (verrassende) combinaties en verbindingen is een belangrijke opdracht. De herpositionering van Museum Noordwijk kan als impuls dienen.*
- b. Verder ontwikkelen van thematische erfgoedroutes. Te denken valt aan historische fietsroutes of belevingsroutes (zoals bijv. belevingsroute Landgoed en Streekmuseum Veldzicht).*
- c. Versterken van de onderlinge samenwerking en afstemming. Het vertellen van 'de verhalen van Noordwijk' zou in grotere harmonie tot stand gebracht kunnen worden. Partijen als de musea, het onderwijs, de VVV, Noordwijk Marketing en amateurverenigingen kunnen hierin samen optrekken.*

Met dit uitvoeringsprogramma geven we concreet invulling aan de Omgevingsvisie, de ster 'Aantrekkelijke leefomgeving' en de ster 'Veelzijdige economie en toerisme'.

Bron: Sterren voor Cultuur; bouwstenen cultuurbeleid 2018-2021

3. Scenario's vernieuwing Museum Noordwijk

Uit de beschrijving van de huidige situatie en de analyse van de sterke en zwakke punten en kansen en bedreigingen (SWOT-analyse) komt duidelijk naar voren dat de huisvesting van het museum en de presentatie momenteel niet meer voldoen en dat uitbreiding en vernieuwing van het museum cruciaal is voor de ontwikkeling tot een volwaardig museum.

Voortzetting huidige situatie

Voortzetting van de huidige situatie leidt tot de volgende knelpunten:

- Het museum heeft geen eigentijdse uitstraling en geen aansprekende (vaste) expositie, heeft daardoor een zeer beperkte aantrekkingskracht en zal dus een marginaal aantal bezoekers blijven trekken.
- De potentie die de Noordwijkse museale thema's hebben, komt in de huidige situatie niet tot hun recht.
- Er is onvoldoende ruimte voor volwaardige wissel-tentoonstellingen en de huidige ruimte voor wissel-tentoonstellingen is sterk verouderd.
- Er is onvoldoende ruimte voor essentiële faciliteiten waarmee de bezoekers op een gastvrije manier kunnen worden ontvangen, zoals modern sanitair, een koffie-corner, een garderobe, een museumwinkel en voldoende ruimte voor de VVV.
- Werkruimte voor vrijwilligers ontbreekt nagenoeg in de huidige situatie.
- Er is nu onvoldoende opslagruimte voor de collectie in het gebouw aanwezig.

Op basis van de SWOT-analyse en de grote nadelen die een eventuele voortzetting van de huidige situatie met zich meebrengt, kan worden geconcludeerd dat het geen optie is om niets te doen.

Elementen voor verbetering

Belangrijke elementen die verbeterd zouden moeten worden, zijn uit te splitsen in aspecten die de uitstraling en presentatie van het museum verbeteren (merkbaar voor de bezoeker) en aspecten die van meer praktische aard zijn voor de museale organisatie.

- Verbetering uitstraling en presentatie:
 - verbetering van de museale en uitnodigende uitstraling van de buitenzijde van het museum en de mogelijkheid om aan de buitenzijde promotie te maken voor wisseltentoonstellingen;
 - professioneel en aantrekkelijk entreegebied, met ruimte voor de VVV, de museumwinkel, een garderobe en sanitair;
 - verbetering en uitbreiding ruimte voor wissel-tentoonstellingen, zodat het museum de uitstraling van de wisseltentoonstellingen kan verhogen en daarmee meer bezoekers naar het museum kan trekken;
 - vernieuwing van de vaste expositie, waarbij een (voor bezoekers) aantrekkelijke beleving van de thema's centraal staat. Via een boeiende verhaallijn worden de diverse thema's met elkaar verbonden.
- Praktische verbeteringen voor de museale organisatie:
 - uitbreiding werkruimtes vrijwilligers (er zijn ca. 125 vrijwilligers actief voor het museum);
 - opslagruimte voor de collectie in de directe nabijheid van de tentoonstellingsruimte.

In nauwe afstemming met het bestuur van het genootschap zijn er twee mogelijke scenario's uitgewerkt voor de vernieuwingsplannen, waarbij de nadrukkelijke voorkeur van het genootschap uitgaat naar scenario 2. De bezoekers-aantallen zijn gebaseerd op de ervaringsgegevens van BMC, referenties (zie hiervoor de benchmark die in deze rapportage is opgenomen) en hangen samen met de ambitiesniveaus zoals verder beschreven in deze rapportage.

Afbeelding Colorama, L. Klein Diepold (collectie Museum Noordwijk)

Het gaat om de volgende scenario's:

- **Scenario 1: Aanbrengen verbeteringen: uitbreiding werkruimte en ruimte voor wisselexposities**
- **Scenario 2: Volledig vernieuwd museum**

Ad 1 Scenario 1: Aanbrengen verbeteringen: uitbreiding werkruimte en ruimte voor wisselexposities

In dit scenario wordt werkruimte voor de vrijwilligers en ruimte voor wisseltentoonstellingen toegevoegd. Dit scenario kan worden gerealiseerd binnen de huidige ruimtelijke kaders in combinatie met toevoeging van het pand aan de Nicolaas Barnhoornweg 44.

De werkzaamheden behelzen:

- renovatie en inrichting Nicolaas Barnhoornweg 44;
- renovatie bestaande Blauwdotterzaal en aansluiting tussen Blauwdotterzaal en Nicolaas Barnhoornweg 44;
- opbouw van 100 m² op de huidige Blauwdotterzaal.

In dit scenario is geen sprake van een nieuwe opslagruimte bij het museum of vernieuwing van de expositie of faciliteiten. In dit scenario worden daarmee niet alle ambities die de gemeente en het genootschap hebben voor het museum ingevuld.

Wat betreft tentoonstellingsruimte komt er in deze variant in totaal 480 m² vrij voor de expositie, waarvan 170 m² voor de wisseltentoonstellingen (mede doordat de kluis en kantoorberging aan de zijde van de Nicolaas Barnhoornweg 44 vrijgemaakt worden als tentoonstellingsruimte en er een aansluiting wordt gemaakt tussen Blauwdotterzaal en Nicolaas Barnhoornweg 44). Per jaar worden er bij dit scenario 5.000 extra bezoekers verwacht, waardoor het totale aantal bezoekers op circa 10.000 uitkomt.

Ad 2 Scenario 2: Volledig vernieuwd museum

In dit scenario wordt naast werkruimte voor de vrijwilligers en ruimte voor wisseltentoonstellingen (zie scenario 1) ruimte voor faciliteiten (VVV, horeca, museumwinkel, entree, garderobe, opslagkelder voor de collectie en sanitair) en tentoonstellingsruimte voor een vernieuwde vaste opstelling toegevoegd. In dit scenario wordt de expositie volledig vernieuwd en uitgebreid. Om dit scenario te kunnen realiseren is de aanbouw van een nieuwe vleugel noodzakelijk.

Deze aanbouw kan op de locatie 'hoek Jan Kroonsplein – Parallelboulevard' worden gerealiseerd. De woning (Jan Kroonsplein 8 is met dit doel inmiddels aangekocht) door de gemeente en stichting Museum Boerderij Noordwijk.

De werkzaamheden behelzen:

- renovatie en inrichting Nicolaas Barnhoornweg 44;
- renovatie en opbouw Blauwdotterzaal, aansluiting tussen nieuwbouw en de Nicolaas Barnhoornweg 44;
- depot (opslag) voor collectie in kelder (150 m²);
- volledige herinrichting huidige museale ruimtes;

inrichting nieuwbouw met: faciliteiten (aantrekkelijk entreegebied, met ruimte voor de VVV, een museum- winkel, de garderobe en sanitair), ruimte voor wisseltentoonstellingen en een deel van de nieuwe vaste expositie. Wat betreft tentoonstellingsruimte komt er in deze variant in totaal 560 m² vrij voor tentoonstellingen, waarvan 170 m² voor de wisseltentoonstellingen. Per jaar worden er in dit scenario 20.000 extra bezoekers verwacht. Dit zou het aantal bezoekers op circa 25.000 brengen. In hoofdstuk 6 is een uitgebreide benchmark opgenomen waarop deze aanname gebaseerd is.

Op de volgende pagina is een overzicht te zien waarin de twee scenario's qua functies en vierkante meters worden vergeleken.

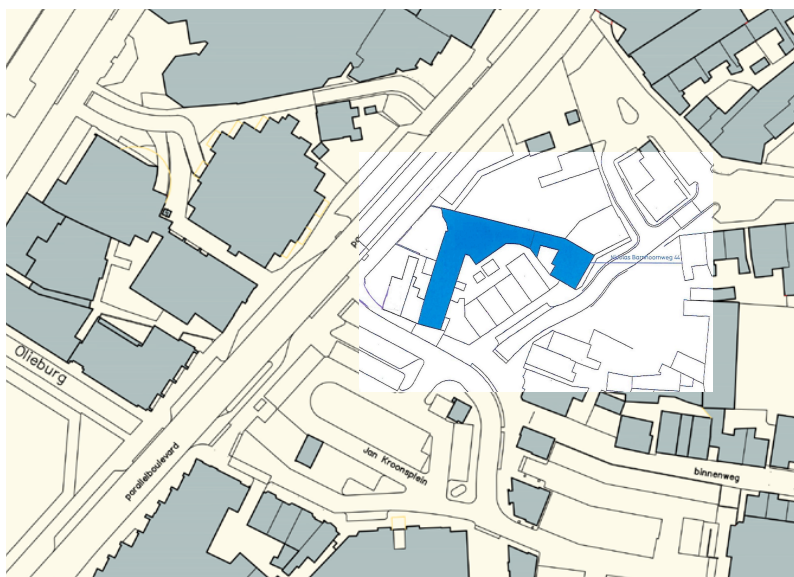
Aangezien er alleen in scenario 2 (een volledig vernieuwd museum) sprake is van een nieuwe nieuwbouwwleugel en een nieuw museaal concept, wordt in de volgende twee hoofdstukken nader ingegaan op de stedenbouwkundige uitgangspunten voor en het museale concept van het museum in scenario 2.

Tabel Overzicht van de kenmerken, globale ruimtelijke programma van eisen en de extra bezoekersaantallen van de twee scenario's

	SCENARIO 1	SCENARIO 2
	Aanbrengen verbeteringen	Vernieuwd museum en expositie
Uitbreiding functies		
Werkruimte voor vrijwilligers genootschap	x	x
Ruimte voor wisseltentoonstellingen	x	x
Vernieuwde tentoonstelling; ruimte voor entree, VVV, sanitair, garderobe en koffi corner		x
Aanpassingen		
Renovatie en inrichting Nicolaas Barnhoornweg 44	x	x
Renovatie Blauwdotterzaal en opbouw Blauwdotterzaal	x	x
Uitbreiding en volledige vernieuwing faciliteiten		
Uitbreiding en volledige vernieuwing tentoonstelling		x
Globaal programma van eisen		
Totaal m2 bvo	629	1.204
Waarvan huidige ruimten museum (rekening houdend met sloop in scenario 2)	434	374
Waarvan uitbreiding met Nicolaas Barnhoornweg 44	95	95
Sloop m2 van het huidige museum	0	60
Totaal m2 nieuwbouw	135	735
Totale uitbreiding in m2	230	830
Totale m2 expositie in museum (bestaande en nieuwe delen)	335	560
(waarvan permanente ruimte voor wisseltentoonstellingen)	100	170
Bezoekers		
Extra bezoekers	5.000	20.000

4. Stedenbouwkundige uitgangspunten voor een vernieuwd museum (scenario 2)

De belangrijkste ambitie van het genootschap en de gemeente Noordwijk ten aanzien van Museum Noordwijk is het realiseren van een aantrekkelijke museale 'elkweersvoorziening' voor inwoners en bezoekers van Noordwijk, waar bezoekers steeds naartoe getrokken worden voor thematentoonstellingen. Een dergelijke ambitie kan verwezenlijkt worden in scenario 2.

Afbeelding Positionering Museum Noordwijk (in blauw het huidige museum en het pand aan de Nicolaas Barnhoornweg 44 dat door de gemeente is aangekocht ten behoeve van behoud van het lokale erfgoed); voor de locatie van de nieuwbouwvleugel zal nader locatieonderzoek worden uitgevoerd.

Om een nieuw concept te ontwikkelen voor het museum is het noodzakelijk om nieuwbouw te plegen buiten de erfgronden van het museum en de Nicolaas Barnhoornweg 44 (recent aangekocht door de gemeente Noordwijk). Hiervoor is het pand Jan Kroonsplein 8 recent aangekocht door de gemeente en Stichting Museum Boerderij Noordwijk. Dit pand bevindt zich op de hoek van het Jan Kroonsplein en de Parallelboulevard. Het pand kan gesloopt worden en plaatsmaken voor een nieuwbouwvleugel. Aangezien de aanbouw vanuit stedenbouwkundig oogpunt optimaal in verhouding zal moeten staan tot zowel het monumentale deel (één laag met kap) als de overige voorziene bebouwing aan de Parallelboulevard, wordt er voortsnog uitgegaan van twee bouwlagen. Dit houdt in dat er op deze locatie circa 400 tot 500 m² gerealiseerd kan worden (inclusief de verdieping onder de kap), verspreid over twee lagen.

Om zichtbaar te maken hoe dit scenario er concreet uit zou kunnen komen te zien, heeft de gemeente Noordwijk de stedenbouwkundige uitgangspunten benoemd voor de nieuwbouw. In een apart document zijn deze uitgangspunten vastgelegd. Hier volgt een samenvatting van deze uitgangspunten.

Bijdrage aan stedenbouwkundige structuur Noordwijk aan Zee

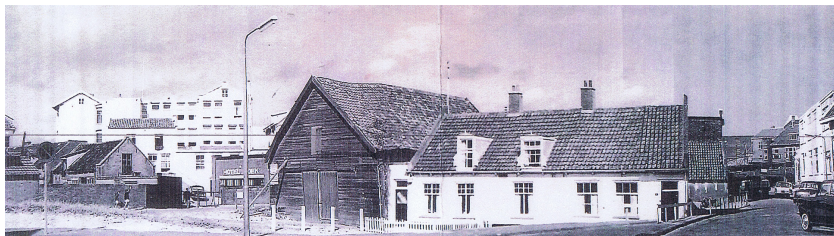
Het plan voor het vernieuwde museum kan bijdragen aan (de verbetering van) de stedenbouwkundige structuur van Noordwijk aan Zee. Zowel vanuit functioneel (lokaal cultuurprogramma, attractiewaarde toerisme) als vanuit ruimtelijk oogpunt (monument, diversiteit directe omgeving) wordt veel waarde gehecht aan (opwaardering van) het museum.

Met aantrekkelijke nieuwbouw voor de nieuwe vleugel van het museum kan de architectonische kwaliteit van zowel de Parallel Boulevard als het Jan Kroonsplein aanzienlijk worden verhoogd. De locatie van het museum ligt op een brandpunt van verschillende ontwikkelingen en structuren. Er is een concreet voorstel om het Jan Kroonsplein te transformeren van een parkeerterrein naar een intiem verblijfsplein, met daaronder het parkeren. Aan dit plein, pal achter de Hoofdstraat en tegenover het Palaceplein, is ruimte voor een hotel, winkels en het museum.

Het museum ligt ook aan de Parallelboulevard (met meer hoogbouw en doorgaand verkeer) en de Nicolaas Barnhoornweg (aan de luwte en kleinschaligheid van het vissersdorp). Het museum is daarmee een verbindend element in de verschillende voorgenomen ontwikkelingen.

Stedenbouwkundige uitgangspunten

Voor de kern van Noordwijk aan Zee wordt het Beeldkwaliteitsplan 'Noordwijk aan Zee' uit september 2005 gehanteerd. Hierbij staat de badplaatsarchitectuur centraal. Noordwijk aan Zee is echter meer dan een badplaats: ook de structuur van het oude vissersdorp is nog goed zichtbaar.

Referentie nieuwbouw: de structuur van een bomschuur

Het museum bevindt zich juist in het hart van dat oude vissersdorp. De sfeer en de structuur van dit vissersdorp zijn waardevol om te behouden. Een passende ingetogenheid hoort hierbij, ook ten aanzien van de nieuwbouw voor het museum.

Het museum is gevestigd in een bijna 400 jaar oude monumentale binnenduins hoeve, die een attractie op zich is. Het langgerekte gebouw met een doorlopende kap staat met de kopgevel aan het Jan Kroonsplein.

Het rijksmonument zal als centraal element maximaal zichtbaar moeten blijven, ook bij nieuwbouw. Bijvoorbeeld door het vrijlaten van de geveldelen die momenteel zichtbaar zijn of het toevoegen van transparante bouwdelen.

Referenties nieuwbouw: duidelijke vorm, sterke uitstraling, natuurlijk materiaal, helder contrast met de monumentale boerderij

De uitbouw moet in ieder geval een sterke relatie aangaan met het monumentale deel, zodanig dat het monument versterkt wordt. Dat kan door middel van een passend contrast, maar wel binnen hetzelfde thema. De hoofdvorm moet eenvoudig en krachtig zijn, net als het monument. Als in de uitbouw naar eenduidigheid wordt gezocht, kan het monument als verbijzondering blijven opvallen. In het materiaalgebruik lijkt licht materiaal de voorkeur te hebben (hout, plaatwerk), zodat het stenen karakter van het monument zwaarder oogt. Ook wat betreft kleurgebruik moet er passende afstemming op het monument plaatsvinden.

Referentie nieuwbouw: ruimte voor toevoegen van hedendaagse beleving (Kaap Skil, Texel)

5. Een 'rondleiding' door het vernieuwde Museum Noordwijk (scenario 2) YACHT GROUP

Uitgangspunt concept: totaalbeleving

Het in dit rapport gepresenteerde scenario 2 gaat uit van een vernieuwd Museum Noordwijk, waarin bezoekers een totaalbeleving wordt geboden: de voorzieningen zijn aantrekkelijk en modern, de vaste expositie wordt op een eigentijdse verhalende manier gepresenteerd en er is altijd een wisseltentoonstelling te zien, waarmee een brede doelgroep getrokken wordt: inwoners van Noordwijk, de Zilk en Noordwijkerhout, dagjesmensen en overige toeristen en zakelijke bezoekers (congressen). Het museumconcept is daarnaast geheel ingericht op educatie en groepsbezoek van scholen uit Noordwijk, De Zilk en Noordwijkerhout. Voor jongere doelgroepen is er in dat kader dan ook veel 'hands-on' te doen in het museum. Ten aanzien van educatieve programma's zal het museum voortborduren op het huidige succesvolle programma voor scholen. De ideeën voor wisseltentoonstellingen hebben overigens betrekking op beide scenario's.

Toelichting op de ontwikkeling van het concept

Voor de eerste uitwerking van het concept heeft het genootschap een speciale werkgroep ingesteld onder leiding van bestuurslid de heer H. Dragt. Andere leden van de werkgroep zijn: de heer H. Salman (cultuurhistoricus en deskundig op het gebied van de Noordwijkse geschiedenis) en de heren W. Baalbergen, J. Dekker, W. van den Haak en K. Marijt. Bureau Kloosterboer Decor, gespecialiseerd in het vormgeven van cultuurhistorische musea in binnen- en buitenland, is aangetrokken om samen met de werkgroep, het bestuur, de gemeente en BMC een eerste concept voor de nieuwe inrichting uit te werken.

In een vervolgfase zal het concept verder worden uitgewerkt. Daarbij is het Genootschap Oud Noordwijk voornemens om af te stemmen met Stichting Novato (Stichting Noordwijkerhout van Toen en Genootschap Oud De Zilck). Inmiddels worden de eerste samenwerkingsverbanden opgestart.

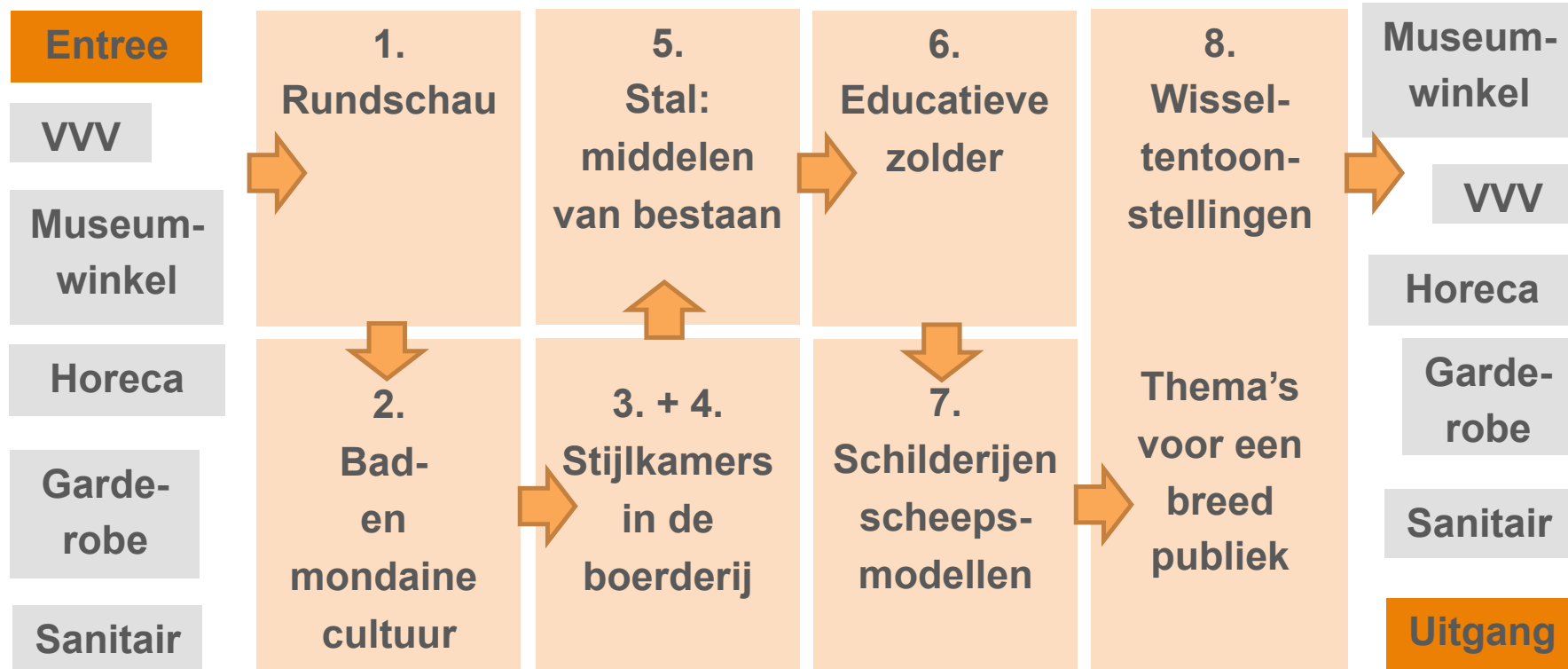
Routing: een verhaal met een kop en een staart

Het concept gaat uit van een bezoek dat een helder begin en eind heeft. De bezoeker wordt ontvangen in de entreehal, kan iets drinken, iets kopen en gebruikmaken van garderobe en sanitair. Dan start hij de tentoonstelling of kan hij direct doorlopen naar de wisseltentoonstelling als hij daar uitsluitend voor komt. De vaste opstelling heeft een logische routing, waarbij de bezoeker na een 'Rundschau' langs de verschillende thema's wordt geleid. Op een verhalende manier worden de diverse onderdelen aan elkaar verbonden, zodat de bezoeker als het ware van ruimte naar ruimte door de verhalen geleid wordt.

Afbeelding Zicht op Noordwijk van L. Berkemeijer (collectie Museum Noordwijk)

CONCEPT-ROUTING DOOR VERNIEUWD MUSEUM NOORDWIJK

Schema Conceptrouting van het vernieuwde museum in scenario 2, waarbij het bezoek een duidelijke 'kop' en 'staart' heeft. De nieuwbouw en de monumentale boerderij zijn in verhaal dat de vaste expositie vertelt en de routing op een logische wijze met elkaar verbonden. De wisseltentoonstellingen nemen een belangrijke plek in de routing en zijn ook rechtstreeks te bereiken vanuit het entreegebied.

Een 'rondleiding' door het vernieuwde museum

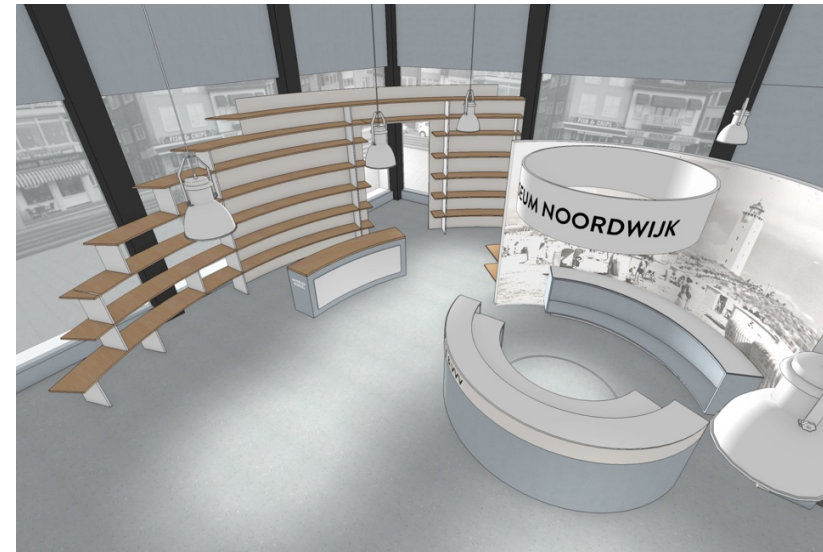
In de volgende beschrijving wordt toegelicht hoe de bezoeker een bezoek aan het vernieuwde museum stap voor stap ervaart. De zogenoemde rondleiding is gebaseerd op een eerste concept, dat nog nader zal worden uitgewerkt.

Entree (nieuwbouw)

De bezoeker wordt aan de buitenzijden van het museum (aan de zijde van de Parallel Boulevard en het Jan Kroonsplein) al nieuwsgierig gemaakt naar wat er in het museum te beleven is.

Er wordt aandacht gevraagd voor de vaste collectie, maar zeker ook voor de wisseltentoonstelling van dat moment. Ook wordt het thema van de volgende wisseltentoonstelling aangekondigd.

De bezoeker gaat via een opvallende, moderne en uitnodigende entree het museum binnen en krijgt bij binnenkomst een goed overzicht van de VVV, de museumwinkel, de horeca en de entreebalie.

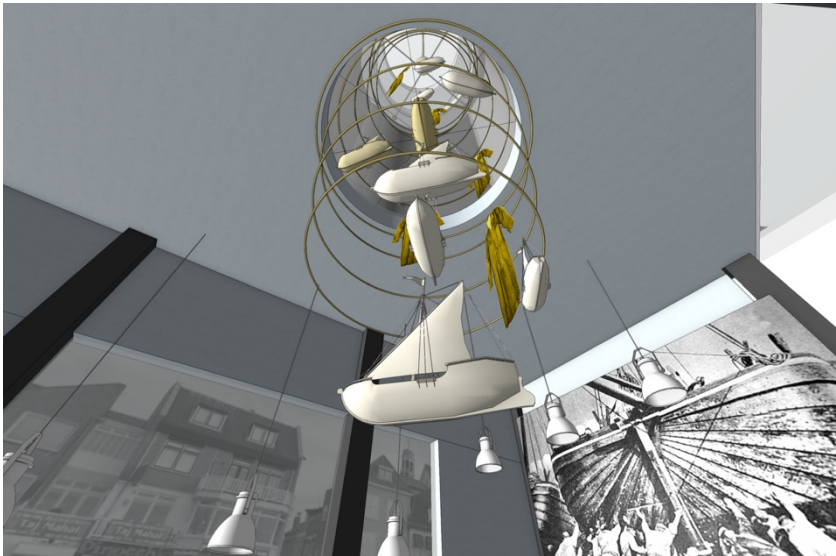

Afbeelding Artist impression museumwinkel en VVV (Kloosterboer Decor)

VVV, winkel en entree (nieuwbouw)

Bij de entreebalie kan de bezoeker zijn kaartje kopen, een route meenemen en alvast kijken bij de VVV en de winkel in welke producten hij interesse heeft. Er zijn bijvoorbeeld wandelkaarten, boeken, bouwpakketten van modelboten en postkaarten van historische foto's van Noordwijk te koop. Ook kan hij zich verdiepen in het programma (zoals de lezingen en de wisseltentoonstellingen voor de komende periode).

Als de bezoeker het museum al kent en speciaal voor de wisseltentoonstelling komt, kan hij hier rechtstreeks naartoe, zonder het hele museum door te hoeven lopen.

Afbeelding Artist impression mobile scheepsmodellen (Kloosterboer Decor)

Garderobe en sanitair (nieuwbouw)

Achter de receptie kan de bezoeker zijn jas en eventuele andere persoonlijke bezittingen in een kluisje opbergen en indien gewenst gebruiken van het toilet.

Horecaruimte/koffiecorner 'De Bomschuit' (nieuwbouw)

In de horecaruimte/koffiecorner kan de bezoeker een drankje drinken, eventueel met een broodje, een croissant of een stuk taart. Er is geen keuken en de vrijwilligers die de entreebalie bemensen verzorgen ook de koffie, thee en versnaperingen.

Bij binnenkomst in de ruimte valt het oog meteen op twee zaken:

1. Een mobile van scheepsmodellen

Midden in de horecaruimte is een opvallende mobile gemonteerd die doorloopt in de daarboven liggende verdieping en die door een ronde opening in het plafond heen komt. De mobile loopt door tot het hoogste gedeelte van het dak en staat daar in verbinding met een windvaan, die de mobile doet bewegen. De wind, die voor de vissers op zee van groot belang was, wordt zo op een verbeeldende manier het museum in gebracht.

Afbeelding Artist impression koffiecorner/horeca (Kloosterboer Decor)

2. De bomschuit

De horecaruimte toont een krachtige wandvullende foto van zwoegende werklieden met een bomschuit. Op diverse manieren is deze aansprekende foto verwerkt in het ontwerp. De foto vormt een inhoudelijke link met de vorm van de nieuwbouw, die verwijst naar een grote, houten schuur die gebruikt werd voor de bomschuiten. In de horecaruimte is een toegankelijke uitleg opgenomen over bomschuiten en de plek die ze innemen in de Noordwijkse geschiedenis. Op de tafelbladen in de horecagelegenheid zijn vragen geprint over bomschuiten en de context daarvan. Op de zijwanden zijn de antwoorden op deze vragen gegeven.

Voor de individuele bezoeker kan dit 'spel' zelfstandig gespeeld worden, maar de vragen en antwoorden kunnen bij groepsbezoek vanuit het onderwijs ook voor educatieve doeleinden worden ingezet.

Informatieve entreehal tentoonstelling (nieuwbouw)

Tussen de horecagelegenheid en de eerste tentoonstellingsruimte is een entreehal, waarin de bezoeker uit de sfeer van de entree en de horeca wordt gehaald, enkele momenten kan acclimatiseren en rustig kan starten met de tentoonstelling.

Naast de opening van de tentoonstellingsruimte staat de tekst 'Het verhaal van Noordwijk aan Zee'. Daaronder volgt een korte toelichting op de geschiedenis van het dorp. Links van deze tekst is een tijdlijn met daarin korte hoogtepunten uit de geschiedenis aangegeven.

De hoogtepunten uit de tijdlijn zijn verbonden met de plattegrond van het museum, die ook op de wand is weergegeven.

Zo kunnen bezoekers zien over welke onderwerpen ze informatie kunnen verwachten en waar die informatie zich in het museum bevindt.

Sommige bezoekers zullen stilstaan om deze informatie te bekijken, anderen lopen liever meteen de tentoonstelling in.

Start tentoonstelling: de 'Rundschau' (nieuwbouw)

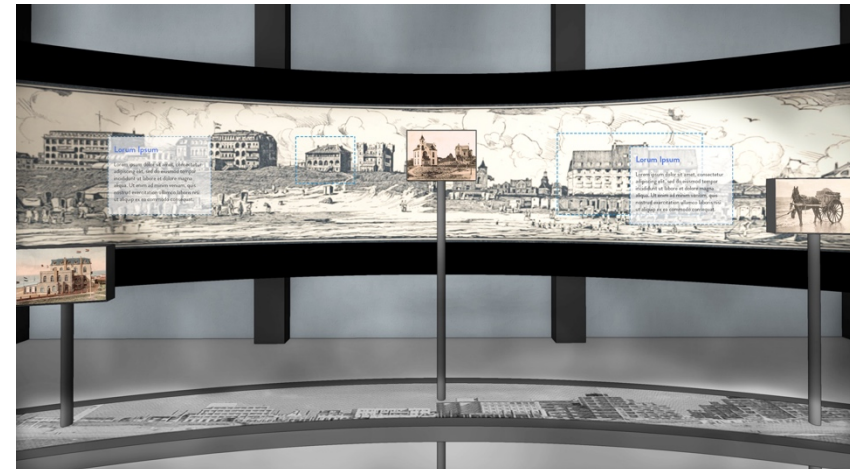
De start van de tentoonstelling geeft de bezoeker een totaalbeeld van de ontwikkeling van Noordwijk aan Zee. De bezoeker wordt zo voorbereid op de vaste tentoonstelling, waarin specifieke zaken uit de geschiedenis worden uitgelicht. De tentoonstelling begint met een zogenoemde 'Rundschau': een panorama dat de kustlijn van Noordwijk aan Zee toont. Hier kunnen circa 10 mensen tegelijk verschillende fasen in de geschiedenis van Noordwijk aan Zee volgen.

Referentie: Scheepvaartmuseum Amsterdam

Vanuit zeeperspectief kijken we naar de geschiedenis van de kust:

- Het eerste begin: vanaf de tijd waarin er alleen natuur aanwezig was, de vorming van de duinen, de eerste menselijke aanwezigheid, de (inmiddels verdwenen) Rijnmond, de aanwezige diersoorten (zoals de beer).
- De eerste invloed van de mens op het duinlandschap: jacht en stroperij, het ontstaan van de visserijsector, de schelpenvisserij, de vuurtorens, de aanplant van helm tegen verstuing, de velden voor het uitleggen en boeten van de visnetten, winning en zuivering van water in het duingebied.
- De verdere ontwikkeling van Noordwijk aan Zee: de traditionele bebouwing (de vissershuisjes en de duinboerderijen in duinvalleien, waterputten), de bom-schuiten, het eerste badtoerisme en duinvilla's, de aanleg van een golfbaan en tennisvelden in de duinen, de militaire inspecties van Wilhelmina (1940), de bouw van de Atlantikwall, de aanplant van dennen, de recreatiegebieden in de duinen ten noorden en zuiden van het dorp, strand- en duinvogels, de duinflora, de opkomst van het congreswezen, surfclubs en strandrestaurants, en de verhoogde zeekering.

Afbeelding Artist impression 'Rundschau' (Kloosterboer Decor)

In het panorama zien we steeds foto's en andere beelden die het verhaal ondersteunen. Ook wordt er verwezen naar de onderwerpen die verderop in de tentoonstelling nader worden toegelicht. De Rundschau is interactief: de bezoeker wordt actief bij het proces betrokken en kan zelf het proces sturen en keuzes maken om bepaalde thema's al dan niet te verdiepen.

Ter afsluiting wordt er een relatie gelegd met het volgende onderwerp: hoe komt het dat Noordwijk nu zo'n belangrijke badplaats en congreslocatie is?

Opkomst van bad- en mondaine cultuur, ontwikkeling Noordwijk aan Zee tot badplaats en congreslocatie (nieuwbouw)

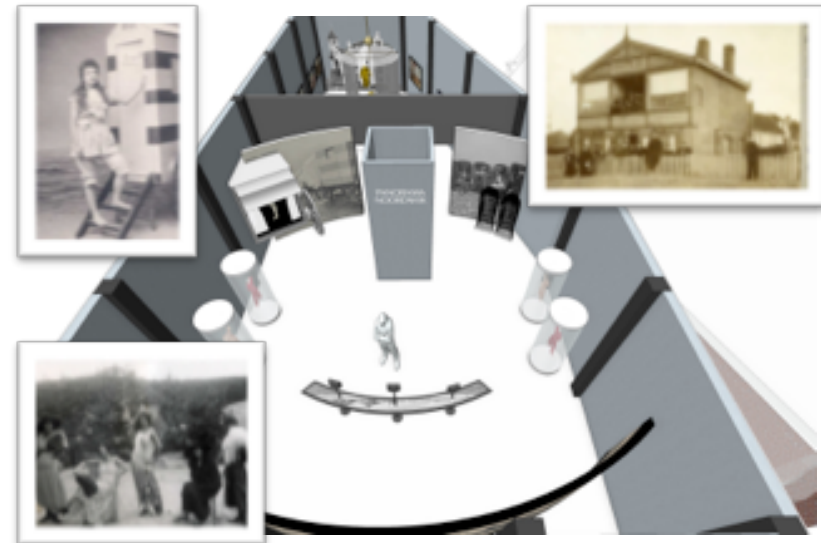
Dit deel bestaat uit twee gedeelten: het allereerste begin van de badcultuur en de ruimtelijke ontwikkeling van Noordwijk aan Zee.

In het eerste gedeelte wordt de bezoeker teruggebracht naar de tijd van de badkoetsen en vooroorlogse badkleding; een tijd waarin ook de bebouwing van de kuststrook begon te veranderen: de accommodaties voor badgasten en later congresgangers en de welgestelden van buiten die villa's in de duinen lieten bouwen.

Veel authentiek foto- en filmmateriaal is hier te zien. En ook enkele tweezijdige vitrines met originele badkleding. Ook kunnen bezoekers diverse zaken actief doen: een ludieke foto maken in een 'strandscene' of historisch filmmateriaal bekijken in een nagebouwde badkoets.

Daarnaast krijgen objecten uit die tijd de aandacht, zoals met name de vazen van de keramiekfabriek De Kroon, die in Noordwijk zijn geproduceerd.

Aan de wand hangen schilderijen uit de collectie van het museum die een eeuw geleden in Noordwijk zijn gemaakt. In het tweede gedeelte is aandacht voor de ruimtelijke ontwikkeling van Noordwijk aan Zee, zoals de bijzondere architectuur van de villa's in de duinen en hun bijzondere bewoners.

Afbeelding Artist impression opkomst bad- en mondaine cultuur (Kloosterboer Decor)

Op een plattegrond van Noordwijk aan Zee wordt de ontwikkeling van het oude vissersdorp naar het heden zichtbaar gemaakt.

Informatie over de monumentale duinboerderij (nieuwbouw)

[Op een plattegrond aan de wand is de routing van het museum te zien; daardoor weet de bezoeker hoe het museum ruimtelijk in elkaar zit.]

Bij overgang van de nieuwbouw naar de monumentale duinboerderij wordt de bezoeker de vraag gesteld: 'Hoe zag het leven van de oorspronkelijke inwoners eruit en hoe gingen zij om met al deze veranderingen?'

De tekst luidt vervolgens: 'Ga met ons mee terug in de tijd van de binnenduinse boerderij ...'.

Om het leven in de boerderij een gezicht te geven zijn hier portretten te zien van de voormalige bewoners en wordt hun kledendracht getoond.

Voor de bezoeker die wat geschiedkundige verdieping wil is er een toelichting aan de wand met de historie van de binnenduinse boerderijen. Hiervoor werkt het weer hetzelfde als bij de start van de tentoonstelling: sommige bezoekers zullen de informatie bestuderen, andere bezoekers zullen meteen de boerderij in lopen.

Referentie: Scheepvaartmuseum Amsterdam (gecombineerd met portretfoto's van het Noordwijkse echtpaar Koeman)

Twee stijlkamers monumentale binnenduinse boerderij (bg boerderij)

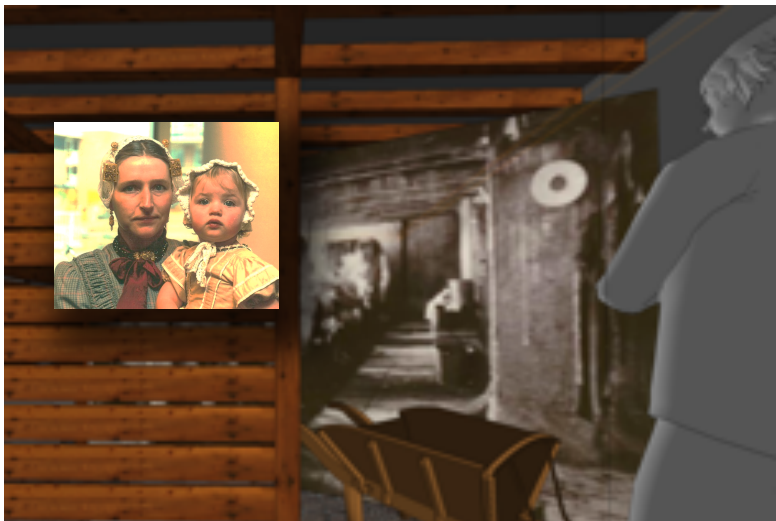
Een stijlkamer staat in het teken van de cultuur van de bewoners van de binnenduinse boerderij: het geloof, de Bijbel, het wachten op de mannen die op zee waren.

Foto Noordwijkse dracht (collectie Museum Noordwijk)

De andere stijlkamer staat in het teken van de praktische kanten van het leven in de binnenduinse boerderij: hoe leefden de mensen daar?

De stijlkamers worden opnieuw ingericht, waarbij op een theatrale manier objecten worden uitgelicht die de bezoeker het verhaal van het leven in de boerderij vertellen. De wijze van verlichten sluit aan bij vroeger tijden, waarin men gebruikmaakte van olielampen en kaarsen. Eventueel kan de bezoeker daar ook keuzes in maken door via een paneel met lichtknoppen zaken uit te lichten in de stijlkamers, zoals bijvoorbeeld het orgel (waarbij een verhaal over de rol van het geloof en de kerk hoort) of kruiden en andere etenswaren (waarbij een verhaal hoort over de praktische kanten van het leven).

Afbeelding Artist impression stal (Kloosterboer Decor)

De stal (bg boerderij)

Bij binnenkomst is het geloei van de koeien al te horen. De bezoeker ervaart hoe dicht mens en koe bij elkaar leefden. Wat een stank moet dat hebben gegeven!

Echt hygiënisch was het natuurlijk niet met al die koeien die hun behoeften daar deden.

Als de bezoeker eenmaal in de ruimte staat, verschijnt er een projectie van een meisje op het scherm. Achter haar zijn (nog steeds in de projectie) de koeien te zien.

Ze vertelt dat ze de koeien lief vindt, dat ze vanochtend al heel vroeg is opgestaan om voor de koeien te zorgen en dat ze hun allemaal een naam heeft gegeven. Zodra haar vader thuis is, zal ze hem de namen doorgeven.

Haar moeder verschijnt nu ook en vertelt waarom ze koeien houden en wat deze voor het onderhoud van het gezin betekenen. Ze hebben in de duinen een aardappelveldje en telen ook nog wat bloembollen. Oorspronkelijk komt ze uit een dorp verderop, Noordwijkerhout, en daar heeft ze de beste bloembollen leren telen. Ze vertelt ook over haar schoonvader, die bij hen inwoont en visser is en in de winter schelpenvisser, strandjutter en stroper.

Haar moeder vertelt verder de bezoeker in het kort hoe ze aankijkt tegen de badgasten (misschien heeft ze die ochtend wel schoongemaakt in een van de pensions waar gasten verblijven). Ze sluit af met: 'Ga maar even met mijn zoon praten boven. Die wil je nog wat vertellen.'

Referentie: Museum Kaap Skil Texel (links)

De educatieve zolder (eerste verdieping boerderij)

Op de bovenverdieping van de boerderij onderscheidt de bezoeker drie onderdelen.

Als eerste ziet de bezoeker een projectie van een jongen. Hij vertelt hoe oud hij is en vertelt vervolgens dat hij mee moet met zijn grootvader vanwege de visserij. Hij vraagt zich af wat hij aan boord allemaal zal leren. Hij nodigt de bezoeker uit om te zien wat er allemaal te leren valt.

In het tweede deel worden verschillende onderdelen van de visserij belicht. De jongen vertelt dat hij gaat leren over:

- het getij
- de wind
- navigatie
- het leven en werken op een vissersboot
- de visserij onder de kust en verder weg
- verschillende soorten vissen (zoals haring, kabeljauw, schelvis, wijting en schol)

- uitleggen van de netten op het wantveld, repareren van netten en dergelijke **YACHT GROUP**

Referentie: Tirpitz Museum, Denemarken

Hier kunnen de kinderen (en ook volwassenen) 'hands-on' aan de slag met deze thema's. Kijken, voelen, ruiken en zelf uitproberen is bij dit onderdeel allemaal mogelijk.

Referentie: Netten boeten bij Museum Kaap Skil Texel

In het derde gedeelte is een grote ronde tafel geplaatst met in het tafelblad een uitvergroot kompas afgedrukt. Deze tafel kan gebruikt worden voor educatieve workshops. Ook kan er een (educatief) navigatiespel gespeeld worden en een (model)bomschuit worden gebouwd.

Voor kinderen kan deze plek een rustpunt zijn in de tentoonstelling; een plek waar ze een halfuurtje kunnen spelen.

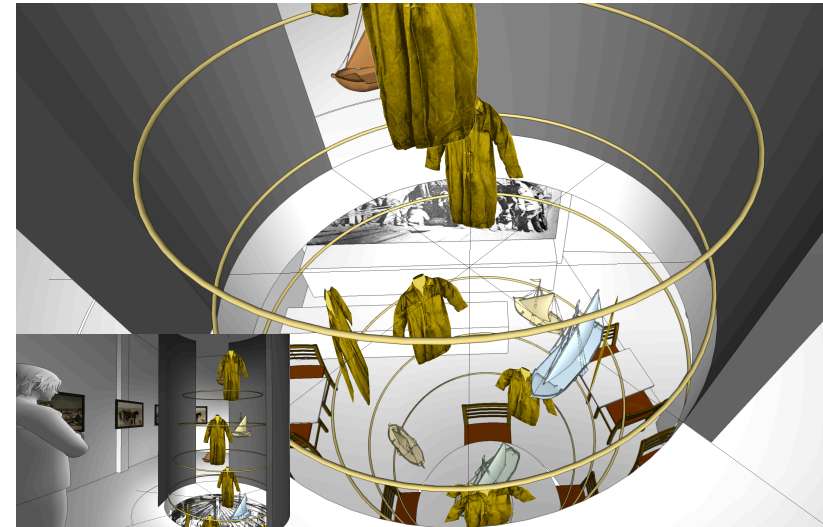
Volwassen bezoekers zonder kinderen kunnen ervoor kiezen deze zolder kort te bezoeken en weer snel verder te gaan naar de volgende tentoonstellingsruimte.

In ieder geval wordt de bezoeker uitgenodigd (weer door 'de jongen', die op diezelfde plek 'afscheid neemt') om naar het vervolg van de tentoonstelling te gaan.

Zeegezichten, scheepsbouw en schilderijen (nieuwbouw)

In deze ruimte overheersen de thema's: zeegezichten en scheepsbouw. Als de bezoeker deze ruimte betreedt, is de ruimte relatief donker. Zijn oog wordt naar een bewegend object getrokken.

In de ruimte is een opening in de vloer waardoor het licht van de benedenverdieping naar boven stijgt. Daar bevindt zich ook de mobile (waarvan de bezoeker het onderste deel al heeft gezien in de horecaruimte) die van bovenaf uitgelicht wordt.

Afbeelding Artist impression mobile met scheepsmodellen (Kloosterboer Decor)

Terwijl de ruimte nog steeds redelijk duister is, horen we in de verte het geluid van de wind. Dan verlichten spots de wanden, waar indrukwekkende zeegezichten tentoongesteld zijn. In een apart kabinet zijn opmerkelijke voorwerpen, die te maken hebben met visserij, tentoongesteld.

Vanaf de buitenkant van het kabinet zijn deze voorwerpen te zien door kijkgaten op verschillende hoogten, zodat kinderen en volwassenen van verschillende lengtes alle voorwerpen kunnen zien. Ieder kijkgat is voorzien van een nieuwsgierig makende vraag.

De bezoeker kan het kabinet ook binnenlopen, waardoor hij de voorwerpen in hun bredere context kan bekijken. Er is een korte toelichting op de wijze waarop de voorwerpen gebruikt worden en er is de mogelijkheid om objecten aan te raken en uit te proberen.

Wisseltentoonstellingen (nieuwbouw)

Wisseltentoonstellingen zorgen ervoor dat bezoekers die het museum al eens eerder gezien hebben regelmatig terugkomen. De ruimte voor wisseltentoonstellingen is zo gesitueerd dat een bezoeker die voor het eerst het museum bezoekt hier terechtkomt nadat hij de vaste expositie heeft bezocht. Voor bezoekers die het museum al vaker hebben bezocht en vooral getrokken worden door de wisseltentoonstelling is het mogelijk om rechtstreeks naar deze ruimte te gaan.

Afbeelding Het oude Zeedorp Noordwijk aan Zee 1884 (Thomas Bush Hardy)

Afbeeldingen Veelheid aan thema's voor wisseltentoonstellingen in het vernieuwde Museum Noordwijk

De thema's van de wisseltentoonstellingen vormen een 'kapstok' voor aanvullende activiteiten, zoals feestelijke openingen, lezingen, boekpresentaties en workshops. Er worden aansprekende thema's gezocht, waarbij aansluiting wordt gezocht bij bijvoorbeeld themajaren, activiteiten van Noordwijkse kunstenaars en bijzondere maatschappelijke thema's in Noordwijk, De Zilk en Noordwijkerhout. Betrokkenheid van burgers in Noordwijk, De Zilk en Noordwijkerhout kan versterkt worden door bijvoorbeeld een prijsvraag voor tentoonstellingsthema's onder basisscholen uit te schrijven.

Bij de keuze voor de thema's kan daarnaast rekening worden gehouden met de seizoenen: in de zomer kunnen populaire thema's worden gepresenteerd die gezinnen en toeristen aanspreken, in de winterperiode juist de thema's die interessant zijn voor congresgangers en voor frequente bezoekers van musea, zoals vijftigplussers.

Voorbeelden van mogelijke thema's voor wisseltentoonstellingen (en lezingen) zijn:

- De architectuur van het eerste Nederlandse villadorp in de duinen (in Noordwijk aan Zee)
- Kunstenaars en schrijvers uit Noordwijk, De Zilk en Noordwijkerhout, zoals bijvoorbeeld Henriëtte Roland Holst, Margriet de Moor, Albert Verwey, Oswald Wenckebach, Charlotte van Pallandt.
- Koningin Wilhelmina (de geschiedenis van de beeldhouwwerken van Kees Verkade en Charlotte van Pallandt, het inspecteren van de troepen door Wilhelmina, e.d.)

- Speciale aangelegenheden, zoals de verschijning van een boek (denk bijvoorbeeld aan het boek *Vloed* van Susan Smit, dat het oude Noordwijk beschrijft)
- Bijzondere badmode van vroeger en nu
- Maatschappelijke thema's die actueel zijn in Noordwijk, De Zilk en Noordwijkerhout
- Religieuze thema's (zoals Sancta Maria, Noordwijkerhout)
- Het Nederlands Elftal in Noordwijk aan Zee
- Bijzondere inwoners van Noordwijk, De Zilk en Noordwijkerhout, vroeger en nu (Freddy Heineken, Dirk Kuijt, Louis van Gaal, e.a.)

Foto Wilhelmina Boulevard in de jaren 50

Afsluiting bezoek

Na het verlaten van de expositie kan het bezoek aan het museum worden afgesloten bij de horeca, de VVV en de museumwinkel.

6. Benchmark vernieuwd museum Noordwijk (scenario 2)

Inleiding benchmark

Omdat alleen bij scenario 2 (volledig vernieuwd en uitgebreid Museum Noordwijk) substantieel meer bezoekers te verwachten zijn, betreft dit hoofdstuk uitsluitend een vergelijking van gegevens die voor dit scenario relevant zijn.

Uitgangspunten benchmark

Het vernieuwde Museum Noordwijk (scenario 2) zal een beleving bieden voor inwoners van Noordwijk, groepsbezoek van onderwijsinstellingen, (strand)toeristen en zakelijke toeristen.

Naast een volledig vernieuwde tentoonstelling, zullen ook horeca en (indien mogelijk) een VVV-winkel deel uitmaken van het totaalconcept.

Om dit alles te realiseren zal het bestaande museum – dat gevestigd is in een voormalige duinboerderij – met nieuwbouw uitgebreid worden.

Bij het vernieuwen van het museum is gekeken naar andere musea (benchmark).

De benchmark is benut voor een drietal zaken:

- Inspiratie voor het te vernieuwen concept
- Aantal bezoekers
- Verhouding bijdrage gemeente/eigen inkomsten/sponsoring

Inspirerende voorbeelden voor het te vernieuwen Museum Noordwijk zijn musea die veel aandacht besteden aan de beleving van de bezoeker, inspelen op een brede doelgroep en thematische overeenkomsten hebben met Museum Noordwijk.

Hieronder zijn de volgende referenties uitgewerkt:

- Scheepvaartmuseum, Amsterdam (www.hetscheepvaartmuseum.nl)
- Kaap Skil, Texel (www.kaapskil.nl)
- Tirpitz Museum, Denemarken (www.tirpitz-museum.no)

Scheepvaartmuseum, Amsterdam (circa 350.000 bezoekers)

Dit is weliswaar een veel groter museum dan het concept van het vernieuwde museum Noordwijk en ook het aantal bezoekers is veel omvangrijker dan voor Noordwijk haalbaar is, maar dit voorbeeld inspireert wel vanwege de interessante toepassing van presentatietechnologie. Kinderen kunnen hier spelenderwijs kennis opdoen. Het Scheepvaartmuseum wil een groot en breed publiek inspireren en verrijken met het zeewaartse verhaal. Het zeewaartse verhaal van Nederland wordt inhoudelijk gedragen door vijf hoofdthema's: Nederlanders en de wereld, Nederland als maritieme natie, de zee als bron van inspiratie van de kunst, de zee als nieuwe uitdaging en Amsterdam als havenstad.

Het zeewaartse verhaal gaat over reizen naar het onbekende, over ontdekking en interactie met uiteenlopende nieuwe culturen, ondernemerschap en durf.

Het museum vertelt dit zeewaartse verhaal aan de hand van een maritieme topcollectie, via vernieuwende presentaties en prikkelende tentoonstellingen. Hiermee biedt het inspiratie voor de toekomst, wordt het verleden tot leven gebracht en zet het museum aan tot nadenken.

Referentie: Scheepvaartmuseum Amsterdam

Referentie: Scheepvaartmuseum Amsterdam (gecombineerd met portretfoto's van het Noordwijkse echtpaar Koeman)

Referentie: veel 'hands-on' in het Scheepvaartmuseum

Referentie: Gouden Eeuw komt met virtual reality tot leven in het Scheepvaartmuseum

Referentie: een tot de verbeelding sprekende verhaal (in dit geval walvisvaart in het Scheepvaartmuseum) leent zich goed voor belevingselementen

Referentie: ook zonder moderne technieken kan 'hands-on' kinderen uitdagen, zoals hier in het Scheepvaartmuseum

Referentie: tijdelijke tentoonstelling De Zwarte Bladzijde in het Scheepvaartmuseum met daarin veel theatrale elementen (2013)

Referentie: tijdelijke tentoonstelling De Zwarte Bladzijde in het Scheepvaartmuseum met daarin veel theatrale elementen (2013)

Kaap Skil Texel (circa 60.000 bezoekers)

Vernieuwd museum op Texel. Het hoofdgebouw - dat tevens entreegebouw is voor het openluchtmuseum - heeft dezelfde opzet als het idee voor de aanbouw van Museum Noordwijk: moderne presentatie in een moderne 'schuur', aansprekend voor kinderen en andere doelgroepen.

Het museum bevat tentoonstellingen over visserij, scheepvaart, jutterij en het belang van Texel in de Gouden Eeuw. Het is een openluchtmuseum met een bijzonder hoofdgebouw. Het met internationale prijzen bekroonde ontwerp is van Mecanoo architecten uit Delft. De vier aaneengeschakelde puntdaken gaan op in het ritme van de dorpse daken die vanaf de zee boven de dijk uitsteken. De gevel is bekleed met houten lamellen. Deze zijn gemaakt van verzaagde hardhouten damwanden uit het Noord-Hollands Kanaal. Het hout heeft zo, net als de aangespoelde collectiestukken van het museum, een tweede leven gekregen.

Binnen in het gebouw is een eigentijdse, op beleving gerichte, tentoonstelling te zien. Op de begane grond zijn het museumcafé en de museumwinkel te vinden. Op de bovenverdieping is de tentoonstelling Archeologie onder Water en in het souterrain de maquette van de Reede van Texel.

Achter het hoofdgebouw bevindt zich het openluchtmuseum met vissershuisjes, jutterij en graanmolen. In het graanpakhuis en andere gebouwen van het museum zijn tentoonstellingen over onder meer visserij en de Texelse veerdienst te bezichtigen.

Kaap Skil is begonnen als een eenmalige tentoonstelling van opgedoken en gejutte spullen door duikers en jutters. Dit was zo'n succes dat werd besloten er een permanente plek voor te zoeken.

In 1981 werd het Maritiem & Jutters Museum opgericht. Dit was de voorloper van het huidige Museum Kaap Skil. De samenwerking met duikers en jutters is door de jaren heen gebleven, maar de thema's zijn uitgebreid en het museum is geprofessionaliseerd.

Referentie: Museum Kaap Skil Texel gevel entreegebouw

Referentie: Museum Kaap Skil Texel expositie entreegebouw

Referentie: Museum Kaap Skil Texel expositie entreegebouw

Referentie: Museum Kaap Skil Texel expositie entreegebouw

Referentie: Museum Kaap Skil Texel

Referentie: Museum Kaap Skil Texel (links)

Referentie: netten boeten bij Museum Kaap Skil Texel

Tirpitz Museum, Denemarken)

Verborgen in het duinlandschap van Blåvand is in 2017 het bijzondere museum TIRPITZ geopend. Het complex is ontworpen door het gerenommeerde Deense architectenbureau Bjarke Ingels Group (BIG). Door gebruik van veel glas en licht opent het hart van het gebouw zich als het ware naar buiten toe. Het ritme van de omliggende natuur wordt ook in het tentoonstellingsontwerp doorgevoerd.

Het nieuwe museumcomplex telt vier tentoonstellingsruimtes en is via een tunnel verbonden met de grote geschutsbunker 'Tirpitz', die deel uitmaakt van de Atlantikwall uit de Tweede Wereldoorlog. In 1944 werd een begin gemaakt met de bouw van de bunker, maar werd door de Duitse capitulatie in mei 1945 nooit voltooid. In tegenstelling tot de zware betonnen blokken is het vernieuwde Tirpitz open van structuur en gaat het volledig op in het landschap.

Tirpitz ligt aan de Deense westkust in de gemeente Varde, dat sinds 2015 deel uitmaakt van het LEGOLAND Billund Resort, met als middelpunt het originele LEGOLAND familiepark in Billund. Het resort strekt zich uit van de westkust tot de oostkust in Zuid-Jutland en het nieuwe Tirpitz Museum is een van de bezienswaardigheden.

In 2017 is het museum verkozen tot beste thematische museum in Denemarken. De eerste twee maanden na opening kwamen er al meer dan 100.000 bezoekers op het museum af, terwijl dit aantal vooraf voorzien was voor het eerste jaar.

Referentie: Tirpitz Museum, Denemarken

Referentie: Tirpitz Museum, Denemarken

Referentie: Tirpitz Museum, Denemarken

Referentie: Tirpitz Museum, Denemarken

Referentie: Tirpitz Museum, Denemarken

Referentie: Tirpitz Museum, Denemarken

Referentie: Tirpitz Museum, Denemarken

Musea met circa 25.000 bezoekers en vergelijkbare thema's en ligging

Per jaar worden er voor Museum Noordwijk 20.000 extra bezoekers verwacht. Dit zou het aantal bezoekers op circa 25.000 brengen.

Ter vergelijking noemen we de bezoekersaantallen (per jaar) van enkele andere musea in of nabij kustplaatsen:

• Stadhuismuseum Zierikzee:	20.000
• Muzee Scheveningen	23.477 (2015)
• Het Polderhuis Westkapelle	46.841 (2016)
• Terra Maris Oostkapelle	31.231 (2016)
• Katwijk's Museum	24.955 (2016)
• Volendams Museum	25.000 (2017)
• Fries Scheepvaartmuseum	28.500 (2017)

Belangrijk is om het vernieuwde Museum Noordwijk qua bezoekersaantallen niet te meten met grotere musea zoals het Scheepvaartmuseum of Kaap Skil. Daarom is er bewust gekozen voor musea van bescheiden omvang en met een relatief eenvoudige tentoonstellingsopzet.

Deze cijfers laten zien dat de 25.000 bezoekers waar we voor het vernieuwde museum van uitgaan – op basis van referenties – zeker realistisch is. Overigens is het Polderhuis hier ook als referentie opgenomen, terwijl er meer dan 45.000 bezoekers per jaar komen. De nabijgelegen vuurtorens zijn ook te bezoeken als attractie en daardoor komen de bezoekersaantallen relatief hoog uit. Echter, vanwege de ligging aan de kust en de combinatie met strandbezoek is ervoor gekozen om dit museum, ondanks dat de bezoekersaantallen hoger zijn dan in Noordwijk te verwachten, wel als referentie op te nemen.

Mogelijk zit er voor het vernieuwde Museum Noordwijk een groei in tot boven de 25.000 bezoekers, maar op basis van bovenstaande referenties en ervaringsgegevens beschouwen we 35.000 bezoekers daarbij als zeer ambitieus.

Ter vergelijking: het Zeeuws Maritiem muZEEum in Vlissingen trok in 2017 35.000 bezoekers. Dat was 20% meer dan in 2016. Dit museum ligt – net als Museum Noordwijk – op loopafstand van de zee (dus tussen de toeristenstromen), maar is een stuk groter dan het vernieuwde Museum Noordwijk.

NB Het voortbestaan van het museum is overigens onzeker (het kreeg € 375.000,- subsidie per jaar; dat wordt per 2019 € 162.500,-).

Om een beeld te geven van musea die boven de 35.000 bezoekers uitkomen (categorie 35.000-45.000 bezoekers):

- Cobra Museum Amstelveen
- Forteiland Pampus
- Haarlemmermeermuseum De Cruquius
- Keramiekmuseum Princessehof
- Museum Gouda
- Museum Hilversum
- Natuurmuseum Fryslân
- Volendams Museum
- Witte de With Center for Contemporary Art
- Zeeuws Maritiem MuZEEum

Boven deze categorie van 35.000 tot 45.000 bezoekers komen we uit bij musea met een nog wat grotere impact, zoals het Dick Bruna Huis in Utrecht, de Markiezenhof in Bergen op Zoom en het Allard Pierson Museum in Amsterdam (alle drie circa 50.000 bezoekers).

Stadhuismuseum Zierikzee (circa 20.000 bezoekers)

Het Stadhuismuseum vertelt het verhaal van monumentenstad Zierikzee en haar omgeving en dankt zijn naam aan het gebouw waarin het is gehuisvest, namelijk het voormalige stadhuis van Zierikzee.

Het gebouw en de collectie tonen de rijkdom van deze oude havenstad. Vanuit Zierikzee werd er met heel Europa intensief handelgedreven in zout en meekrap. De stad was ooit de roem en trots van Schouwen-Duiveland.

Scheepsmodellen, oude kaarten, bodemvondsten, zilverwerk, schilderijen en curiosa laten zien hoe dit eiland zich door de eeuwen heen heeft ontwikkeld.

Het grootste object van het museum is het Stadhuis zelf; een monumentaal pand van ruim 450 jaar oud. Dit gebouw was het kloppend hart van het oude Zierikzee. Niet alleen het stadsbestuur zetelde hier, maar ook de rechtbank, het waterschap, de vleeshal en de waag waren in dit gebouw gevestigd. Bijzonderheden van het pand zijn de eikenhouten zolderkapconstructie en de stijlkamers.

In de nieuwe tentoonstellingszaal komen de topstukken van de gemeentelijke collectie bijeen in een verhaal over stad, land en water.

In het museum kan nog steeds getrouwd worden.

Referentie: Stadhuismuseum Zierikzee (voormalige stadhuis)

Referentie: tentoonstellingszaal Stadhuismuseum Zierikzee

Referentie: De Waag Stadhuis museum Zierikzee

Stadhuismuseum Zierikzee in cijfers:

Aantal bezoekers: circa 20.000

Totale baten: circa € 795.000,- (activiteitenverslag 2017)

Subsidies: circa € 690.000,- (activiteitenverslag 2017)

Giften, fondsen: circa € 17.800,- (activiteitenverslag 2017)

Omzet exclusief subsidies en giften/fondsen: circa € 87.888,- (activiteitenverslag 2017)

Bijzonderheden: Het Stadhuis museum is voor meer dan **86%** van de totale inkomsten afhankelijk van subsidies.

Muzee Scheveningen (circa 24.000 bezoekers)

Muzee Scheveningen is een traditioneel opgezet cultuur- en natuurhistorisch museum in de Nederlandse badplaats Scheveningen dat de geschiedenis, cultuur en het dagelijks leven van die stad in beeld brengt, vooral in relatie tot de zee en de visserij.

Het museum is gevestigd in een voormalige burgerschool, die is gerestaureerd.

Muzee Scheveningen ontstond in 2006 na het samengaan van Museum Scheveningen en het Zeemuseum.

Hierdoor zijn er schilderijen en tekeningen te zien vooral

rondom de visserij en wordt de geschiedenis van het vissersdorp en de badplaats getoond, samen met het dierenleven in zee.

Het museum beschikt over een grote collectie schelpen vanuit de hele wereld. Een tropisch zeeaquarium maakt deel uit van de vaste tentoonstelling.

De vaste presentatie biedt een overzicht van de visserij en het dagelijks leven in vroeger tijden. Ook de geschiedenis van de bad- en strandcultuur sinds het begin van de negentiende eeuw wordt getoond.

Muzee Scheveningen in cijfers:

Aantal bezoekers: circa 24.000

Totale baten: circa € 764.000,- (jaarrekening 2017)

Subsidies: circa € 398.000,- (jaarrekening 2017)

Projectspansoring: circa € 25.700,- (jaarrekening 2017)

Omzet exclusief subsidies en giften/fondsen: circa € 301.000,-, waarvan circa € 95.000,- entreegelden en circa € 86.000,- horecaomzet (jaarrekening 2017)

Donateurs, vriendenstichtingen e.d.: circa € 27.000,- (jaarrekening 2017)

Bijzonderheden: Het Muzee is voor circa **52%** van de totale inkomsten afhankelijk van subsidies.

Referentie: de voormalige burgerschool waarin Muzee gehuisvest is

Referentie: historische badkleding in Muzee

Het Polderhuis Westkapelle (circa 47.000 bezoekers)

Het Polderhuis is een regionaal museum met een internationaal verhaal. Het Dijk- en oorlogsmuseum is modern, goed gedocumenteerd en interactief. In het grote 'schuur'-gedeelte is een vaste expositie ingericht; dat is het deel waarvoor bezoekers entree betalen. Het museum laat ook regelmatig hedendaagse kunstenaars exposeren. Dit gebeurt in de gratis toegankelijke ontmoetingsruimte, waardoor de drempel voor kunst letterlijk geslecht wordt. Per jaar zijn er twee grote kunstexposities in de zomer. In het voor- en najaar zijn er exposities die gericht zijn op leven, werken en wonen op Walcheren. De tuin is een openluchtmuseum met diverse monumenten en historische objecten.

Bij het Polderhuis is een winkel en er is tevens een horeca-gelegenheid met een terras.

Onder dezelfde organisatie vallen twee vuurtorens, die bezocht kunnen worden ('t Hoge Licht en 't Lage Licht).

Het Polderhuis Westkapelle in cijfers:

Aantal bezoekers: circa 47.000

Totale baten: circa € 253.000,- (financieel verslag 2016)

Subsidie gemeente: geen structurele subsidie, wel is er eenmalig subsidie verstrekt (financieel verslag 2016)

Eigen inkomsten (kaartverkoop, donaties e.d.): circa € 226.000,- (financieel verslag 2016).

Bijzonderheden: Er is geen structurele subsidie. De organisatie heeft lage kosten. De huisvestingslasten zijn zeer laag en er zijn alleen vrijwilligers verbonden aan het Polderhuis (geen betaalde krachten).

Referentie: huisvesting van het Polderhuis (naast de vuurtoren die als onderdeel van het museum te beklimmen is)

Referentie: exterieur van het Polderhuis

Referentie: vaste tentoonstelling in het Polderhuis

Referentie: vaste tentoonstelling in het Polderhuis

Terra Maris Oostkapelle (circa 31.000 bezoekers)

Terra Maris is een museum voor natuur en landschap van Zeeland, gevestigd in Oostkapelle in de voormalige orangerie van kasteel Westhove. Het museum ligt aan de Manteling van Walcheren, slechts 750 meter van het strand. Het museum is de opvolger van het Zeeuws Biologisch Museum, dat in 2004 door Het Zeeuwse Landschap werd overgenomen. Bij het museum hoort een landschapstuin van 2,5 ha, waarin verschillende landschapstypes worden gepresenteerd. Er is een museumcafé en een museumwinkel.

Terra Maris in cijfers:

Aantal bezoekers: circa 31.000

Totale baten: circa € 770.000,- (jaarrekening 2017)

Subsidie provincie Zeeland: circa € 335.000,- (jaarrekening 2017)

Subsidie gemeente Veere: circa € 29.000,- (jaarrekening 2017)

Overige subsidies (inclusief doelsubsidies en projectsubsidies): € 153.000,- (jaarrekening 2017)

Donaties: circa € 23.000,- (jaarrekening 2017)

Sponsoring: geen sponsoring (jaarrekening 2017)

Entreegelden: circa € 111.500,- (jaarrekening 2017)

Bijzonderheden: Terra Maris is voor meer dan **65%** van de totale inkomsten afhankelijk van subsidies.

Referentie: ligging Natuur- en landschapsmuseum Terra Maris in het duingebied 'Manteling van Walcheren'

Referentie: expositie Natuur- en landschapsmuseum Terra Maris

Referentie: buitenactiviteiten Natuur- en landschapsmuseum Terra Maris

Referentie: expositie Natuur- en landschapsmuseum Terra Maris

Katwijk Museum (circa 25.000 bezoekers)

Het Katwijk Museum ligt in het centrum van het oude vissersdorp en is gehuisvest in een ruim en recent uitgebreid complex. Een voormalige, monumentale rederswoning vormt hierbij de blikvanger. Het museum combineert een collectie schilderijen van buitenlandse en Nederlandse schilders die aangetrokken werden door de kunstenaarskolonie Katwijk en tevens een verzameling lokale en streekgebonden bezienswaardigheden.

Het museum organiseert circa tweemaal per jaar een wisseltentoonstelling.

Referentie: deel vaste opstelling Katwijk Museum

Referentie: deel vaste opstelling Katwijk Museum

Het Katwijks Museum in cijfers (stichting museum en genootschap):

Aantal bezoekers: circa 25.000

Totale baten: circa € 365.000,- (jaarrekeningen 2016)

Subsidie gemeente: circa € 143.000,- (jaarrekeningen 2016)

Sponsoring: circa € 53.000,- (jaarrekeningen 2016)

Bijzonderheden: Gemeente stelde een oude rederswoning ter beschikking en gaf de nieuwe stichting een oprichtingskrediet.

Daarnaast is het museum voor circa **40%** van de totale inkomsten afhankelijk van subsidie.

Referentie: entree Katwijks Museum

Het Volendams Museum (circa 25.000 bezoekers)

Het Volendams Museum is een traditioneel ingericht historisch museum. Het museum heeft een vaste expositie over de Volendammer klederdracht, historische interieurs en lokale gebruiken. Het museum toont het Volendam uit de tijd tussen 1850 en 1950.

De interieurs worden getoond in vijf kamers. Van die vijf kamers tonen er vier verschillende authentieke woonkamers en toont er één een winkel.

Omdat Volendam een vissersdorp is, wordt ook de visserij in het museum getoond. Er zijn scheepsmodellen en in een van de zalen is een replica van het vooronder van de VD 222 ondergebracht. Er zijn ook schilderijen en beelden van kunstenaars die Volendam ooit bezocht hebben.

Het Volendams Museum in cijfers:

Aantal bezoekers: circa 25.000

Totale baten: circa € 125.000,- (jaarrekening 2017)

Subsidie gemeente Edam-Volendam: circa € 50.000,- (jaarrekening 2017)

Eigen inkomsten: circa € 75.000,-, waarvan circa € 65.000,- uit entreegelden (jaarrekening 2017)

Bijzonderheden: Naast de stichting bestaat er ook een vriendenvereniging. Het Volendams Museum is voor circa **40%** van de totale inkomsten afhankelijk van subsidies.

Referentie: huisvesting Volendams Museum

Referentie: deel vaste opstelling Volendams Museum

Fries Scheepvaartmuseum (circa 28.500 bezoekers)

Het museum is in 1938 opgericht. In 1976 werd het museum geprofessionaliseerd. De exploitatie kwam in handen van de Stichting Fries Scheepvaart Museum en de Vereniging Fries Scheepvaart Museum fungeerde voortaan als vriendenclub. In de loop der jaren is het museum gegroeid. Nu is het museum gevestigd in vijf monumentale herenhuizen, die met galerijen verbonden zijn aan een voormalig schoolgebouw. In 2009 en 2010 is het gebouw verbouwd en is er een moderne gevel toegevoegd.

In het Fries Scheepvaart Museum zijn twee hoofdafdelingen. Op de afdeling Scheepvaart wordt de geschiedenis van de Friese scheepvaart verteld aan de hand van scheepsmodellen, schilderijen en scheepsonderdelen. Op de afdeling Sneek komt de historie van de stad Sneek en de Friese Zuidwesthoek aan bod. Sneek is altijd op het water georiënteerd geweest.

Het Fries Scheepvaartmuseum in cijfers:

Aantal bezoekers: circa 28.500

Totale baten: circa € 1.066.500,- (jaarrekening 2017)

Subsidie gemeente Zuidwest Friesland: circa € 316.000,- (jaarrekening 2017)

Subsidie provincie Friesland: circa € 300.000,- (jaarrekening 2017)

Overige subsidies: circa € 26.500,- (jaarrekening 2017)

Eigen inkomsten: circa € 130.000,-, waarvan circa € 110.000,- uit entreegelden (jaarrekening 2017)

Bijdrage vereniging: € 285.000,- (jaarrekening 2017)

Sponsoren: circa € 8.800,- (jaarrekening 2017)

Bijzonderheden: Het Fries Scheepvaartmuseum is voor circa **60%** van de totale inkomsten afhankelijk van subsidies.

Referentie: gevel Fries Scheepvaartmuseum

Referentie: deel vaste opstelling Fries Scheepvaartmuseum

Referentie: deel vaste opstelling Fries Scheepvaartmuseum

Referentie: deel vaste opstelling Fries Scheepvaartmuseum

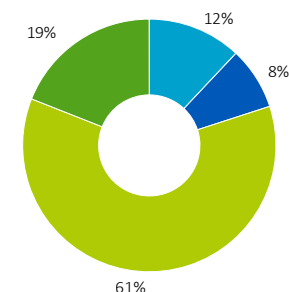
Referentie: deel vaste opstelling Fries Scheepvaartmuseum

Referentie: activiteiten voor kinderen van het Fries Scheepvaartmuseum

Samenstelling bezoekers

De meeste bezoekers van musea zijn volwassenen. Afgaande op cijfers van de Nederlandse Museumvereniging is gemiddeld 80% van de bezoekers een volwassene. Dat betekent dat 20% kind of jongere is. Van de bezoekers onder de 18 jaar is de meerderheid tussen de 1 en de 12 jaar (12% van het totale aantal bezoekers). Slechts 8% is tussen de 13 en de 18 jaar oud. Hier zijn twee redenen voor. Allereerst gaan jonge kinderen vaker met hun ouders naar een museum en ook bezoeken meer kinderen vanuit het primair onderwijs een museum dan via het secundair onderwijs. Deze gegevens zijn op de volgende bladzijde te zien in tabellen van het CBS en de Nederlandse Museumvereniging.

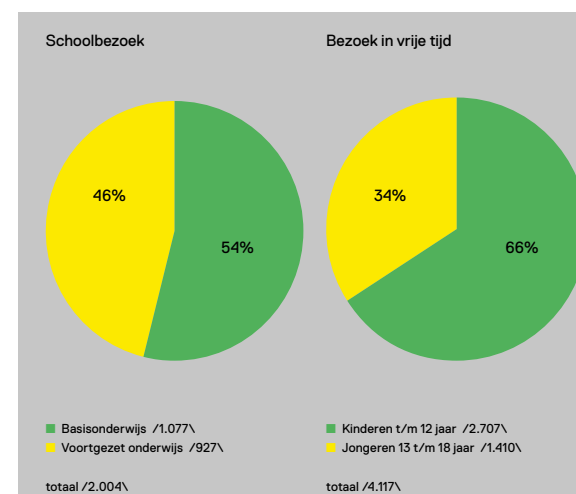

0-12 jaar 13-18 jaar 19-64 jaar 65 jaar en ouder

Bron: CBS / Museumvereniging.

Figuur Bezoeken aan musea in Nederland naar leeftijd. Bron: Musea in Nederland 2016 CBS in samenwerking met Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Museumvereniging, Ministerie van OCW

Figuur Museumbezoek in schoolverband en jeugdbezoek in de vrije tijd (in %), 2016. Bron: Museumcijfers 2016, Nederlandse Museumvereniging

Verhouding subsidiebijdrage-sponsoring-eigen inkomsten

Door de Nederlandse Museumvereniging is de benchmark Museana in het leven geroepen om het voor musea mogelijk te maken zichzelf met (geanonimiseerde gegevens van) andere musea te vergelijken.

Voor het te vernieuwen Museum Noordwijk kan een (voorzichtige) vergelijking worden gemaakt met musea van circa rond de 25.000 bezoekers.

De uitkomsten van de benchmark geven gemiddelden weer. Nadrukkelijk maken we daarbij een voorbehoud; musea zijn namelijk vaak niet goed vergelijkbaar. Dat geldt voor de collectie, de ligging, maar ook voor de financiële en organisatorische aspecten.

Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op de informatie van 19 musea in de categorie 20.000-30.000 bezoekers (Museana, oktober 2018):

Gemiddeld aantal fte:	9,1 fte
Gemiddelde % publieksinkomsten	15%
Gemiddelde % bijdrage overheid*:	62%
Gemiddelde % sponsorinkomsten:	2%
Gemiddelde % overige inkomsten:	11%
Gemiddelde % bijdragen privaat (fondsen e.d.):	9%

** De gemiddelde bijdrage van de overheid is fors: 62% van de totale inkomsten is subsidie.*

Deze percentages zijn gebaseerd op de gemiddelde cijfers van de volgende musea:

- De Domijnen
- Fries Scheepvaart Museum
- Huis van Gijn

- Kasteel Heeswijk
- Kasteel Huis Bergh
- Molenmuseum De Valk
- Museum de Buitenplaats
- Museum Jan Cunen
- Museum Klooster Ter Apel
- Museum Sterrenwacht Sonnenborgh
- Museum Zaanse Tijd
- Nationaal Jenevermuseum
- Natura Docet Wonderryck Twente
- Natuurhistorisch Museum Maastricht
- Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven
- Noord-Veluws Museum
- Openluchtmuseum Ootmarsum
- Stedelijk Museum Kampen
- Veenkoloniaal Museum

NB In deze selectie bevinden zich enkele musea die, naast gemeentelijke subsidie, ook provinciale subsidie ontvangen. Dit zijn bijvoorbeeld Museum Jan Cunen in Oss, het Fries Scheepvaartmuseum en het Veenkoloniaal Museum in Veendam. Dit beïnvloedt de gemiddelde inkomsten uit subsidie, in die zin dat deze bij musea die provinciale subsidie ontvangen over het algemeen percentueel en in absolute termen hoger is dan bij lokaal gesteunde musea.

Als we kijken naar de algemene cijfers van de Nederlandse Museum Vereniging, die tevens gebaseerd zijn op Museana, zien we dat de totale gemiddelde omzet als volgt is opgebouwd:

Gemiddelde % bijdrage Rijk:	25%
Gemiddelde % bijdrage provincie:	4%
Gemiddelde % bijdrage gemeente:	19%
Gemiddelde % bijdrage overheid:	48%
Gemiddelde % eigen inkomsten:	50%
Gemiddelde % overheidsfondsen en Europa:	1%

(Bron: Museum cijfers 2016, Nederlandse Museumvereniging)

NB In de totaalcijfers van Museana zijn ook de rijks-gesubsidieerde musea opgenomen. De aanwezigheid van deze musea in de benchmark geeft een wat vertekend beeld vanwege de grote omvang van hun omzet en de relatief grote bijdrage van de rijksoverheid en de relatief kleine bijdrage van de gemeentelijke en provinciale overheden.

Conclusie benchmarkgegevens

Uit de analyse wordt duidelijk dat er grote verschillen bestaan in financiële omvang en dekking van musea die rond de 25.000 bezoekers ontvangen.

Verschillen tussen musea:

- **Omvang begroting**

Er zijn organisaties met een zeer bescheiden begroting, zoals het Volendams Museum (totale baten: ca. € 125.000,-) tot musea die over veel grotere jaarlijkse budgetten beschikken, zoals het Stadhuismuseum in Zierikzee (totale baten: ca. € 795.000,-) en het Fries Scheepvaartmuseum (totale baten: ca. € 1.066.500,-). In het algemeen kan gesteld worden dat musea met een provinciale subsidie (met meestal een lokaal overstijgend thema) een omvangrijker begroting hebben dan lokale musea die sterk afhankelijk zijn van vrijwilligers.

- **Omvang subsidie**

De omvang van de exploitatiesubsidies verschilt sterk per museum. Ook hier is een duidelijke scheiding tussen musea met gemeentelijke én provinciale subsidie en musea met alleen gemeentelijke subsidie.

- **Mate van afhankelijkheid subsidie**

Tevens is er een duidelijk verschil in de mate waarin een museum afhankelijk is van subsidie.

Zo bestaan de inkomsten van het Stadhuismuseum in Zierikzee voor 86% uit subsidie en heeft het Polderhuis in Westkapelle een eenmalige subsidie ontvangen (geen exploitatiesubsidie).

De achterliggende reden voor deze verschillen heeft vaak te maken met de kostenstructuur.

De belangrijkste verschillen zijn:

- **Huisvestingslasten**

Het verschil tussen een museum dat (vrijwel) om niet een pand huurt van de gemeente versus een museum dat tegen marktprijs een gebouw huurt.

- **Personele lasten**

Een museum dat uitsluitend werkt met vrijwilligers versus een museum dat in de basis werkt met professionele krachten.

- **Taken naast publiekstaken**

Een museum dat substantiële taken heeft naast zijn publieksfunctie, bijvoorbeeld op het gebied van onderzoek.

- **Overige inkomsten (bijvoorbeeld uit horeca)**

Een museum waarin een goed lopende horeca is ondergebracht die voor inkomsten zorgt (eventueel ook met verhuur van zalen) versus een museum zonder mogelijkheden voor horeca en zaalverhuur.

- **Collectie**

Het verschil tussen een museum met waardevolle objecten en hoge kosten voor beveiliging en verzekeringen versus een museum dat vooral gericht is op beleving en waarvan het aantal waardevolle objecten beperkt is. Ook kan er een verschil zijn in kosten van opslag van de collectie of de mate waarin de collectie (nog) gearchiveerd moet worden.

Een belangrijke conclusie is echter wel te trekken op basis van de vergelijking van de verschillende musea: de meeste musea zijn voor een fors deel van hun exploitatie afhankelijk van de (gemeentelijke en in een aantal gevallen provinciale) overheid.

Om een aanvullend beeld van te geven zijn ook de uitkomsten van een selectie van 19 musea uit de museumbenchmark Museana opgenomen in deze rapportage.

De uitkomst hiervan is dat de gemiddelde bijdrage van de overheid circa 62% van de totale inkomsten bedraagt.

NB Gemiddeld (voor alle in Museana opgenomen musea) is de bijdrage van de overheid 48% van de totale omzet.

7. Organisatorische en financiële consequenties van de twee scenario's

De beide geschetste scenario's hebben organisatorische en financiële consequenties en bijbehorende risico's. Deze aspecten worden in dit hoofdstuk uitgewerkt, te beginnen met de voorgestelde eigendomssituatie met betrekking tot het vastgoed en andere investeringen. Ook wordt ingegaan op de organisatorische consequenties voor het Genootschap Oud Noordwijk. Vervolgens worden de financiële gevolgen geschetst (het totaalplaatje en de benodigde bijdrage van de gemeente).

Eigendomssituatie vastgoed en expositie

Het huidige vastgoed van het museum is in handen van Stichting Museum Boerderij.

Hoe de precieze eigendomsverhoudingen er per scenario zullen komen uit te zien is nog onderwerp van nader onderzoek. Ook zal vanzelfsprekend de nodige besluitvorming dienen plaats te vinden als vastgoed van eigenaar zou wisselen. In dit plan wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- **Scenario 1: Aanbrengen verbeteringen (uitbreiding werkruimte en ruimte voor wisselexposities); eigendomssituatie nader te bepalen**

Er is geen sprake van een complex nieuwbouwprogramma in dit scenario. In scenario 1 zou het museum de nieuwbouw (op de Blauwdotterzaal) binnen de erfgrenzen kunnen realiseren, maar ook de gemeente zou dit kunnen doen. De eigendomsverdeling voor het vastgoed in de nieuwe situatie zou nader besproken en onderzocht dienen te worden.

Het pand aan de Nicolaas Barnhoornweg 44 kan eventueel in handen van de gemeente blijven en verhuurd worden of kan worden overgedragen aan het museum. In beide gevallen is er in de exploitatie van scenario 1 rekening gehouden met de exploitatielasten voor het vastgoed (huur of vastgoed-exploitatielasten).

De situatie die gepresenteerd wordt is die van de gemeente als eigenaar van de nieuwbouw en verhuur via een kostprijsdekkende huur. Zo is scenario 1 vergelijkbaar met scenario 2, waarin ook sprake is van een kostprijsdekkende huur. De kapitaallasten van de investeringen voor de aankoop van de Nicolaas Barnhoornweg 44 zijn ook meegenomen in deze kostprijsdekkende huur. In scenario 1 zijn de kapitaallasten van de door de gemeente gedane investering in het pand aan het Jan Kroonsplein 8 in de kostprijsdekkende huur niet meegerekend, omdat dit scenario niet uitgaat van een uitbreiding van het museum op de hoek Jan Kroonsplein en de Parallelboulevard.

Er is gerekend met de omslagrente van de gemeente, ervan uitgaande dat de gemeente bereid is om een lening te verstrekken wanneer het museum zelf de verbouwing voor zijn rekening neemt. Wat aanbesteding betreft zal er uiteraard gehandeld worden in lijn met de wetgeving en eigen richtlijnen van de gemeente Noordwijk.

In dit scenario wordt niet geïnvesteerd in een nieuwe expositie. De bestaande expositie blijft vanzelfsprekend eigendom van het genootschap. Voor de inrichting van de wisselexposities is een jaarlijks bedrag opgenomen (en geen eenmalige investering).

- **Scenario 2: Volledig vernieuwd museum; gemeente eigenaar vastgoed**

In scenario 2 is sprake van een grote investering in nieuwbouw en in nieuwe inrichting (compleet vernieuwde tentoonstelling en faciliteiten). De nieuwbouw brengt risico's met zich mee en dat vraagt om professionele begeleiding. Een vrijwilligersorganisatie als het genootschap is hier niet op ingericht. Daarom is het voorstel dat de gemeente bouwheer wordt en tevens het vastgoed in eigendom neemt. Wat aanbesteding betreft zal er uiteraard gehandeld worden in lijn met de wetgeving en eigen richtlijnen van de gemeente Noordwijk.

Om het gehele museumvastgoed in één hand te brengen is het nodig om ook het vastgoed van de Stichting Museum Boerderij over te dragen aan de gemeente. Hierover dient echter nog wel besluitvorming plaats te vinden, zowel aan de kant van de stichting als aan de zijde van de gemeente. Het genootschap of de Stichting Museum Boerderij kan het vastgoed dan terughuren van de gemeente. Dit kan tegen een kostprijsdekkende huur, waarbij het genootschap of de stichting een subsidie ontvangt die rekening houdt met het huurbedrag. Ook kunnen externe middelen als fonds worden ondergebracht in de stichting en/of het genootschap, zodat deze kunnen worden aangewend voor het betalen van de huur.

Al met al kan dit een budgetneutrale transactie zijn voor gemeente, stichting en genootschap. Uiteraard dienen de juridische en fiscale aspecten goed te worden onderzocht en begeleid.

Het ligt het voor de hand dat de investeringen in de inrichting (expositie en faciliteiten) in eigendom zijn van het genootschap. De investeringen in de nieuwe expositie zouden via externe middelen bekostigd kunnen worden.

Naast een investering in de vaste expositie is er in dit scenario een jaarlijks bedrag in de exploitatiebegroting opgenomen om de inrichting van de wisselexposities mee te bekostigen.

Organisatorische consequenties genootschap

Genootschap Oud Noordwijk, dat het Museum Noordwijk exploiteert, doet dit met veel betrokkenheid, inzet en deskundigheid. Het is een typisch werkbestuur: de bestuursleden leiden werkgroepen en hebben ieder een aantal concrete taken.

Er is daarnaast een groot aantal vrijwilligers (momenteel 125 in totaal) en het museum kan rekenen op veel draagvlak onder inwoners.

In de nieuwe situatie is het zaak om de huidige betrokkenheid van bestuur en vrijwilligers te behouden. Het zonder meer laten uitvoeren van hun huidige werkzaamheden door betaalde krachten is niet aan te bevelen: dit levert niet direct een veel grotere organisatorische slagkracht op voor het museum en is bovendien duurder.

De voordelen van een werkbestuur dienen behouden te worden. Een raad-van-toezichtmodel, met een directeur-bestuurder en een raad die op afstand staat van de dagelijkse gang van zaken en uitsluitend toezicht houdt, ligt daarmee niet voor de hand voor Museum Noordwijk.

Wel moeten gemeente en bestuur zich realiseren dat een werkbestuur ook nadelen heeft: het is lastiger om afstand te houden tussen uitvoering en toezicht en op sommige vlakken mist het bestuur deskundigheid (zoals bijvoorbeeld sponsorwerving).

Er liggen voor de organisatie van het genootschap twee opgaven, die voor **beide scenario's** gelden:

- Het bestuur van het genootschap moet de rol van toezichthouder/bestuurder explicieter maken. Het bestuur zal meer verantwoordelijkheden krijgen in de nieuwe situatie en daarmee is meer aandacht voor de toezichthoudende rol essentieel.
- In beide scenario's staat het museum een complexe vernieuwing te wachten (bij scenario 2 is die vanzelfsprekend ingrijpender dan bij scenario 1). De vernieuwing betreft twee fasen: allereerst het procesmatig toewerken naar de nieuwe situatie en vervolgens het exploiteren van het museum in de nieuwe situatie. Voor beide trajecten zal het bestuur zich ervan bewust moeten zijn op welke onderdelen aanvullende expertise nodig is en zal het bestuur zich moeten laten bijstaan door vrijwillige professionals en betaalde externe professionals. Voor betaalde professionals is in zowel scenario 1 als 2 budget opgenomen (vanwege de ambities voor scenario 2 is voor dit scenario het bedrag aanzienlijk groter dan voor scenario 1). Ook voor het werven van vrijwillige professionals is in beide scenario's (eenmalig) budget opgenomen. De rol van het bestuur als opdrachtgever zal in beide scenario's groter zijn dan in de huidige situatie. Om als opdrachtgever te kunnen fungeren zal het bestuur het accent moeten verleggen van 'zelf uitvoeren' naar 'professioneel opdrachtgeverschap'.

In **scenario 2** vragen de entree en de koffiecorner om extra organisatorische aandacht. Vrijwilligers dienen goed te worden begeleid, vanwege de grotere geldstromen. Ook moet het bestuur ervoor zorg dragen dat aan alle wettelijke voorschriften wordt voldaan, van beleid op het gebied van paracommercialiteit (beperkingen voor het schenken van alcohol en het organiseren van 'persoonlijke' en besloten evenementen) tot en met andere wetgeving op het gebied van drank en horeca.

Budget voor ondersteuning professionals en werven vrijwilligers

Het museum draait nu grotendeels op vrijwilligers en zal dat in de basis ook blijven doen in de nieuwe situatie. Wel is voorzien dat er dan gericht ondersteuning en expertise dient te worden ingehuurd door het genootschap. Zo heeft het genootschap ondersteuning nodig bij de fondswerving, het werven van vrijwilligers, de coördinatie, communicatie en het opzetten van de wisseltentoonstellingen.

Voor **scenario 1** is dit een lager budget dan in scenario 2. Dit is gebaseerd op het gegeven dat er in scenario 1 uitsluitend (naast werkruimte) ruimte wordt toegevoegd voor wisseltentoonstellingen. Museum, faciliteiten en vaste expositie zullen verder hetzelfde blijven.

Eenmalig:

- Ondersteuning bij fondsenwerving (€ 5.000,-)
- Ondersteuning bij het werven van vrijwilligers (€ 5.000,-)

Structureel:

- Coördinatie, communicatie, wisseltentoonstellingen (€ 10.000,-)

In **scenario 2** zal het museum een veel ambitieuzer karakter en uitstraling krijgen: naast uitbreiding van werkruimten en ruimte voor wisseltentoonstellingen is er sprake van een volledig vernieuwde en sterk uitgebreide vaste expositie, een koffiecorner, een grotere VVV en overige faciliteiten.

Dit vertaalt zich in hogere benodigde budgetten:

Eenmalig:

- Ondersteuning bij fondsenwerving (€ 35.000,-)
- Ondersteuning bij het werven van vrijwilligers (€ 7.500,-)
- Marketing (€ 20.000,-)

Structureel:

- Coördinatie, communicatie, wisseltentoonstellingen (€ 85.000,-)

Uitgangspunt financiële bijdrage(n) gemeente

Het uitgangspunt is dat investeringen in het museum mogelijkheden opleveren voor meer eigen inkomsten, zowel in de vorm van bijdragen van fondsen (zoals VSBfonds en Fonds 1818), sponsoring en publieksinkomsten (entree-gelden, winkel en horeca). Van deze aanvullende inkomsten is voor beide scenario's een inschatting gemaakt. In scenario 1 is de verwachting dat er circa € 50.000,- zal worden bijgedragen door externe partijen en in scenario 2 (dat veel ambitieuzer is) is dit het aanzienlijke bedrag van ruim € 1,7 miljoen. Voor beide scenario's geldt dat deze hogere inkomsten niet voldoende zijn om alle benodigde investeringen en meerkosten te dekken. In beide gevallen is daarom steun van de gemeente nodig om te komen tot een totale dekking van de investeringen en de exploitatiebegroting.

Er zijn echter wel flinke verschillen in de financiële consequenties van scenario 1 en scenario 2. Het tweede scenario is een veel ambitieuzer scenario en (hoewel het ook tot hogere externe bijdragen en entree-inkomsten leidt) is hiervoor een hogere eenmalige en structurele bijdrage nodig van de gemeente.

Investering in nieuwbouw

In de tabel hieronder zijn de eenmalige investeringen in nieuwbouw opgenomen voor scenario 1 en scenario 2. De bedragen zijn exclusief btw. Een belangrijke voorwaarde is dat het museum minimaal 90% btw-plichtig wordt, zodat de gemeente het gebouw btw-belast kan verhuren en dus ook btw op de bouwkosten kan terugvorderen van de fiscus. Het genootschap is hier druk mee doende en weet dat dit een voorwaarde is voor de investering.

De investering in scenario 1 in nieuwbouw is circa € 1 miljoen en in scenario 2 circa € 4,5 miljoen.

NB De bedragen zijn gebaseerd op kengetallen (onder meer het Bouwkostenkompas) en op ervaringsgegevens van BMC. Pas als het ontwerp voor de nieuwbouw en de expositie verder wordt uitgewerkt, is het ook mogelijk om de exacte financiële consequenties uit te rekenen.

	SCENARIO 1	SCENARIO 2
	Aanbrengen verbeteringen	Vernieuwd museum en expositie
SAMENVATTING FINANCIËEL		
Investering en eenmalige kosten		
Totale investering in bouw (en in scenario 2 ook in inrichting/vernieuwing van de expositie)	€ 1.015.102	€ 4.484.270

Van belang is om te vermelden dat deze investeringen niet gelijk staan aan een eenmalige bijdrage die van de gemeente wordt gevraagd. Het werkt namelijk als volgt: in principe worden alle kapitaallasten van het vastgoed van de gemeente vertaald naar een kostprijsdekkende huur, met daarop een uitzondering die alleen geldt voor scenario 2. In scenario 2 is reeds een schenking van € 120.000,- ingezet om via de Stichting Museum Boerderij Noordwijk een deel van het pand Jan Kroonsplein 8 te verwerven. Dit deel van de investering wordt daarom niet omgezet in kapitaallasten voor de gemeente.

Scenario 1: aanbrengen verbeteringen

In scenario 1 is het nog niet zeker hoe de eigendomssituatie van de nieuwbouw wordt.

Om scenario 1 in financieel opzicht vergelijkbaar te maken met scenario 2 is in dit rapport voor beide scenario's gerekend met een kostprijsdekkende huur. In dit scenario leiden de kapitaallasten en zakelijke lasten voor uitbreiding en aanpassingen van het gebouw tot de volgende btw-belaste kostprijsdekkende huur: circa € 44.600,- ex btw (zie tabel).

Mochten vierkante meters of bouwkosten wijzigen, dan heeft dit consequenties voor de hoogte van de kostprijsdekkende huur.

Naast de kostprijsdekkende huur zijn er andere huisvestingslasten, zoals schoonmaakkosten en beheerkosten. In totaal komen de huisvestingslasten op circa € 54.300,-.

Scenario 1: In huur door te belasten kapitaallasten gemeente (eigenaar pand)				bedragen exclusief btw	
	Kapitaallasten (exclusief rentelasten grond)			€	40.908
	Rente (1)		0,5%		
	Rente grond (1)		0,5%		
	Afschrijvingstermijn nieuwbouw in jaren (2)		40		
	Afschrijvingstermijn verbouwingen in jaren (2)		25		
	Afschrijvingstermijn (vaste) inrichting in jaren (2)		10		
Subtotaal kapitaallasten gemeente (eigenaar pand)				€	40.908

Scenario 1: In huur door te belasten vastgoedexploitatiekosten gemeente (eigenaar pand)				per m2 bvo	
	(Reservering) eigenaarsonderhoud nieuwbouw (3)	€	20	€	2.700
	Heffingen belastingen en verzekeringen eigenaarsdeel (3)	€	8	€	1.013
Subtotaal vastgoedexploitatiekosten gemeente (eigenaar pand)				€	3.713

Scenario 1: Huisvestingslasten gebruiker, inclusief kapitaall. en vervangingsreserv. expositie van 20%, prijspeil 2020				per m2 bvo		m2	
	Huur gebaseerd op vastgoedexploitatiekosten eigenaar (4)				€		44.621
	Onderhoud gebruikersdeel (3)	€	8	135	€		1.123
	Heffingen belastingen en verzekeringen gebruikersdeel (3)	€	6	135	€		842
	Energie- en waterlasten (3)	€	19	135	€		2.527
	Beveiligingskosten (exclusief personele lasten) (3)	€	5	135	€		702
	Beheerkosten (3)	€	18	135	€		2.387
	Schoonmaakkosten (3)	€	16	135	€		2.106
Huisvestingslasten gebruiker, prijspeil '20					€		54.308

1 Omslagrente gemeente Noordwijk. Peildatum: september 2017.

2 Afschrijvingstermijnen zijn indicaties mede op basis van de richtlijnen van de gemeente Noordwijk.

De daadwerkelijke afschrijvingstermijnen moeten nog bepaald worden.

3 Aannames kosten gebaseerd op kengetallen BMC.

4 Er van uitgegaan dat huur de vastgoedexploitatiekosten inclusief kapitaallasten betreft.

Opstartkosten, investeringen en exploitatiebegroting Museum Noordwijk (scenario 1)

In scenario 1 zullen er meer bezoekers komen dan in de huidige situatie. Dit is vooral omdat er een ruimte wordt toegevoegd voor wisseltentoonstellingen (opbouw op de Blauwdotterzaal en een bescheiden uitbreiding van de Blauwdotterzaal aan de achterzijde). In dit scenario wordt uitgegaan van circa 5.000 extra bezoekers. De gemiddelde entree-inkomsten bedragen per bezoeker € 2,89. Het gemiddelde wordt gedrukt door bezoekers die geen of lagere inkomsten genereren (zoals gratis bezoek door leden en kinderen tot 5 jaar en gereduceerd bezoek door kinderen vanaf 5 jaar). Bezoekers die 'het volle pond' betalen maken (in onze berekening) 45% uit van het totale aantal bezoekers. In totaal zal het extra bezoek circa € 14.500,- opleveren. Verder leveren de extra bezoekers een bescheiden bijdrage aan hogere opbrengsten van de winkel. De inkomsten zijn echter niet voldoende om de hogere kosten (huisvesting en exploitatie af te dekken).

Uitgangspunten bezoekersaant. en begroting	Nieuwe situatie (na uitbreiding) scenario 1		percentage bezoekers v. totaal	2016
Entree volwassenen	€	4,90	45%	
Leden	€	-	10%	
Kinderen vanaf 5 jaar	€	2,75	25%	
Kinderen tot 5 jaar	€	-	20%	
Entree (gemiddeld)	€	2,89		
(Aanvullend) aantal bezoekers		5000		5000

Om een beeld te geven van de financiële consequenties van de nieuwe situatie is een doorrekening gemaakt van de exploitatie van scenario 1.

Deze doorrekening is gebaseerd op een zogenoemde 'basisbegroting'. Dit is het gemiddelde van de realisatie 2017 en de begroting van 2018. Dit gemiddelde geeft een goed beeld van de huidige begroting van het genootschap. De meest rechterkolom is de begroting van de nieuwe situatie. In deze begroting zijn bestaande posten geïndexeerd en zijn nieuwe posten toegevoegd. De bedragen die horen bij deze toegevoegde kostenposten en de nieuwe opbrengstenposten zijn lichtoranje gekleurd.

Scenario 1: Exploitatiebegroting genootschap (nieuwe posten gemarkeerd)			scenario 1		
Lasten		Basisbegroting: gemidd. realis.'17 en begr.'18			
Bedrijfskosten					
	Algemene kosten	€	15.930	€	16.567
	Aanvullend budget coördinatie (freelance) na uitbreiding			€	10.000
	Huisvestingskosten (huidig)	€	39.621	€	41.206
	Aanvullende huisvestingslasten na uitbreiding	€	-	€	54.308
	Kantoor	€	3.812	€	3.964
	Aanvullende kosten marketing en PR			€	7.500
Subtotaal		€	59.363	€	133.546
Exploitatiekosten				€	-
	Museum Noordwijk	€	3.968	€	4.127
	Museum Veldzicht	€	5.649	€	5.875
	Winkelinkopen	€	1.614	€	1.679
	Inkopen horeca	€	-		nvt
	Aanvullende inkopen winkel			€	1.250
Subtotaal		€	11.231	€	12.930
Tentoonstelling, collectie en projecten (werkgroepen)					
	Kosten tentoonstellingen	€	6.157	€	6.403
	Blauwdotter (wisseltentoonstellingen Museum Noordwijk)	€	9.714	€	10.103
	Aanvullende kosten wisseltentoonstellingen na uitbreiding			€	17.500
	Aanvullend budget onderhoud vaste tentoonstelling				nvt
	ICT werkgroep	€	2.837	€	2.950
	Aankopen collectie	€	5.408	€	5.624
	Onderhoud collectie	€	2.190	€	2.278
	Diversen collectie en presentatie			€	-
	Jeugdeducatie	€	407	€	423
	Bibliotheek	€	375	€	390
	Foto- en filmgroep	€	839	€	873
	Diverse projecten museum Noordwijk	€	3.822	€	3.975
	Diverse projecten museum Veldzicht	€	6.000	€	6.240
Subtotaal		€	37.749	€	56.759
Overig					
	Onvoorzien			€	2.500
	Reservering vernieuwing overige (losse) inrichting			€	508
Subtotaal				€	3.008
Totale lasten		€	108.343	€	206.243

Opbrengsten		Basisbegroting: gemidd. realis. '17 en begr. '18		scenario 1
Reguliere inkomsten				
	Contributie	€	24.431	€ 25.408
	Donaties	€	7.771	€ 8.082
	Subsidie gemeente	€	28.718	€ 29.867
	Club van 100	€	1.150	€ 1.196
<i>Subtotaal</i>		€	62.070	€ 64.553
Inkomsten uit exploitatie				
	Museum Noordwijk	€	10.369	€ 10.784
	Extra opbrengsten kaartverkoop na uitbreiding Museum Noordwijk			€ 14.463
	Museum Veldzicht	€	11.727	€ 12.196
	Winkelverkoop	€	3.541	€ 3.683
	Verhuur aan VVV			€ 1.500
	Aanvullende inkomsten winkel na uitbreiding			€ 1.875
	Horeca-inkomsten na uitbreiding	€	-	nvt
<i>Subtotaal</i>		€	25.637	€ 44.500
Diverse projectinkomsten en inkomsten uit sponsoring, externe bijdragen e.d.				
	Projectsubsidies en tentoonstellingssubsidies	€	16.324	€ 16.977
	Aanvullende projectsubsidies na uitbreiding			€ 5.000
	Projectsponsoring			€ 4.000
	Jaarlijkse bijdrage uit fonds externe middelen ter dekking kapitaallasten verbouwing			€ 1.600
	Diverse bijzondere baten	€	1.114	€ 1.159
<i>Subtotaal</i>		€	17.438	€ 28.736
Inkomsten werkgroepen en projecten				
	Diverse projecten (werkgroepen)	€	639	€ 665
	Verkoop collectie	€	150	€ 156
	Jeugdeducatie	€	1.200	€ 1.248
	Foto- en filmgroep	€	42	€ 44
	Diverse projecten museum Noordwijk	€	2.285	€ 2.376
	Diverse projecten museum Veldzicht	€	-	€ -
<i>Subtotaal</i>		€	4.316	€ 4.489
Totale opbrengsten		€	109.461	€ 142.277
Saldo bedrijfsvoering scenario 1		€	1.118	€ -63.966

Voor de volledigheid zijn hieronder de nieuwe posten op een rij gezet (zonder de bestaande posten). In deze tabel is goed te zien dat de extra kosten de aanvullende inkomsten in de nieuwe situatie overtreffen.

Scenario 1: Gewijzigde posten tov 'basisbegroting'		scenario 1, prijspeil 2020	
Aanvullende lasten ten opzichte van 'basisbegroting'			
	Aanvullend budget coördinatie, communicatie (freelance) na uitbreiding	€	10.000
	Aanvullende huisvestingslasten na uitbreiding	€	54.308
	Aanvullende kosten marketing en PR	€	7.500
	Inkoop horeca		nvt
	Aanvullende inkoop winkel	€	1.250
	Aanvullende kosten wisseltentoonstellingen na uitbreiding	€	17.500
	Aanvullend budget onderhoud vaste tentoonstelling		nvt
	Overig	€	3.008
Totale aanvullende lasten		€	93.566
Aanvullende opbrengsten ten opzichte van 'basisbegroting'		scenario 1, prijspeil 2020	
	Extra opbrengsten kaartverkoop na uitbreiding Museum Noordwijk	€	14.463
	Verhuur aan VVV	€	1.500
	Aanvullende inkomsten winkel na uitbreiding	€	1.875
	Horeca-inkomsten na uitbreiding		nvt
	Aanvullende projectsubsidies na uitbreiding	€	5.000
	Fondsen ter dekking van kapitaallasten	€	1.600
	Sponsoring	€	4.000
Totale aanvullende opbrengsten		€	28.438
Saldo correcties tov basisbegroting (geen positief saldo, inflatiecorrectie)		€	-1.163
Saldo bedrijfsvoering nieuwe situatie (scenario 1)		€	-63.966
Afgerond saldo bedrijfsvoering nieuwe situatie (scenario 1)		€	-64.000

Ook heeft het Museum Noordwijk in de nieuwe opzet te maken met opstartkosten (€ 10.000,-; zie hieronder).

Scenario 1: Opstartkosten nieuwe opzet Museum Noordwijk			
	Fondswervingskosten	€	5.000
	Wervingskosten vrijwilligers		nvt
	Marketing	€	5.000
Totale opstartkosten nieuwe opzet Museum Noordwijk		€	10.000

Dekking uit begroting en externe gelden Museum Noordwijk (scenario 1)

Om de eenmalige kosten, investeringen in de overige (losse) inrichting en een deel van de exploitatielasten te dekken kan het genootschap een bedrag van € 50.000,- (reeds ontvangen externe middelen) inzetten.

Scenario 1: Dekking door het Genootschap Oud Noordwijk				
Fonds uit toegezegde externe middelen voor het uitbreiden en vernieuwen van het museum			€	-
Fonds Taets van Amerongen			€	50.000
Nog te verwerven fondsen			€	-
Waarvan voor aankoop Jan Kroonsplein 8 (gedeeltelijk)	€	-		
Waarvan voor inrichting nieuwe expositie	€	-		
Waarvan voor dekking investering inrichting overig	€	20.332		
Waarvan voor opstartkosten nieuwe museum	€	10.000		
Waarvan voor dekking kapitaallasten	€	19.668		

Scenario 1 (aanbrengen verbeteringen):

benodigde structurele gemeentelijke subsidiebijdrage:

Het saldo van de totale kosten en inkomsten is circa € 64.000,- negatief (ex btw). Deze € 64.000,- zou dan als aanvullende structurele subsidiebijdrage door de gemeente toegezegd moeten worden als de gemeente zou kiezen voor scenario 1. Het bedrag wordt overigens afgerond omdat alle bedragen in deze fase nog onder voorbehoud zijn.

benodigde eenmalige middelen gemeente:

Er is geen eenmalige gemeentelijke bijdrage nodig. De gemeente doet de investering in het vastgoed en belast de kapitaallasten en vastgoedexploitatiekosten hiervan volledig terug via kostprijsdekkende huur. Wel is er een voorbereidingskrediet nodig (zie hieronder).

Scenario 1: Eenmalige kosten gemeente		
Voorbereidingsk. Ontwerp+Voorbereidingsfase	€	25.000
Totaal eenmalig te dekken door gemeente	€	25.000

Totaal van benodigde middelen van de gemeente voor scenario 1

Voor scenario 1 heeft het museum circa € 65.000,- structureel per jaar nodig als aanvullende gemeentelijke subsidiebijdrage voor het museum. Hiermee worden - onder meer - (via de kostprijsdekkende huur) de kapitaallasten van de gemeente afgedekt. Daarnaast zijn er eenmalige voorbereidingskosten voor de gemeente à € 25.000,-.

Scenario 1: benodigde gemeentelijke middelen		
Totale eenmalige gemeentelijke bijdrage	€	25.000
Totale extra gem. structurele bijdrage *	€	64.000

*Afgerond

Scenario 2: uitgebreid museum met vernieuwde expositie

Scenario 2 is veel ambitieuzer dan scenario 1, met een uitbreiding en de totale vernieuwing van het museum. Dit vertaalt zich dan ook naar hogere externe bijdragen en een grotere gemeentelijke exploitatiesubsidie.

In scenario 2 leiden de kapitaallasten (ca. € 109.000,-) in combinatie met zakelijke lasten voor het gebouw tot de volgende kostprijsdekkende huur, die de gemeente btw-belast in rekening dient te brengen bij het genootschap/museum: circa € 141.500,- ex btw in totaal.

Naast de kostprijsdekkende huur zijn er andere huisvestingslasten, zoals schoonmaakkosten en beheerkosten. In totaal komen de aanvullende huisvestingslasten op circa € 194.000,-. De aanvullende huisvestingslasten (waarin de volledige kapitaallasten en alle overige vastgoedkosten van de gemeente verwerkt zijn) maken 39% uit van de totale exploitatiekosten van het nieuwe museum.

NB Mochten vierkante meters of bouwkosten wijzigen, dan heeft dit consequenties voor de hoogte van de kostprijsdekkende huur.

Scenario 2: In huur door te belasten kapitaallasten gemeente (eigenaar pand)				bedragen excl. btw	
	Kapitaallasten (incl. rentel. grond); 120.000 euro niet meegenomen in kapitaallasten (= externe bijdrage):			€	108.925
	Rente (1)		0,5%		
	Rente grond (1)		0,5%		
	Afschrijvingstermijn nieuwbouw in jaren (2)		40		
	Afschrijvingstermijn verbouwingen in jaren (2)		25		
	Afschrijvingstermijn (vaste) inrichting in jaren (2)		10		
Subtotaal kapitaallasten gemeente (eigenaar pand)				€	108.925
Scenario 2: In huur door te belasten vastgoedexploitatiekosten gemeente (eigenaar pand)				m2	
	(Reservering) eigenaarsonderhoud nieuwbouw (3)	€	36	735	€ 26.754
	Heffingen belastingen en verzekeringen eigenaarsdeel (3)	€	8	735	€ 5.733
Subtotaal vastgoedexploitatiekosten gemeente (eigenaar pand)				€	32.487
Scenario 2: Huisvestingslasten gebruiker, inclusief kapitaallasten , prijspeil 2020				per m2 bvo	m2
	Huur gebaseerd op vastgoedexploitatiekosten eigenaar (4)				€ 141.412
	Onderhoud gebruikersdeel (3)	€	8	735	€ 6.115
	Heffingen belastingen en verzekeringen gebruikersdeel (3)	€	6	735	€ 4.586
	Energie- en waterlasten (3)	€	19	735	€ 13.759
	Beveiligingskosten (exclusief personele lasten) (3)	€	5	735	€ 3.822
	Beheerkosten (3)	€	18	735	€ 12.995
	Schoonmaakkosten (3)	€	16	735	€ 11.466
Huisvestingslasten gebruiker, prijspeil '20				€	194.156

1 Omslagrente gemeente Noordwijk. Peildatum: september 2017.

2 Afschrijvingstermijnen zijn indicaties mede op basis van de richtlijnen van de gemeente Noordwijk.

De daadwerkelijke afschrijvingstermijnen moeten nog bepaald worden.

3 Aannames kosten gebaseerd op kengetallen BMC.

4 Er van uitgaande dat huur de vastgoedexploitatiekosten inclusief kapitaallasten betreft.

Opstartkosten, investeringen en exploitatiebegroting Museum Noordwijk (scenario 2)

In scenario 2 zullen er aanzienlijk meer bezoekers komen dan in de huidige situatie en dan in scenario 1. Dit is vooral omdat er een ruimte wordt toegevoegd voor wisseltentoonstellingen en er een volledig vernieuwde en uitgebreide tentoonstelling in het museum te zien zal zijn.

In dit scenario wordt uitgegaan van circa 20.000 extra bezoekers (dus wordt het aantal bezoekers in de nieuwe situatie: 25.000). De gemiddelde entree-inkomsten bedragen per bezoeker circa € 5,-. In totaal zal het extra bezoek circa € 107.300,- opleveren. Verder leveren de extra bezoekers een bescheiden bijdrage aan hogere opbrengsten van de winkel en de (nieuwe) horeca. De inkomsten zijn echter niet voldoende om de hogere kosten (huisvesting en exploitatie) af te dekken.

Uitgangspunten bezoekersaant. en begroting	Nieuwe situatie (na uitbreiding) scenario 2	percentage bezoekers v. totaal		2016
Entrée volwassenen	€	9,00	48,5%	
Leden	€	-	6,5%	
Kinderen vanaf 5 jaar	€	4,00	25%	
Kinderen tot 5 jaar	€	-	20%	
Entrée (gemiddeld)	€	5,37		
(Aanvullend) aantal bezoekers		20000		5000

Om een beeld te geven van de financiële consequenties van de nieuwe situatie is er een doorrekening gemaakt van de exploitatie. Deze doorrekening is – evenals in scenario 1 – gebaseerd op een zogenoemde 'basisbegroting'. Dit is het gemiddelde van de realisatie 2017 en de begroting van 2018. Dit gemiddelde geeft een goed beeld van de huidige begroting van het genootschap. De meest rechterkolom is de begroting van de nieuwe situatie. In deze begroting zijn bestaande posten geïndexeerd en zijn nieuwe posten toegevoegd. De bedragen die horen bij deze toegevoegde kostenposten en de nieuwe opbrengstenposten zijn lichtoranje gekleurd.

Scenario 2: exploitatiebegroting genootschap (nieuwe posten gemarkeerd)			scenario 2		
Lasten		Basisbegroting: gemidd. realis. '17 en begr. '18			
Bedrijfskosten					
	Algemene kosten	€	15.930	€	16.567
	Aanvullend budget coördinatie (freelance) na uitbreiding			€	85.000
	Huisvestingskosten (huidig)	€	39.621	€	41.206
	Aanvullende huisvestingslasten na uitbreiding	€	-	€	194.156
	Kantoor	€	3.812	€	3.964
	Aanvullende kosten marketing en PR			€	15.000
Subtotaal		€	59.363	€	355.893
Exploitatiekosten					
	Museum Noordwijk	€	3.968	€	4.127
	Museum Veldzicht	€	5.649	€	5.875
	Winkelinkopen	€	1.614	€	1.679
	Inkopen horeca			€	18.750
	Aanvullende inkopen winkel			€	18.750
Subtotaal		€	11.231	€	49.180
Tentoonstelling, collectie en projecten (werkgroepen)					
	Kosten tentoonstellingen	€	6.157	€	6.403
	Blauwdotter (wisseltentoonstellingen Museum Noordwijk)	€	9.714	€	10.103
	Aanvullende kosten wisseltentoonstellingen na uitbreiding			€	17.500
	Aanvullend budget onderhoud vaste tentoonstelling			€	6.000
	ICT werkgroep	€	2.837	€	2.950
	Aankopen collectie	€	5.408	€	5.624
	Onderhoud collectie	€	2.190	€	2.278
	Diversen collectie en presentatie			€	-
	Jeugdeducatie	€	407	€	423
	Bibliotheek	€	375	€	390
	Foto- en filmgroep	€	839	€	873
	Diverse projecten museum Noordwijk	€	3.822	€	3.975
	Diverse projecten museum Veldzicht	€	6.000	€	6.240
Subtotaal		€	37.749	€	62.759
Overig					
	Onvoorzien			€	10.000
	Reservering vernieuwing tentoonstelling en overige (losse) inrichting			€	24.740
Subtotaal				€	34.740
Totale lasten		€	108.343	€	502.572

Opbrengsten		Basisbegroting: gemidd. realis. '17 en begr. '18		scenario 2	
Reguliere inkomsten					
Contributie		€	24.431	€	25.408
Donaties		€	7.771	€	8.082
Subsidie gemeente		€	28.718	€	29.867
Club van 100		€	1.150	€	1.196
Subtotaal		€	62.070	€	64.553
Inkomsten uit exploitatie					
Museum Noordwijk		€	10.369	€	10.784
Extra opbrengsten kaartverkoop na uitbreiding Museum Noordwijk				€	107.300
Museum Veldzicht		€	11.727	€	12.196
Winkelverkoppen		€	3.541	€	3.683
Verhuur aan VVV				€	4.200
Aanvullende inkomsten winkel na uitbreiding				€	28.125
Horeca-inkomsten na uitbreiding		€	-	€	28.125
Subtotaal		€	25.637	€	194.412
Diverse projectinkomsten en inkomsten uit sponsoring, externe bijdragen e.d.					
Projectsubsidies en tentoonstellingsubsidies		€	16.324	€	16.977
Aanvullende projectsubsidies na uitbreiding				€	10.000
Projectsponsoring				€	15.000
Jaarlijkse bijdrage uit fonds externe middelen ter dekking kapitaallasten (via huur door gemeente doorbelast)				€	12.817
Diverse bijzondere baten		€	1.114	€	1.159
Subtotaal		€	17.438	€	55.952
Inkomsten werkgroepen en projecten					
Diverse projecten (werkgroepen)		€	639	€	665
Verkopen collectie		€	150	€	156
Jeugdeducatie		€	1.200	€	1.248
Foto- en filmgroep		€	42	€	44
Diverse projecten museum Noordwijk		€	2.285	€	2.376
Diverse projecten museum Veldzicht		€	-	€	-
Subtotaal		€	4.316	€	4.489
Totale opbrengsten		€	109.461	€	319.406
Saldo bedrijfsvoering scenario 2		€	1.118	€	-183.166

Voor de volledigheid zijn hieronder de nieuwe posten op een rij gezet (zonder de bestaande posten). In deze tabel is goed te zien dat de extra kosten de aanvullende inkomsten in de nieuwe situatie overtreffen.

Scenario 2: Gewijzigde posten tov huidige situatie		scenario 2, prijspeil 2020	
Aanvullende lasten ten opzichte van 'basisbegroting'			
	Aanvullend budget coördinatie, communicatie (freelance) na uitbreiding	€	85.000
	Aanvullende huisvestingslasten na uitbreiding	€	194.156
	Aanvullende kosten marketing en PR	€	15.000
	Inkoop horeca	€	18.750
	Aanvullende inkopen winkel	€	18.750
	Aanvullende kosten wisseltentoonstellingen na uitbreiding	€	17.500
	Aanvullend budget onderhoud vaste tentoonstelling	€	6.000
	Overig	€	34.740
Totale aanvullende lasten		€	389.896
Aanvullende opbrengsten ten opzichte van 'basisbegroting'		scenario 2, prijspeil 2020	
	Extra opbrengsten kaartverkoop na uitbreiding Museum Noordwijk	€	107.300
	Verhuur aan VVV	€	4.200
	Aanvullende inkomsten winkel na uitbreiding	€	28.125
	Horeca-inkomsten na uitbreiding	€	28.125
	Aanvullende projectsubsidies	€	10.000
	Fondsen ter dekking van kapitaallasten	€	12.817
	Sponsoring	€	15.000
Totale aanvullende opbrengsten		€	205.567
	Saldo correcties tov basisbegroting (geen positief saldo, inflatiecorrectie)	€	-1.163
Saldo bedrijfsvoering nieuwe situatie (scenario 2)		€	-183.166
Afgerond saldo bedrijfsvoering nieuwe situatie (scenario 2)		€	-183.000

Ook heeft het Museum Noordwijk in de nieuwe opzet te maken met opstartkosten (€ 62.500,-; zie hieronder).

Scenario 2: Opstartkosten nieuwe opzet Museum Noordwijk			
	Fondswervingskosten	€	35.000
	Wervingskosten vrijwilligers	€	7.500
	Marketing	€	20.000
Totale opstartkosten nieuwe opzet Museum Noordwijk		€	62.500

Dekking uit begroting en externe gelden Museum Noordwijk (scenario 2)

Om de eenmalige kosten en een deel van de exploitatielasten te dekken kan het genootschap een bedrag van € 50.000,- (reeds ontvangen externe middelen) inzetten; daarnaast is er voor circa € 1.500.000,- aan toezeggingen gedaan en is de verwachting dat er nog eens € 165.000,- aan externe middelen kan worden verworven. De investeringen in de te vernieuwen expositie komen voor rekening van Museum Noordwijk en worden bekostigd via externe middelen.

Scenario 2: Dekking door het Genootschap Oud Noordwijk en Stichting Museum Boerderij Noordwijk			
Fonds uit toegezegde externe middelen voor het uitbreiden en vernieuwen van het museum		€	1.500.000
Fonds Taets van Amerongen		€	50.000
Nog te verwerven fondsen		€	165.000
Waarvan voor aankoop Jan Kroonsplein 8 (gedeeltelijk; eenmalig)	€	120.000	
Waarvan voor inrichting nieuwe expositie (eenmalig)	€	832.000	
Waarvan voor dekking investering inrichting overig (eenmalig)	€	187.824	
Waarvan voor opstartkosten nieuwe museum (eenmalig)	€	62.500	
Waarvan voor dekking gedeelte huur (ingezet via exploitatiebegroting voor 40 jaar)	€	512.676	

Scenario 2:

benodigde structurele gemeentelijke subsidiebijdrage:

Het saldo van de totale kosten en inkomsten is circa € 183.000,- negatief (ex btw). Deze € 183.000,- zou dan als aanvullende structurele subsidiebijdrage door de gemeente toegezegd moeten worden als de gemeente zou kiezen voor scenario 2. Het bedrag wordt overigens afgerond omdat alle bedragen in deze fase nog onder voorbehoud zijn.

benodigde eenmalige middelen gemeente:

Verder is er voorbereidingskrediet nodig (zie hieronder).

Scenario 2: Eenmalige kosten gemeente		
Vorbereidingskrediet Definitiefase	€	37.500
Vorbereidingsk. Ontwerp+Vorbereidingsfase	€	25.000
Totaal eenmalig te dekken door gemeente	€	62.500

Totaal van benodigde middelen van de gemeente voor scenario 2

Voor scenario 2 heeft het museum circa € 183.000,- structureel per jaar nodig als aanvullende gemeentelijke subsidiebijdrage voor het museum. Hiermee worden – onder meer – (via de kostprijsdekkende huur) de kapitaallasten van de gemeente afgedekt. Er is geen eenmalige gemeentelijke bijdrage nodig. De gemeente doet de investering in het vastgoed (met uitzondering van circa € 120.000,- bijdrage aan Jan Kroonsplein 8 die door de Stichting Museum Boerderij Noordwijk is bekostigd) en belast de kapitaallasten en vastgoedexploitatiekosten hiervan volledig terug via kostprijsdekkende huur. Daarnaast zijn er eenmalige voorbereidingskosten voor de gemeente à € 62.500,-.

Scenario 2: benodigde middelen		
Totale eenmalige gemeentelijke bijdrage *	€	62.500
Totale extra gem. structurele bijdrage *	€	183.000

*Afgerond

Scenario 1 samengevat

De gemeente doet de investering in het vastgoed en belast de kapitaallasten en de vastgoedexploitatiekosten hiervan volledig door via kostprijsdekkende huur.

Er is bijna € 14.500,- extra inkomsten uit kaartverkoop en er zijn bescheiden extra inkomsten uit de winkel. De eigen inkomsten gaan omhoog, maar niet voldoende om de huur en overige hogere kosten te dekken. Daarom is bij scenario 1 een aanvullende jaarlijkse gemeentelijke subsidie nodig van circa **€ 64.000,-**.

Het genootschap haalt binnen dit scenario eenmalig € 50.000,- van fondsen op en structureel ieder jaar € 9.000,- extra voor de wisseltentoonstellingen. De gemeente dient rekening te houden met voorbereidingskosten ter hoogte van **€ 25.000,-**.

Scenario 2 samengevat

De gemeente doet de investering in het vastgoed (met uitzondering van ca. € 120.000,- bijdrage aan Jan Kroonsplein 8, die door de Stichting Museum Boerderij Noordwijk is bekostigd) en belast de kapitaallasten en vastgoedexploitatiekosten hiervan volledig terug via kostprijsdekkende huur.

Jaarlijks verwerft het genootschap € 25.000,- aan extra middelen uit sponsoring en fondswerving en wordt er ruim € 107.000,- aan extra entree-inkomsten gerealiseerd. De eigen inkomsten gaan fors omhoog, maar daarnaast is een aanvullende jaarlijkse gemeentelijke subsidie nodig van circa **€ 183.000,-**.

Het genootschap verwerft in dit scenario het aanzienlijke bedrag van circa € 1,715 miljoen aan private middelen en fondsen (eenmalig). Dit is 38% van de totale investering. De investeringen in de te vernieuwen expositie komen voor rekening van Museum Noordwijk en worden bekostigd via externe middelen. De gemeente dient rekening te houden met voorbereidingskosten ter hoogte van **€ 62.500,-**.

Tabel Financieel overzicht van de financiële consequenties voor de gemeente per scenario. De bedragen zijn onder voorbehoud. Geadviseerd wordt om rekening te houden met enige onzekerheidsmarge voor de sloop-, bouwkosten, gebouwinstallaties en vaste inrichting.

	SCENARIO 1	SCENARIO 2
SAMENVATTING FINANCIËEL	Aanbrengen verbeteringen	Vernieuwd museum en expositie
Investering	Scenario 1	Scenario 2
Totale investering in bouw (en in scenario 2 ook in inrichting/vernieuwing van de expositie)	€ 1.015.102	€ 4.484.270
Gemeentelijke investeringen in nieuwbouw (kapitaallasten worden in de huur doorbelast)	€ 994.770	€ 3.344.446
NB De investeringen in vastgoed worden vertaald naar kapitaallasten behalve de investering van 120.000 euro in aankoop Jan Kroonsplein 8 door Stichting Museum Boerderij Noordwijk. De eenmalige inrichtingskosten van de expositie vallen hier geheel buiten.		

GENOOTSCHAP OUD NOORDWIJK EN STICHTING MUSEUM BOERDERIJ NOORDWIJK		
Enmalige investeringen en kosten voor Genootschap Oud Noordwijk	Scenario 1	Scenario 2
Opstartkosten van het vernieuwde museum	€ 10.000	€ 62.500
Enmalige kosten inrichting (overige inrichting en nieuwe expositie bij Scenario 2)	€ 20.332	€ 1.019.824
Dekking investeringen en kosten voor Genootschap Oud Noordwijk	Scenario 1	Scenario 2
Reeds toegezegde externe bijdragen	€ 50.000	€ 1.550.000
Nog te werven eenmalige bijdragen door Genootschap Oud Noordwijk	€ -	€ 165.000
Hogere structurele lasten en inkomsten Museum Noordwijk	Scenario 1	Scenario 2
Hogere jaarlijkse lasten museum (inclusief huur/kapitaallasten voor nieuwbouw)	€ 92.404	€ 388.733
Hogere jaarlijkse inkomsten museum	€ 28.438	€ 205.567
Exploitatiesaldo museum (zonder extra gemeentelijke subsidie), afgerond	€ 64.000-	€ 183.000-
Te dekken door middel van:	Scenario 1	Scenario 2
Verhoging structurele gemeentelijke subsidiebijdrage per jaar*	€ 64.000	€ 183.000

	SCENARIO 1	SCENARIO 2
SAMENVATTING FINANCIËEL (GEMEENTE)	Aanbrengen verbeteringen	Vernieuwd museum en expositie
GEMEENTE		
Waarvan	Scenario 1	Scenario 2
Enmalige kosten voor de gemeente	Scenario 1	Scenario 2
Vorbereidingskredieten gemeente	€ 25.000	€ 62.500
Benodigde financiële middelen gemeente Noordwijk (samengevat)	Scenario 1	Scenario 2
Vorbereidingskredieten (te dekken door gemeente Noordwijk)	€ 25.000	€ 62.500
Verhoging structurele gemeentelijke subsidiebijdrage per jaar*	€ 64.000	€ 183.000

*Afgerond

8. Risico's bij uitbreiding en vernieuwing van het museum (scenario 2)

Inleiding

In dit hoofdstuk brengen we de risico's in kaart op twee manieren:

- De algemene risico's worden beschreven.
- Er worden een aantal effecten berekend van tegenvallers (Wat als er minder bezoekers komen? Wat als de exploitatiekosten hoger uitvallen dan nu voorzien?).

Algemene risico's

In beide scenario's is er sprake van risico's. De financiële risico's zijn in scenario 2 groter omdat de ambities hoger zijn, er een complexer bouwproces is en ontwikkeling van een nieuwe tentoon-stelling meer onzekerheden met zich meebrengt. Deze risico's zijn:

Organisatorisch:

- Governance: scheiding tussen de toezichtfunctie en de uitvoerende functie van het bestuur. Het risico bestaat dat de rollen onvoldoende gescheiden zijn. Dit risico dient voorkomen te worden door vanuit de gemeente als voorwaarde voor de subsidie te stellen dat het bestuur van het genootschap zijn toezichthoudende taak vastlegt en zich er regelmatig rekenschap van geeft hoe deze taak in de praktijk wordt ingevuld.

Financieel:

- Langere doorlooptijd en daarmee stijging van de kosten (zoals bijvoorbeeld stijging door inflatie, stijging van bouwkosten (zie hieronder).
- Stijging van de omslagrente van de gemeente Noordwijk (thans historisch laag: 0,5%).

- Wanneer het museum de transitie- dan wel bouwperiode en eventuele tegenvallende resultaten niet zelf kan opvangen, zal het genootschap mogelijk een beroep doen op de gemeente.
- Stijging van de bouwkosten en een tegenvallend aanbestedings-traject. De berekeningen van de bouwkosten zijn gebaseerd op kengetallen van Bouwkostenkompas 2018 en daarbij is een opslag van 13,5% gerekend vanwege de stijgende bouwkosten om zo te komen tot een indexering tot 2020. Toch dient hierbij het volgende voorbehoud te worden gemaakt. De eerste reden is dat de bouwkosten de afgelopen twee jaar sterk aan het stijgen zijn. Hoe de stijgingen zich zullen ontwikkelen is niet bekend. Hoe een aanbesteding zal uitpakken is op het moment van schrijven daarom onzeker. Een tweede reden is dat er ten aanzien van bouwkosten in deze fase altijd een voorbehoud moet worden gemaakt. In deze fase van uitwerking kan er namelijk nog geen sprake zijn van een gedetailleerde investeringsraming; de uitwerking bevat op kengetallen gebaseerde aannames voor de bouw. Daarnaast zijn er zaken die kunnen wijzigen; met name in de Ontwerpfase is dit gebruikelijk. Geadviseerd wordt om rekening te houden met enige onzekerheidsmarge voor de sloopkosten, bouwkosten, gebouwinstallaties en vaste inrichting.
- In deze fase is de inschatting van bezoekersaantallen en eigen inkomsten onder voorbehoud. In de praktijk kan de exploitatie tegenvallen. Om dit risico beheersbaar te houden zijn de eigen inkomsten van het museum en de bezoekersaantallen bewust niet te hoog ingecalculeerd. De uitgangspunten hiervoor kunnen als realistisch worden beschouwd.
- De inkomsten van sponsor- en fondsenwerving zouden kunnen tegenvallen. De huidige prognose is gebaseerd op onderzoek (gesprekken met potentiële fondsen en gevers).

Op basis hiervan is de inschatting dat de huidige doelstelling realistisch is.

- De bezoekersaantallen en eigen inkomsten zijn gebaseerd op de ambities zoals in dit ondernemingsplan uitgewerkt. Indien er minder middelen beschikbaar zijn voor nieuwbouw en expositie, kan dat ook consequenties hebben voor de te realiseren ambities en daarmee ook te trekken bezoekersaantallen en bijbehorende eigen inkomsten.

Om de risico's te beheersen is het aan te bevelen dat in iedere fase van het plan steeds getoetst wordt of ambities en financiële uitgangspunten nog met elkaar in balans zijn.

Het effect van eventuele tegenvallende bezoekersaantallen

In deze paragraaf presenteren we de uitkomsten van mogelijke tegenvallers. Om het effect van deze tegenvallers in de juiste context te plaatsen, presenteren we ook het effect van hogere bezoekersaantallen (dus hogere inkomsten uit entreegelden, maar (deels) ook hogere kosten).

Scenario 2 percentage benodigde subsidie (bestaand en nieuw) op tot. begr.				
Aantal bezoekers				
	Verwacht:	Bij minder bezoekers:		
	25.000	7.500	10.000	15.000
aanvullende subsidie	€ 183.000	€ 290.178	€ 274.891	€ 244.316
totale subsidie	€ 212.867	€ 320.045	€ 304.758	€ 274.183
totaal begroting	€ 502.572	€ 476.322	€ 480.072	€ 487.572
% op totaal	42%	67%	63%	56%

Het uitgangspunt van scenario 2 is dat er 25.000 bezoekers zullen afkomen op het vernieuwde en uitgebreide museum. Hiervoor is een extra subsidie nodig van circa € 183.000,-. In totaal zou de subsidie dan circa € 213.000,- per jaar bedragen (dit is 42% van de totale begroting van het vernieuwde museum).

Als het aantal bezoekers zou tegenvallen, is dat niet direct op te vangen door middel van lagere kosten. Er zou dan een extra jaarlijkse subsidiebehoefte van circa € 290.000,- ontstaan als er in totaal slechts 7.500 bezoekers op het museum zouden afkomen. Dat zou betekenen dat het nieuwe museum slechts 2.500 extra bezoekers per jaar zou aantrekken en dat 67% van de totale begroting uit subsidie zou bestaan. Indien er 5.000 extra bezoekers zouden komen (dus in totaal 10.000 bezoekers), is er een extra aanvullende subsidie van jaarlijks bijna € 275.000,- en de totale begroting die voor 63% uit subsidie bestaat. Voor de volledigheid is ook berekend wat de extra jaarlijkse bijdrage zou moeten zijn bij het eveneens tegenvallende bezoekersaantal van totaal 15.000 (dus 10.000 extra bezoekers). Dit is een bedrag van bijna € 244.500,-. De totale begroting zou dan uit 56% subsidie bestaan. Dergelijke tegenvallers liggen echter beslist niet voor de hand. Op basis van de benchmarkgegevens blijkt immers dat het trekken van 25.000 bezoekers een zeer realistische doelstelling is.

Scenario 2 percentage benodigde subsidie (bestaand en nieuw) op tot. begr.				
Aantal bezoekers				
	Verwacht:	Bij meer bezoekers:		
	25.000	35.000	40.000	
aanvullende subsidie	€ 183.000	€ 163.071	€ 147.361	
totale subsidie	€ 212.867	€ 192.938	€ 177.228	
totaal begroting	€ 502.572	€ 558.628	€ 580.993	
% op totaal	42%	35%	31%	

Ook is berekend wat de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage zou zijn als er meer bezoekers komen. Daarbij is overigens wel rekening gehouden met wat hogere kosten voor de organisatie, kantoorkosten en kosten die direct verband houden met de toename van het aantal bezoekers, zoals schoonmaakkosten en dagelijks onderhoud. Dit levert het volgende beeld op: bij een totaal van 35.000 bezoekers is de behoefte aan aanvullende subsidie circa € 163.000,- en bestaat de begroting uit circa 35% subsidie; bij 40.000 bezoekers is dat circa € 147.500,- en bestaat de begroting uit circa 31% subsidie.

9. Strategie fondsenwerving (scenario 2)

Inleiding strategie fondsenwerving

De voorgenomen vernieuwing van Museum Noordwijk heeft met name voor de realisatie van de inrichting, het collectiebeheer en de toekomstige wisseltentoonstellingen veel elementen waarvoor steun te verkrijgen is met fondsen- en sponsorwerving.

Met het GON-bestuur is in september 2019 een brainstormsessie gehouden, waarin de inhoudelijke, maatschappelijke en de economische waarden benoemd zijn. Met de aandachtsvelden vormt dat de basis voor de zoekrichtingen naar medefinanciers. Hieronder zijn een aantal waarden weergegeven.

Inhoudelijk:

- duiden van heden en toekomst Noordwijk
- de zee: verblijven, werken
- historie levend houden
- onderdeel van beleving zijn

Maatschappelijk:

- educatieve functie
- zinvolle vrijetijdsbesteding
- waar kom je vandaan
- vrijwilligers opleiden

Economisch:

- kaartverkoop, horecaomzet
- museumwinkel
- nieuwbouw en inkoop
- productie exposities

Door BMC Advies is daarnaast een fondsenscan uitgevoerd (zie bijlage 4). De scan laat zien dat er vele kansrijke mogelijkheden zijn bij verschillende fondsen en/of subsidie-regelingen.

Deze scan is uitgebreid met het bestuur van het genootschap besproken. Uit die bespreking zijn acties en prioriteiten voortgekomen. Ook is reeds gesproken met enkele grote fondsen (VSB Fonds en het Prins Bernhard Cultuur Fonds).

Om te bekijken in welke richting moet worden gezocht naar passende sponsors uit het bedrijfsleven zijn door het genootschap zelf aanvullende gegevens verzameld. Het bestuur van het genootschap gebruikt de verzamelde informatie om partijen te benaderen.

Kwartiermaken voor fondswerving en sponsoring

Het museumbestuur moet zich voorbereiden op het uitvoeren van een aantal nieuwe taken, gebaseerd op een beleidsplan met uitvoeringsagenda voor de komende 3 jaar. Het beleidsplan moet enthousiasmeren en – naast een professionele aanpak – ook vooruitkijken. Daarnaast is het belangrijk de eigen onderscheidende positie ten opzichte van andere musea in Nederland te beschrijven en gevoel te hebben voor actuele ontwikkelingen in het museum vak. Wat maakt Museum Noordwijk uniek? Wat is het geefmotief van een fonds of sponsor? Museum Noordwijk is aangesloten bij de Nederlandse Museumvereniging, maar maakt nog onvoldoende gebruik van die relatie. Het bestuur moet zich realiseren dat met name de grote fondsen – die landelijk beoordelen – het belang van Museum Noordwijk zullen afwegen tegen musea in de rest van Nederland.

Nader onderzoek naar de karakteristieken van het toekomstige publiek kan verdiept worden, zodat ook het marketingplan daarop gefocust wordt. Over de omvang van publieksaantallen werd door BMC een benchmark uitgevoerd.

Prioriteit:

- Beleidsplan en uitvoeringsagenda opstellen
- Concurrentiepositie/onderscheidenheid in visie en missie benoemen
- Cultureel ondernemerschap vormgeven
- Geefmotief diverse prospects verduidelijken
- Zoekrichting publiek bepalen (waar richt Museum Noordwijk zich op?)

Een compact en werkbaar wervingsplan

Museum Noordwijk is een kleine organisatie met weinig tot geen armslag in professionele menskracht. Dat onderstreept nog eens extra het belang om de juiste dingen te doen en te werken met een compact wervingsplan. In het proces van beleid maken en het uitvoerende werk doen is het goed om kritisch te zijn in de keuzes. Dat betekent regelmatig evalueren en bijsturen. Fondsenwerving is altijd een proces van 'werk in uitvoering' en vereist een flexibele houding in het managen van verwachtingen van alle betrokkenen. Dat laatste is erg belangrijk, omdat het vrijwilligerswerk betreft en iedereen betrokken en enthousiast moet blijven, ook na teleurstellingen in de vorm van afwijzingen.

Prioriteit:

- Werkgroep samenstellen, taakverdeling, projectleiding
- IT-infra, stukken kunnen delen, proces inrichten
- Werkplan vastleggen, evaluatiemomenten
- Organisatie informeren (intern draagvlak)

Marketing en communicatie, reputatiemanagement

De wervingscampagne moet samenlopen met een marketing- en communicatieplan. Het is urgent om te starten met het opbouwen van een imago, in het licht van het toekomstplan. Het managen van de reputatie zou deel uit moeten maken van het beleidsplan.

Mogelijk is het een optie om hiertoe een communicatiebureau als in-kind partner te binden, mogelijk ook een drukker.

Prioriteit:

- Professionele ondersteuning zoeken
- Marketingplan maken: aandacht voor gewenste imago en reputatiemanagement
- Informatieve brochure (klein) maken, facts gewenste input-output opnemen, plus begroting
- Nieuwe website en beeldmateriaal maken

Strategie: van GROOT naar klein

Gezien de beperkte menskracht en het leerproces dat momenteel onder begeleiding van BMC doorlopen wordt, is het goed om eerst grotere aanvragen (bij grotere fondsen en/of sponsors) voor te bereiden. Dat vraagt van de organisatie flinke inspanning, maar levert ook meteen veel kennis op voor de organisatie. Grote fondsen vragen zeer uitgebreide en volledige informatie. Deze fase is tevens een test van de propositie: uit de contacten met gevers blijkt of het onderwerp aanspreekt. Deze uitgebreide documenten zijn daaropvolgend de basis van waaruit kleinere aanvragen worden gedaan. Bedenk dat toezeggingen van grotere, gerenommeerde fondsen/bedrijven werken als reclame voor kleinere partijen om zich aan te sluiten. Wij adviseren om de grotere voor de hand (duidelijke inhoudelijke match) liggende werving eerst en daarna de resterende bedragen dicht te leggen.

Onderdeel van de strategie is om bij elk onderscheidend doel ook de juiste wervingsmethode en de middelen te bepalen.

Prioriteit:

- Strategie besluiten: 1e aanpak 2019: 2 grotere fondsen, 2 middelgrote bedrijven
- Aansprekende en onderscheidende propositie formuleren vanuit beleidsplan
- Propositie testen (gesprekken), aanpassen indien nodig
- Zoekrichtingen (aan wie vragen we?)
- Geefmotieven formuleren (waarom vragen we?)

Wervingsmethodes

Fondsbijdragen (institutionele en private fondsen, donaties)
In het licht van de voorgenomen nieuwbouw heeft het indienen van fondsaanvragen urgentie. Deze aanvragen hebben een geruime doorlooptijd en hebben als voorwaarde dat zij altijd moeten vooruitlopen op de aanvang van de werkzaamheden. Daarbij hanteren fondsen indieningsdata. Als Museum Noordwijk de fondsenwerving nu goed borgt, is dat een investering voor de toekomst. Fondsenwerving biedt – zoals de fondsenscan laat zien – ook vele mogelijkheden voor onderzoek en conservering van delen van de collectie en de wisseltentoonstellingen.

Prioriteit:

- Deskresearch, inlezen fondsenscan
- Organisatie inrichten
- Comité van aanbeveling samenstellen
- Intermediairs en informanten bij fondsen leren kennen (investeren in relaties)
- Propositie (bidbook) maken incl. beleidsplan en begroting (aanpasbaar op onderdelen)
- Geefmotieven fondsen formuleren

Vermogende privépersonen (mecenaat)

Het bestuur heeft goede contacten binnen Noordwijk. Deze contacten kunnen mogelijk weer leiden tot introductie bij anderen. In de kuststreek rondom Noordwijk wonen vele vermogende Nederlanders. De benadering van deze personen verdient de nodige discretie en een goede voorbereiding, maar is zeker kansrijk. Daarnaast is het denkbaar dat zulke mecenasen een rol krijgen als ambassadeur en/of plaatsnemen in een comité van aanbeveling.

Prioriteit:

- In kaart brengen namenlijst
- Relaties en referenties uitzoeken

Partnerships met bedrijven (sponsors en in-kind sponsors)

Nieuwbouw, inrichting en wisseltentoonstellingen zijn geschikte onderdelen voor sponsoring door het bedrijfsleven. Ook sponsoring door leveranciers valt hieronder. Dit noemen we in-kind sponsoring in de vorm van schenking van producten, diensten en kortingen.

Prioriteit:

- Deskresearch, inlezen
- Media bijhouden, economisch nieuws Noordwijk e.o.
- In kaart brengen bedrijfsleven: industrie, dienstverlening, MKB
- Bedrijfsfondsen idem
- In kaart brengen ondernemersorganisaties
- Bezoeken van bijeenkomsten van ondernemers (netwerk opbouwen)
- Sponsorpropositie maken (vraag en tegenprestatie) met gecombineerde begroting
- Geefmotieven bedrijfsleven formuleren

Crowdfunding (kleine donaties van velen)

In het zicht van de realisatie en de toekomstige exploitatie is crowdfunding, met name door individuele personen (donateurs), een interessante optie. Het gaat hierbij meestal om kleinere bedragen, groot in aantal. De realisatie van Museum Noordwijk moet dan voor het publiek zichtbaar en voelbaar zijn. Deze actie kan ingezet worden om de laatste puntjes op de i te zetten. Een te vroege actie kan een negatieve invloed hebben op de sponsorwerving.

Geen prioriteit:

- Uitstellen tot aanvang bouw en publiciteit publiekswerving

Nalatenschappen (vele donaties groot)

Voor een museum met historische en culturele waarde en een vast publiek uit de regio zijn nalatenschappen een goede mogelijkheid om toekomstige begunstigers te verbinden. Dit verdient echter een zeer zorgvuldige aanpak en begeleiding. Deze manier van werven is zeker de moeite van het onderzoeken waard en dient ook gewogen te worden in het licht van demografische gegevens van de regio. Het zou een verdieping kunnen zijn vanuit het donateurschap.

Geen prioriteit:

- Uitstellen tot 2^e jaar exploitatie

Conclusies fondsen- en sponsorwerving

Op basis van eigen onderzoek van het bestuur van het genootschap en bevindingen van BMC Advies gaan we uit van de volgende conclusies ten aanzien van fondsen- en sponsorwerving:

- Scenario 1 biedt weinig kansen voor fondsen- en sponsorwerving, omdat de expositie in dit scenario niet vernieuwd wordt.
- Scenario 2 biedt juist veel kansen voor fondsen- en sponsorwerving. De inschatting is dat een doelstelling van circa € 1,7 miljoen voor een dergelijk project zeer ambitieus, maar haalbaar zou kunnen zijn. Het Genootschap Oud Noordwijk heeft de contacten en de capaciteiten in huis om een dergelijke doelstelling daadwerkelijk te realiseren.

10. Fasering en vervolgstappen

Fasering en vervolgstappen

Momenteel bevinden de plannen voor de vernieuwing van het museum zich in de Definitiefase.

Indien in beginsel gekozen wordt voor scenario 1, volgt er nog een go/no-go-moment om de structurele bijdrage en de eigendomssituatie vast te leggen.

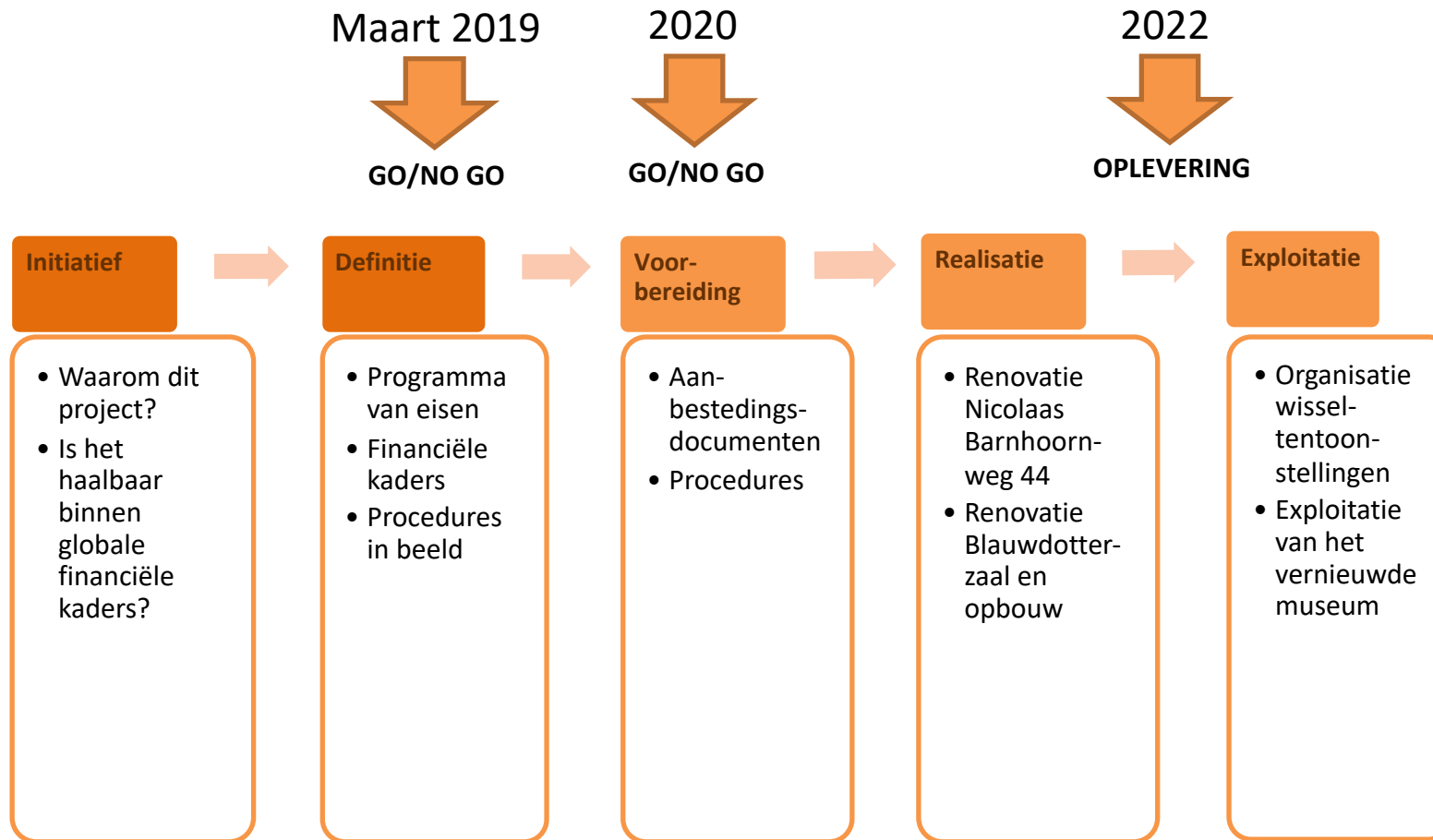
Op de volgende pagina is de conceptfasering voor scenario 1 schematisch weergegeven. Deze planning kan verder verfijnd worden in de vervolfase.

Indien scenario 2 in beginsel door de gemeenteraad wordt gesteund, kan het plan naar de Ontwerpfase worden gebracht. De vervolgstappen zijn onder meer:

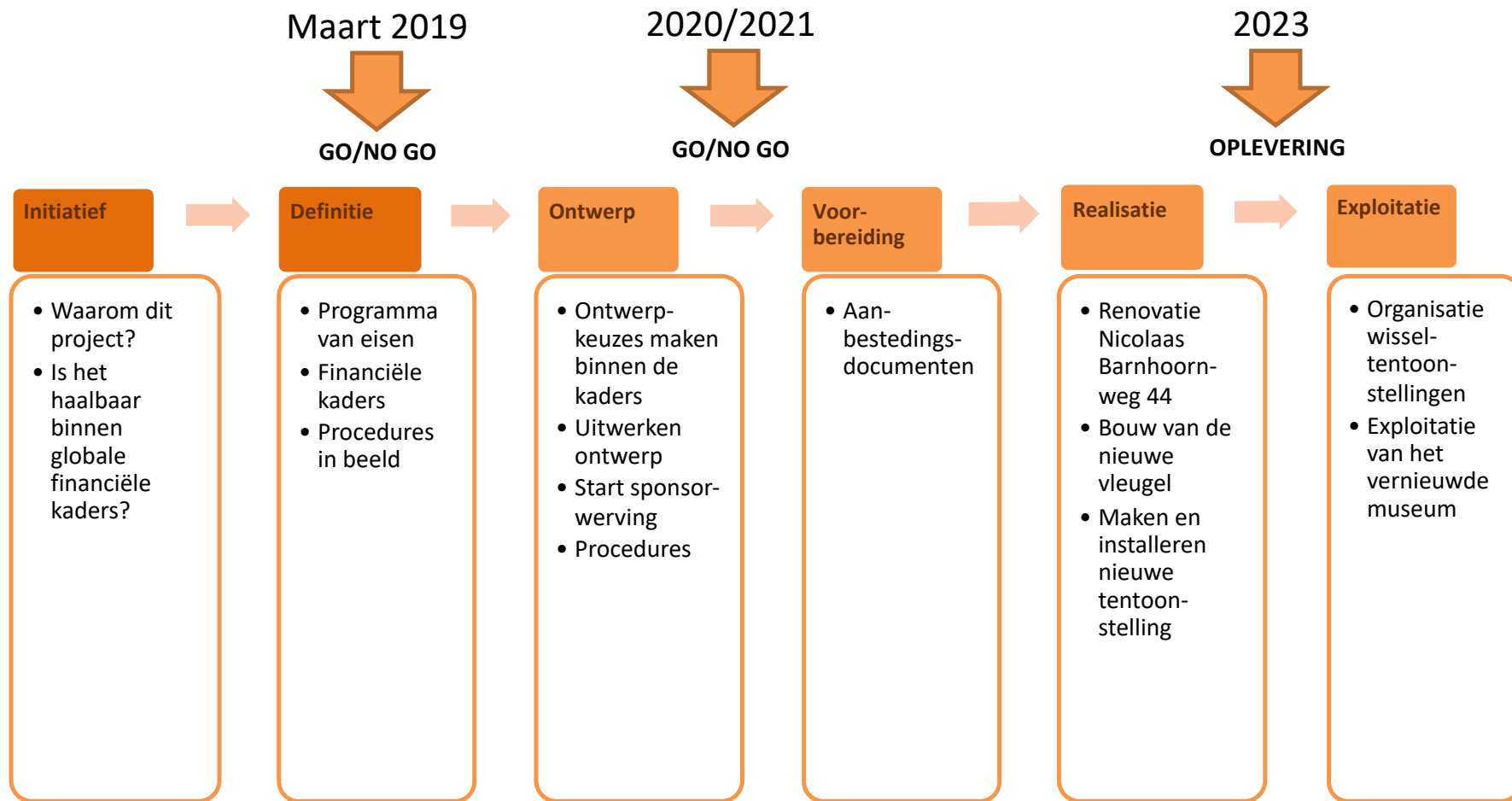
- nader overleg met alle betrokken partijen;
- dekkingsplan voor de gemeentelijke bijdrage (waaronder onderzoek naar (gedeeltelijke) dekking uit NUON-gelden);
- massavolumestudie/ontwerp en nadere doorrekening daarvan;
- verfijnen planning en maken keuzes voor planning en aanbesteding (bijvoorbeeld: ontwerp en realisatie in één aanbestedingstraject of twee op elkaar volgende aanbestedingstrajecten?);
- verdere ontwikkeling concept expositie.

Voor de Ontwerpfase zijn de financiële kaders die door de gemeenteraad worden meegegeven leidend. Daarna worden in de vervolgstappen het plan ter goedkeuring opnieuw voorgelegd aan de gemeenteraad (zie schema).

Op de pagina met het schema van scenario 1 is de conceptfasering voor scenario 2 schematisch weergegeven.

Schema Fasering en stappen voor scenario 1 (concept)

Schema Fasering en stappen voor scenario 2 (concept)

11. Samenvatting

Inleidend

Het Genootschap Oud Noordwijk en daarmee Museum Noordwijk speelt een belangrijke rol in het behoud en uitdragen van het Noordwijkse cultureel erfgoed, zowel voor de inwoners als voor bezoekers van Noordwijk. De vereniging kent circa 1.800 leden en in verschillende werkgroepen zijn circa 125 vrijwilligers actief. Het museum is sinds 1962 gevestigd in een fraai behouden gebleven, bijna 400 jaar oude binnenduins hoeve.

Noodzaak voor vernieuwing

Het gebouw en de presentatie van Museum Noordwijk zijn aan uitbreiding en vernieuwing toe. De beschikbare ruimte in het gebouw is te klein voor een (vernieuwde) expositie, aansprekende wisseltentoonstellingen en adequate werkruimte voor de vele betrokken vrijwilligers van het genootschap ontbreekt nagenoeg. Ook is de Blauwdotterzaal dringend aan renovatie toe. Bovendien is de vaste expositie inmiddels verouderd. Een nieuwe eigentijdse presentatie en bijbehorende faciliteiten vergt bovendien een fysieke uitbreiding van het museum.

Samenvatting scenario's

Uitgenodigd door de Noordwijkse politiek wil het bestuur van Genootschap Oud Noordwijk toe naar een uitbreiding en grondige herpositionering van het museum. Voor u ligt dan ook een plan waarin ingespeeld wordt op de ambitie om van Noordwijk een 7-sterrenkustplaats te maken, met aantrekkelijke 'elkweersvoorzieningen'.

Daarbij is uitgegaan van twee mogelijke scenario's:

- **Scenario 1: Aanbrengen verbeteringen (uitbreiding werkruimte en ruimte voor wisselexposities)**

Een scenario waarin werkruimte voor de vrijwilligers en ruimte voor wisseltentoonstellingen wordt toegevoegd.

De verwachting is dat dankzij de grotere ruimte voor wisseltentoonstellingen 5.000 extra bezoekers per jaar worden getrokken (totaal 10.000 per jaar).

Dit scenario kan worden gerealiseerd binnen de huidige ruimtelijke kaders in combinatie met een toevoeging van het pand aan de Nicolaas Barnhoornweg 44.

In dit scenario is echter nog geen sprake van een vernieuwd museum met een grotere en vernieuwde vaste expositie en professionele faciliteiten. Daarom heeft dit scenario niet de voorkeur.

Het genootschap haalt binnen dit scenario eenmalig € 50.000,- van fondsen op en structureel ieder jaar € 9.000,- extra voor de wisseltentoonstellingen. Er is bijna € 14.500,- extra inkomsten uit kaartverkoop en bescheiden extra inkomsten uit de winkel.

Financiële consequenties van scenario 1 voor de gemeente:

- De gemeente doet de investering en belast de kapitaallasten en vastgoedexploitatiekosten hiervan volledig door aan het genootschap via een kostprijsdekkende huur.
- Bij scenario 1 is een **aanvullende jaarlijkse gemeentelijke subsidie nodig van circa € 64.000,-**.
- Voorbereidingskosten voor de gemeente: **€ 25.000,-**.

• Scenario 2: Uitgebreid en volledig vernieuwd museum

In dit scenario wordt de expositie uitgebreid en volledig vernieuwd. Het is een scenario waarin naast werkruimte voor de vrijwilligers en ruimte voor wisseltentoonstellingen ook ruimte voor faciliteiten (VVV, horeca, museumwinkel, entree, garderobe, opslagkelder voor de collectie en sanitair) en tentoonstellingsruimte voor een vernieuwde vaste opstelling wordt toegevoegd.

Museum Noordwijk wordt dan een museum waar inwoners en bezoekers van Noordwijk de bijzondere kwaliteiten van Noordwijk kunnen ervaren en waar in aansprekende hoofdthema's de unieke geschiedenis, kunst en kunstnijverheid voor het publiek worden ontsloten. Beleving, historie, amusement, cultuur en educatie worden met elkaar gecombineerd in de nieuwe expositie.

De verwachting is dat met dit scenario 20.000 extra bezoekers per jaar kunnen worden getrokken (in totaal 25.000 per jaar).

Dit vanwege de grotere externe uitstraling van het museum (nieuwbouwvleugel), een grotere ruimte voor wisseltentoonstellingen, een grotere en volledig vernieuwde vaste expositie die aantrekkelijk is voor een breder publiek en ruimte voor professionele faciliteiten (VVV, winkel, koffiecorner, e.d.).

Het genootschap verwerft in dit scenario (2) het aanzienlijke bedrag van circa € 1,715 miljoen aan private middelen en fondsen (eenmalig). Hiervan zal onder meer de nieuwe expositie bekostigd worden. Jaarlijks verwerft het genootschap bovendien € 25.000,- aan extra middelen uit sponsoring en fondswerving en wordt er ruim € 107.000,- aan extra entree-inkomsten gerealiseerd.

Financiële consequenties van scenario 2 voor de gemeente:

- De gemeente doet de investering (met uitzondering van ca. € 120.000,- bijdrage aan Jan Kroonsplein 8, die door de Stichting Museum Boerderij Noordwijk is bekostigd) en belast de kapitaallasten en vastgoedexploitatiekosten hiervan volledig door aan het genootschap via kostprijsdekkende huur.
- Bij scenario 2 is een **aanvullende jaarlijkse gemeentelijke subsidie nodig van circa € 183.000,-**.
- Voorbereidingskosten voor de gemeente: **€ 62.500,-**.

Conclusie ten aanzien van de scenario's

Zoals blijkt uit de uitwerking van de scenario's in deze rapportage zijn de ambities om van Museum Noordwijk een vernieuwde publiekstrekker te maken alleen te verwezenlijken met scenario 2 (nieuwbouwwleugel, vernieuwde tentoonstelling en faciliteiten).

Het lijkt dan ook voor de hand te liggen dat scenario 2 gekozen wordt voor nadere uitwerking.

In de hiernavolgende schema's staan de kenmerken van de twee scenario's weergegeven (functies, aanpassingen, programma van eisen aantal extra bezoekers) en zijn de belangrijkste financiële gegevens en consequenties voor beide scenario's voor de gemeente op een rij gezet.

Tabel Samenvatting kenmerken van de scenario's (functioneel)

	SCENARIO 1	SCENARIO 2
	Aanbrengen verbeteringen	Vernieuwd museum en expositie
SAMENVATTING FUNCTIONEEL		
Uitbreiding functies		
Werkruimte voor vrijwilligers genootschap	x	x
Ruimte voor wisseltentoonstellingen	x	x
Vernieuwde tentoonstelling; ruimte voor entree, VVV, sanitair, garderobe en koffiecórner		x
Aanpassingen		
Renovatie en inrichting Nicolaas Barnhoornweg 44	x	x
Renovatie Blauwdotterzaal en opbouw Blauwdotterzaal	x	x
Uitbreiding en volledige vernieuwing faciliteiten		
Uitbreiding en volledige vernieuwing tentoonstelling		x
Globaal programma van eisen		
Totaal m2 bvo	629	1.204
Waarvan huidige ruimten museum (rekening houdend met sloop in scenario 2)	434	374
Waarvan uitbreiding met Nicolaas Barnhoornweg 44	95	95
Sloop m2 van het huidige museum	0	60
Totaal m2 nieuwbouw	135	735
Totale uitbreiding in m2	230	830
Totale m2 expositie in museum (bestaande en nieuwe delen)	335	570
(waarvan permanente ruimte voor wisseltentoonstellingen)	100	170
Bezoekers		
Extra bezoekers	5.000	20.000
Totaal aantal bezoekers in de nieuwe situatie	10.000	25.000

Tabel Financieel overzicht van de financiële consequenties voor de gemeente per scenario. De bedragen zijn onder voorbehoud. Geadviseerd wordt om rekening te houden met enige onzekerheidsmarge voor de sloop-, bouwkosten, gebouwinstallaties en vaste inrichting.

	SCENARIO 1	SCENARIO 2
	Aanbrengen verbeteringen	Vernieuwd museum en expositie
SAMENVATTING FINANCIEEL		
Investering	Scenario 1	Scenario 2
Totale investering in bouw (en in scenario 2 ook in inrichting/vernieuwing van de expositie)	€ 1.015.102	€ 4.484.270
Gemeentelijke investeringen in nieuwbouw (kapitaallasten worden in de huur doorbelast)	€ 994.770	€ 3.344.446
NB De investeringen in vastgoed worden vertaald naar kapitaallasten behalve de investering van 120.000 euro in aankoop Jan Kroonsplein 8 door Stichting Museum Boerderij Noordwijk. De eenmalige inrichtingskosten van de expositie vallen hier geheel buiten.		

GENOOTSCHAP OUD NOORDWIJK EN STICHTING MUSEUM BOERDERIJ NOORDWIJK		
Eenmalige investeringen en kosten voor Genootschap Oud Noordwijk	Scenario 1	Scenario 2
Opstartkosten van het vernieuwde museum	€ 10.000	€ 62.500
Eenmalige kosten inrichting (overige inrichting en nieuwe expositie bij Scenario 2)	€ 20.332	€ 1.019.824
Dekking investeringen en kosten voor Genootschap Oud Noordwijk	Scenario 1	Scenario 2
Reeds toegezegde externe bijdragen	€ 50.000	€ 1.550.000
Nog te werven eenmalige bijdragen door Genootschap Oud Noordwijk	€ -	€ 165.000
Hogere structurele lasten en inkomsten Museum Noordwijk	Scenario 1	Scenario 2
Hogere jaarlijkse lasten museum (inclusief huur/kapitaallasten voor nieuwbouw)	€ 92.404	€ 388.733
Hogere jaarlijkse inkomsten museum	€ 28.438	€ 205.567
Exploitatiesaldo museum (zonder extra gemeentelijke subsidie), afgerond	€ 64.000-	€ 183.000-
Te dekken door middel van:	Scenario 1	Scenario 2
Verhoging structurele gemeentelijke subsidiebijdrage per jaar*	€ 64.000	€ 183.000

	SCENARIO 1	SCENARIO 2
SAMENVATTING FINANCIËEL (GEMEENTE)	Aanbrengen verbeteringen	Vernieuwd museum en expositie
GEMEENTE		
Waarvan	Scenario 1	Scenario 2
Eenmalige kosten voor de gemeente	Scenario 1	Scenario 2
Vorbereidingskredieten gemeente	€ 25.000	€ 62.500
Benodigde financiële middelen gemeente Noordwijk (samengevat)	Scenario 1	Scenario 2
Vorbereidingskredieten (te dekken door gemeente Noordwijk)	€ 25.000	€ 62.500
Verhoging structurele gemeentelijke subsidiebijdrage per jaar*	€ 64.000	€ 183.000

*Afgerond

Colofon

Projectgroep

- De heer L. Guijt, voorzitter Genootschap Oud Noordwijk
- De heer K. Langeveld, penningmeester Genootschap Oud Noordwijk
- De heer L. van Duin, bestuurslid Genootschap Oud Noordwijk
- De heer H. Dragt, bestuurslid Genootschap Oud Noordwijk
- De heer L. Schaap, voormalig penningmeester Genootschap Oud Noordwijk
- Mevrouw N. Brak, bestuurslid Genootschap Oud Noordwijk
- Mevrouw N. van der Wal, beleidsmedewerker Kunst & Cultuur gemeente Noordwijk
- Mevrouw E. de Klerk, senior adviseur en projectleider BMC Advies
- Mevrouw M. van Geenhuizen, senior adviseur via BMC Advies

Kloosterboer Decor (ontwikkeling museaal concept)

- De heer D. Kloosterboer
- De heer K. Kloosterboer
- De heer J. Verburg

Werkgroep ontwikkeling museaal concept Genootschap Oud Noordwijk

- De heer H. Dragt, bestuurslid Genootschap Oud Noordwijk en voorzitter van de werkgroep
- De heer H. Salman
- De heer W. Baalbergen

- De heer J. Dekker
- De heer W. van den Haak
- De heer K. Marijt
- De heer L. van Duin
- De heer A. Matser

BIJLAGE 1 Trends en prognoses op het gebied van cultuur, erfgoed, toerisme en recreatie

Trends en prognoses cultuur/erfgoed

- Er is een toenemende belangstelling voor cultuurhistorie, die bijdraagt aan de identiteit van de dorpsgemeenschap.
- Herwaardering en koesteren van de streekeigen cultuur, volkscultuur en geschiedenis in regio's en gemeenten (ook Noordwijk), als reactie op de internationalisering.
- Toenemende vergrijzing in Noordwijk, met grotere groepen ouderen die een ander, meer uitbundig, consumptiepatroon vertonen dan de ouderen van vroeger.
- Deze groep beschikt over een gemiddeld hoog niveau materiële welvaart, gewenning aan een actieve en afwisselende besteding van de vrije tijd en een goede gezondheid.
- Ontstaan van een nieuwe doelgroep, die alles combineert: reizen, werken, en de besteding van hun vrije tijd. Zij vereisen bijv. gratis, snelle WiFi en publieke relax- en werkruimtes.
- Verruiming van het aanbod van de individuele cultuur-liefhebber door digitale toepassingen en de uitbreiding van crowdplatforms.
- Meer verbindingen met kunst en cultuur en vice versa vanuit het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties (bijvoorbeeld zorg, welzijn en sport).
- Meer ondernemerschap en meer initiatieven van de culturele sector om de eigen inkomsten te vergroten.
- Toenemend belang van de wisselwerking tussen cultuur en (her)ontwikkelingen, het beheer van panden, het midden- en kleinbedrijf, toerisme, welstand, monumentenzorg, bij het creëren van een aantrekkelijk leef- en werkomgeving.

- Zoeken naar meer naar gezamenlijke efficiency-voordelen van culturele instellingen met andere publieke voorzieningen, bijvoorbeeld door de vorming van multi-functionele accommodaties waar diverse domeinen samenkomen of door middel van vermenging van functies van gebouwen en diensten.
- Uit de Atlas voor gemeenten (2015) blijkt dat monumentale steden een stuk aantrekkelijker worden gevonden dan steden zonder een noemenswaardige en zichtbare historie.
- Op zowel toeristen als de Nederlandse beroepsbevolking werkt een monumentale binnenstad als een magneet. De bevolking is er gemiddeld jonger, de huizenprijzen liggen er hoger en het arbeidsaanbod neemt daartoe.
- De beleving van erfgoed komt steeds sterker naar voren, lokale, cultuurhistorische verhalen dragen bij aan de herkenbaarheid, eigenheid en identiteit en daarmee aan de waardering van het cultureel erfgoed.

Trends en prognoses toerisme en recreatie

- Voorzetting van 'experience economy' en deeleconomie in combinatie met technologische ontwikkelingen; daarbij vitale beleving van authenticiteit.
- Belang van 'guest experience' op de strategische locaties ('touristic touch points') neemt toe.
- Online-omgeving steeds doorslaggevend voor bezoek-besluit.
- Goede bereikbaarheid (comfortabel, snel) steeds belangrijker voor groei en bestemmingskeuze.

- Concurrentie tussen kustplaatsen neemt toe, met noodzakelijke effectieve onderscheidende promotie.
- Duurzaamheid krijgt prominentere rol in toerisme.
- Product en Dienst 'life cycles' worden steeds korter door sneller wisselende consumentenvoorkeuren en technologische ontwikkelingen: noodzaak tot voortdurende innovatie en kwaliteitsverbetering.
- Amsterdam blijft toeristisch groeien, maar kan de stroom niet meer aan, voert spreidingsbeleid voor hotelgroei en toeristenstromen.
- Toenemende behoefte aan 'community feeling', activiteiten die saamhorigheid, sfeer en beleving vergroten.
- Hybridisering van samenleving en economie: ontstaan van onverwachte vernieuwende functiecombinaties.

Binnenlands toerisme

De binnenlandse toeristische hotelvraag ondervindt een positieve invloed van een aantal factoren, zoals het groeiend aantal welgestelde senioren, acties, websites en veilingen die hotelovernachtingen voor de consument aantrekkelijker maken. Daarbij bestaat er een algemene groeiende interesse onder consumenten voor hotelovernachtingen.

NBTC-NIPO geeft aan dat op de langere termijn de binnenlandse hotelvraag zal blijven groeien, in lijn met de langetermijntrend die zich reeds laat zien vanaf 2000.

Met betrekking tot de binnenlandse vraag naar vakantieparken voorziet NBTC-NIPO een lichte groei van 0,5% per jaar voor de periode 2015-2020.

De Rabobank gaat in een recente prognose uit van nagenoeg gelijkblijvende vraag in Nederland, vooral vanwege:

- een gestage afname van het aantal gezinnen met jonge kinderen (de belangrijkste doelgroep van parken);
- de betrekkelijk lage economische groei voor de komende jaren;
- een algemeen dalende interesse voor verblijf op vakantieparken, volgens consumentenonderzoeken.

Hier staat echter een groeiende belangstelling voor losstaande huisjes tegenover. Ook de toegenomen hang naar gezins- en familiebanden (3-generatievakanties) heeft een positief effect op de vraag. Negatieve invloed op de bezetting heeft de toenemende concurrentie door de blijvende groei van het aanbod.

In diverse prognoses wordt ervan uitgegaan dat het aantal binnenlandse overnachtingen op campings langzaam zal afnemen. In de periode 2012-2014 was er sprake van een minieme daling met 1%. Tot en met 2020 is de verwachting dat dit langzaam maar gestaag verder zal afnemen, met circa 1,5% per jaar (NBTC-NIPO, Rabobank). Dit komt vooral doordat het aantal gezinnen met kinderen daalt en onder consumenten de interesse in kamperen in het geheel afneemt. Dat neemt niet weg dat bepaalde niches (zoals natuurcampings en campings die inspelen op de glamping-trend) binnen de campingmarkt wel goed kunnen presteren.

Inkomend toerisme

Noordwijk is voor meer dan de helft afhankelijk van inkomend toerisme. Duitsland is veruit het belangrijkste herkomstland en in (veel) mindere mate België en het Verenigd Koninkrijk.

Voor deze landen raamt het NBTC in haar Toekomstperspectief 2025 de volgende groeicijfers voor inkomend toerisme in Nederland:

- Duitsland: tot 2018 jaarlijkse groei met gemiddeld 1%, daarna groei met gemiddeld 0,5% per jaar.
- België: tot 2018 jaarlijkse groei met gemiddeld 4%, daarna groei met gemiddeld 2% per jaar.
- Verenigd Koninkrijk: tot 2018 jaarlijkse groei met gemiddeld 2%, daarna groei met gemiddeld 1% per jaar.

Segmentering naar bezoekmotief

Op basis van de enquête uit het verblijfsaccommodatie-onderzoek en deels op basis van eigen schattingen is de segmentering van de overnachtingen naar drie bezoekmotieven bepaald:

- 63% toeristische overnachtingen;
- 8% zakelijke overnachtingen;
- 29% overnachtingen congresgasten (MICE-segment).

Helaas zijn er geen cijfers bekend over het aantal zakelijke bijeenkomsten zonder overnachtingen. Uit gesprekken met de hoteliers is gebleken dat ook deze doelgroep van belang is.

Besteding verblijfsbezoekers

In totaal geeft een verblijfsbezoeker zo'n € 141,82 per persoon per dag uit. Exclusief de kosten voor de accommodatie is dit € 72,06 per persoon per dag.

Dagtoerisme

Hoewel het cijfermatig moeilijk te onderbouwen is, maakt het dagtoerisme (strandbezoek en dergelijke) duidelijk deel uit van het toerisme in Noordwijk.

Belangrijke randvoorwaarden voor een dagbezoek zijn vooral het parkeren, de prijs-kwaliteitverhouding van het toeristisch product, de informatievoorziening, maar ook het gevoel welkom te zijn en iets bijzonders te hebben beleefd. Als dagbezoekers hier tevreden over zijn, komen ze vaak voor een langere periode terug of raden ze de badplaats aan bij anderen.

Om een beter beeld te krijgen van het bezoekersmotief van de bezoekers heeft de gemeente Noordwijk meegedaan aan een onderzoek naar het bezoekersprofiel door Amsterdam Marketing. Hierbij zijn in 2015 op verschillende tijdstippen en locaties bezoekers aan Noordwijk geïnterviewd.

Naast het rapport van de Metropoolregio Amsterdam is het rapport van NBTC Holland Marketing gebruikt, waarbij het onderzoek Kustmonitor 2015 antwoord geeft op de concurrentiepositie van Noordwijk ten opzichte van andere kustregio's, badplaatsen en Waddeneilanden. Dit onderzoek is opgesteld op basis van een online-enquête, waarbij gebruikgemaakt is van een internetpanel.

Van de dagbezoekers komt zo'n 80% uit Nederland. Voor de overige 20% geldt dat 9% uit Duitsland komt en 12% uit andere landen. Men verblijft gemiddeld tussen de 4,5 en 5 uur in Noordwijk. Het strand blijft voor de dagbezoekers van Noordwijk de belangrijkste bezoekreden, gevolgd door attracties. Ruim 34% van de dagbezoekers in Noordwijk gaat hier ook winkelen.

Besteding dagbezoekers

In totaal spenderen de dagbezoekers in Noordwijk zo'n € 37,69 per dag; de helft daarvan wordt besteed aan eten en drinken.

Bron: Omgevingsvisie 2030

BIJLAGE 2 Referenties tentoonstellingsontwerp en -uitvoering Kloosterboer

Tirpitz Museum , Denemarken

kloosterboer
de verbeelding uitgebeeld

Nederlands Zilvermuseum (collectie presentatie)

kloosterboer
de verbeelding uitgebeeld

Openluchtmuseum . WO1 (sfeer + projectie)

kloosterboer
de verbeelding uitgebeeld

BIJLAGE 3 Financiële uitwerking scenario's

UITWERKING SCENARIO 1

SCENARIO 1 MUSEUM NOORDWIJK	
Aanbrengen verbeteringen	
Uitbreiding functies:	Werkruimte voor vrijwilligers genootschap Ruimte voor wisseltentoonstellingen
Aanpassingen:	Renovatie en inrichting Nicolaas Barnhoornweg 44 Renovatie Blauwdotterzaal en opbouw Blauwdotterzaal

Globaal programma van eisen (scenario 1)	<i>totaal nieuw scenario 1</i>	<i>In de huidige situatie:</i>
<i>Totaal m2 bvo museum</i>	629	434
<i>Totaal m2 expositie</i>	335	310
<i>(waarvan permanente ruimte voor wisseltentoonstellingen)</i>	100	0
<i>Sloop bestaande meters</i>	0	
<i>Nieuw: Nicolaas Barnhoornweg 44 (bestaand)</i>	95	
<i>Nieuw: nieuwbouw (m2 bvo)</i>	135	

Scenario 1: Globale investeringsraming Museum Noordwijk, prijspeil 2020			per m2 bvo	m2	totaal
Aankoop Nicolaas Barnhoornweg 44 (1)		€	2.632	95	€ 250.000
Stelpost: kosten renovatie en integratie NB 44 en Blauwdotterzaal, incl. bijkomende k., prijspeil 2018 (2)		€	2.750	95	€ 261.250
Raming investering bouwkundige werken nieuwbouw, prijspeil 2018 (3)		€	1.474	135	€ 199.001
Raming vaste inrichting, prijspeil 2018 (3)		€	31	135	€ 4.144
Raming investering installaties, prijspeil 2018 (3)		€	937	135	€ 126.517
Bijkomende kosten, prijspeil 2018 (3)			19,80%		€ 65.273
	Honoraria en verschotten		7,5%		
	Projectontwikkelingskosten/gemeentelijke projectleiding		6%		
	Heffingen en aansluitkosten		3,5%		
	Verzekeringen		0,40%		
	Financieringskosten		0,5%		
	Aanloopkosten		1,20%		
	Risico-verrekening		0,70%		
Inrichtingskosten expositie (incl. bijkomende kosten), prijspeil 2018 (4)			nvt		€ -
Stelpost overige inrichtingskosten p.m.2 (incl. bijkomende kosten), prijspeil 2018 (5)		€	85	230	€ 19.550
13,5% Prijscompensatie tot 2020 sloop-, bouw- en bijkomende kosten (6)					€ 88.585
4% Prijscompensatie tot 2020 inrichtingskosten expositie (inclusief bijkomende kosten)					€ -
4% Prijscompensatie tot 2020 overige inrichtingskosten (inclusief bijkomende kosten)					€ 782
Totale investering exclusief btw, prijspeil 2020 (7)					€ 1.015.102
1 Werkelijke aankoopkosten Nicolaas Barnhoornweg 44.					
2 Inschatting Genootschap op basis van eigen onderzoek uit 2016. Het bedrag is voor 2018 met 13,5% verhoogd vanwege de stijging van de bouwkosten.					
3 Bron: Bouwkostenkompas (geraadpleegd nov. '18). Bouw vrijstaand museum, hoogwaardig.					
plus opslag van 13,3% (stijgende bouwkosten). Bijkomende kosten: utiliteitsbouw, basis, investering van < 2 miljoen euro; financieringslasten gelijk aan omslagrente gemeente.					
4 Dit zijn de inrichtingskosten voor de expositie. Gemiddelde investering per m2 gebaseerd op kengetallen BMC en Kloosterboer Decor.					
5 Stelpost op basis van ervaringsgegevens.					
6 Prijscompensatie: inschatting op basis van gegevens Bouwkostenkompas.					
7 Indien het Museum Noordwijk een organisatie is die voor minimaal 90% btw-belaste activiteiten verricht kan de btw op de investering terugverkregen worden.					
Voor de bouwkosten dient rekening te worden gehouden met een mogelijke afwijking vanwege de marktomstandigheden.					

Scenario 1: In huur door te belasten kapitaallasten gemeente (eigenaar pand)					bedragen exclusief btw	
		Kapitaallasten (exclusief rentelasten grond)			€	40.908
		Rente (1)		0,5%		
		Rente grond (1)		0,5%		
		Afschrijvingstermijn nieuwbouw in jaren (2)		40		
		Afschrijvingstermijn verbouwingen in jaren (2)		25		
		Afschrijvingstermijn (vaste) inrichting in jaren (2)		10		
Subtotaal kapitaallasten gemeente (eigenaar pand)					€	40.908
Scenario 1: In huur door te belasten vastgoedexploitatiekosten gemeente (eigenaar pand)					per m2 bvo	
		(Reservering) eigenaarsonderhoud nieuwbouw (3)	€	20	€	2.700
		Heffingen belastingen en verzekeringen eigenaarsdeel (3)	€	8	€	1.013
Subtotaal vastgoedexploitatiekosten gemeente (eigenaar pand)			€	28	€	3.713

Scenario 1: Huisvestingslasten gebruiker, inclusief kapitaall. en vervangingsreserv. expositie van 20%, prijspeil 2020					per m2 bvo	m2	
		Huur gebaseerd op vastgoedexploitatiekosten eigenaar (4)					€ 44.621
		Onderhoud gebruikersdeel (3)	€	8	135	€	1.123
		Heffingen belastingen en verzekeringen gebruikersdeel (3)	€	6	135	€	842
		Energie- en waterlasten (3)	€	19	135	€	2.527
		Beveiligingskosten (exclusief personele lasten) (3)	€	5	135	€	702
		Beheerkosten (3)	€	18	135	€	2.387
		Schoonmaakkosten (3)	€	16	135	€	2.106
Huisvestingslasten gebruiker, prijspeil '20							€ 54.308

1 Omslagrente gemeente Noordwijk. Peildatum: september 2017.

2 Afschrijvingstermijnen zijn indicaties mede op basis van de richtlijnen van de gemeente Noordwijk.

De daadwerkelijke afschrijvingstermijnen moeten nog bepaald worden.

3 Aannames kosten gebaseerd op kengetallen BMC.

4 Er van uitgaande dat huur de vastgoedexploitatiekosten inclusief kapitaallasten betreft.

Uitgangspunten bezoekersaant. en begroting	Nieuwe situatie (na uitbreiding) scenario 1	percentage bezoekers v. totaal		2016
Entrée volwassenen	€ 4,90		45%	
Leden	€ -		10%	
Kinderen vanaf 5 jaar	€ 2,75		25%	
Kinderen tot 5 jaar	€ -		20%	
Entrée (gemiddeld)	€ 2,89			
(Aanvullend) aantal bezoekers	5000			5000

Inflatiecorrectie (tot 2020; aannname)	4%
--	----

Scenario 1: Exploitatiebegroting genootschap (nieuwe posten gemarkeerd)				scenario 1		
Lasten		Basisbegroting: gemidd. realis. '17 en begr. '18				
Bedrijfskosten						
	Algemene kosten		€	15.930	€	16.567
	Aanvullend budget coördinatie (freelance) na uitbreiding				€	10.000
	Huisvestingskosten (huidig)		€	39.621	€	41.206
	Aanvullende huisvestingslasten na uitbreiding		€	-	€	54.308
	Kantoor		€	3.812	€	3.964
	Aanvullende kosten marketing en PR				€	7.500
Subtotaal			€	59.363	€	133.546
Exploitatiekosten					€	-
	Museum Noordwijk		€	3.968	€	4.127
	Museum Veldzicht		€	5.649	€	5.875
	Winkelinkopen		€	1.614	€	1.679
	Inkopen horeca		€	-		nvt
	Aanvullende inkopen winkel				€	1.250
Subtotaal			€	11.231	€	12.930
Tentoonstelling, collectie en projecten (werkgroepen)						
	Kosten tentoonstellingen		€	6.157	€	6.403
	Blauwdotter (wisseltentoonstellingen Museum Noordwijk)		€	9.714	€	10.103
	Aanvullende kosten wisseltentoonstellingen na uitbreiding				€	17.500
	Aanvullend budget onderhoud vaste tentoonstelling					nvt
	ICT werkgroep		€	2.837	€	2.950
	Aankopen collectie		€	5.408	€	5.624
	Onderhoud collectie		€	2.190	€	2.278
	Diversen collectie en presentatie				€	-
	Jeugdeducatie		€	407	€	423
	Bibliotheek		€	375	€	390
	Foto- en filmgroep		€	839	€	873
	Diverse projecten museum Noordwijk		€	3.822	€	3.975
	Diverse projecten museum Veldzicht		€	6.000	€	6.240
Subtotaal			€	37.749	€	56.759
Overig						
	Onvoorzien				€	2.500
	Reservering vernieuwing overige (losse) inrichting				€	508
Subtotaal					€	3.008
Totale lasten			€	108.343	€	206.243

Opbrengsten		Basisbegroting: gemidd. realis. '17 en begr. '18		scenario 1
Reguliere inkomsten				
	Contributie	€	24.431	€ 25.408
	Donaties	€	7.771	€ 8.082
	Subsidie gemeente	€	28.718	€ 29.867
	Club van 100	€	1.150	€ 1.196
	<i>Subtotaal</i>	€	62.070	€ 64.553
Inkomsten uit exploitatie				
	Museum Noordwijk	€	10.369	€ 10.784
	Extra opbrengsten kaartverkoop na uitbreiding Museum Noordwijk			€ 14.463
	Museum Veldzicht	€	11.727	€ 12.196
	Winkelverkopen	€	3.541	€ 3.683
	Verhuur aan VVV			€ 1.500
	Aanvullende inkomsten winkel na uitbreiding			€ 1.875
	Horeca-inkomsten na uitbreiding	€	-	nvt
	<i>Subtotaal</i>	€	25.637	€ 44.500
Diverse projectinkomsten en inkomsten uit sponsoring, externe bijdragen e.d.				
	Projectsubsidies en tentoonstellingssubsidies	€	16.324	€ 16.977
	Aanvullende projectsubsidies na uitbreiding			€ 5.000
	Projectsponsoring			€ 4.000
	Jaarlijkse bijdrage uit fonds externe middelen ter dekking kapitaallasten verbouwing			€ 1.600
	Diverse bijzondere baten	€	1.114	€ 1.159
	<i>Subtotaal</i>	€	17.438	€ 28.736
Inkomsten werkgroepen en projecten				
	Diverse projecten (werkgroepen)	€	639	€ 665
	Verkopen collectie	€	150	€ 156
	Jeugdeducatie	€	1.200	€ 1.248
	Foto- en filmgroep	€	42	€ 44
	Diverse projecten museum Noordwijk	€	2.285	€ 2.376
	Diverse projecten museum Veldzicht	€	-	€ -
	<i>Subtotaal</i>	€	4.316	€ 4.489
Totale opbrengsten		€	109.461	€ 142.277
Saldo bedrijfsvoering scenario 1		€	1.118	€ -63.966

Scenario 1: Gewijzigde posten tov 'basisbegroting'		scenario 1, prijspeil 2020	
Aanvullende lasten ten opzichte van 'basisbegroting'			
	Aanvullend budget coördinatie, communicatie (freelance) na uitbreiding	€	10.000
	Aanvullende huisvestingslasten na uitbreiding	€	54.308
	Aanvullende kosten marketing en PR	€	7.500
	Inkoop horeca		nvt
	Aanvullende inkopen winkel	€	1.250
	Aanvullende kosten wisseltentoonstellingen na uitbreiding	€	17.500
	Aanvullend budget onderhoud vaste tentoonstelling		nvt
	Overig	€	3.008
Totale aanvullende lasten		€	93.566
Aanvullende opbrengsten ten opzichte van 'basisbegroting'		scenario 1, prijspeil 2020	
	Extra opbrengsten kaartverkoop na uitbreiding Museum Noordwijk	€	14.463
	Verhuur aan VVV	€	1.500
	Aanvullende inkomsten winkel na uitbreiding	€	1.875
	Horeca-inkomsten na uitbreiding		nvt
	Aanvullende projectsubsidies na uitbreiding	€	5.000
	Fondsen ter dekking van kapitaallasten	€	1.600
	Sponsoring	€	4.000
Totale aanvullende opbrengsten		€	28.438
Saldo correcties tov basisbegroting (geen positief saldo, inflatiecorrectie)		€	-1.163
Saldo bedrijfsvoering nieuwe situatie (scenario 1)		€	-63.966
Afgerond saldo bedrijfsvoering nieuwe situatie (scenario 1)		€	-64.000

Scenario 1: Opstartkosten nieuwe opzet Museum Noordwijk				
Fondswervingskosten			€	5.000
Wervingskosten vrijwilligers				nvt
Marketing			€	5.000
Totale opstartkosten nieuwe opzet Museum Noordwijk			€	10.000

Scenario 1: Dekking door het Genootschap Oud Noordwijk				
Fonds uit toegezegde externe middelen voor het uitbreiden en vernieuwen van het museum			€	-
Fonds Taets van Amerongen			€	50.000
Nog te verwerven fondsen			€	-
Waarvan voor aankoop Jan Kroonsplein 8 (gedeeltelijk; eenmalig)	€	-		
Waarvan voor inrichting nieuwe expositie (eenmalig)	€	-		
Waarvan voor dekking investering inrichting overig (eenmalig)	€	20.332		
Waarvan voor opstartkosten nieuwe museum (eenmalig)	€	10.000		
Waarvan voor dekking gedeelte huur (ingezet via exploitatiebegroting voor 40 jaar)	€	19.668		

Scenario 1: Eenmalige kosten gemeente	
Vorbereidingsk. Ontwerp+Vorbereidingsfase	€ 25.000
Totaal eenmalig te dekken door gemeente	€ 25.000

Scenario 1: benodigde gemeentelijke middelen	
Totale eenmalige gemeentelijke bijdrage	€ 25.000
Totale extra gem. structurele bijdrage *	€ 64.000

*Afgerond

UITWERKING SCENARIO 2

SCENARIO 2 MUSEUM NOORDWIJK	
Volledig vernieuwd museum	
Uitbreiding functies:	Werkruimte voor vrijwilligers genootschap
	Ruimte voor wisseltentoonstellingen
	Vernieuwde tentoonstelling, ruimte voor entree, VVV, sanitair, garderobe en koffiecormer
Aanpassingen:	Renovatie en inrichting Nicolaas Barnhoornweg 44
	Verbinding Nicolaas Barnhoornweg 44 en Blauwdotterzaal
	Opbouw Blauwdotterzaal
	Nieuwbouw op hoek Jan Kroonsplein en Parallelboulevard
	Vernieuwing tentoonstelling in bestaande bouw en inrichting nieuwbouw-vleugel (expositie en overige faciliteiten)

Globaal programma van eisen (scenario 2)	totaal nieuw scenario 2	In de huidige situatie:
Totaal m2 bvo museum	1.204	434
Totaal m2 expositie	570	310
(waarvan permanente ruimte voor wisseltentoonstellingen)	170	0
Sloop bestaande meters	60	
Nieuw: Nicolaas Barnhoornweg 44 (bestaand)	95	
Nieuw: nieuwbouw (m2 bvo)	735	

Scenario 2: Globale investeringsraming Museum Noordwijk, prijspeil 2020		per m2 bvo	m2	totaal
Aankoop Jan Kroonsplein 8 via gemeente (1)	€	2.150	120	€ 258.000
Aankoop Jan Kroonsplein 8 via gentootschap, dekking via externe bijdrage (1)	€	1.000	120	€ 120.000
Stelpost: eventuele afschrijving investeringen in gemeenteground (1)				€ -
Aankoop Nicolaas Barnhoornweg 44 (2)	€	2.632	95	€ 250.000
Sloopkosten Jan Kroonsplein 6 en 8, prijspeil 2018 (4)	€	58	180	€ 10.440
Stelpost: kosten renovatie NB 44, en renovatie Blauwdotterzaal incl. bijkomende k., prijspeil 2018 (3)	€	2.750	95	€ 261.250
Raming investering bouwkundige werken nieuwbouw, prijspeil 2018 (4)	€	1.474	735	€ 1.083.451
Raming vaste inrichting, prijspeil 2018 (4)	€	31	735	€ 22.563
Raming investering installaties, prijspeil 2018 (4)	€	937	735	€ 688.814
Bijkomende kosten, prijspeil 2018 (4)		24,1%		€ 432.553
Honoraria en verschotten		9,8%		
Projectontwikkelingskosten/gemeentelijke projectleiding		7,5%		
Heffingen en aansluitkosten		3,5%		
Verzekeringen		0,4%		
Financieringskosten		0,5%		
Aanloopkosten		1,7%		
Risico-verrekening		0,7%		
Inrichtingskosten expositie, incl. expositieonderdelen overige delen gebouw (incl. bijkomende kosten), prijspeil 2018 (5)	€	2.000	400	€ 800.000
Stelpost overige inrichtingskosten p.m.2 (incl. bijkomende kosten), prijspeil 2018 (6)	€	150	1.204	€ 180.600
13,5% Prijscompensatie tot 2020 sloop-, bouw- en bijkomende kosten (7)				€ 337.375
4% Prijscompensatie tot 2020 inrichtingskosten expositie (inclusief bijkomende kosten)				€ 32.000
4% Prijscompensatie tot 2020 overige inrichtingskosten (inclusief bijkomende kosten)				€ 7.224
Totale investering exclusief btw, prijspeil 2020 (7)				€ 4.484.270
1 Werkelijke aankoopkosten Jan Kroonsplein 8 (inclusief kk). Eventuele afschrijvingen op naast het pand liggende grond zijn op '0' gesteld.				
2 Werkelijke aankoopkosten Nicolaas Barnhoornweg 44.				
3 Inschatting Genootschap op basis van eigen onderzoek uit 2016. Het bedrag voor 2017 is met 13,5% verhoogd vanwege de verhoging van de bouwkosten.				
4 Bron: Bouwkostenkompas (geraadpleegd nov. '18). Bouw vrijstaand museum, hoogwaardig.				
Bijkomende kosten: utiliteitsbouw, hoog, investering van > 2 miljoen euro; financieringslasten gelijk aan omslagrente gemeente.				
5 Dit zijn de inrichtingskosten voor de expositie. Gemiddelde investering per m2 gebaseerd op kengetallen BMC en Kloosterboer Decor.				
6 Stelpost op basis van ervaringsgegevens.				
7 Prijscompensatie: inschatting op basis van gegevens Bouwkostenkompas.				
8 Indien het Museum Noordwijk een organisatie is die voor minimaal 90% btw-belaste activiteiten verricht kan de btw op de investering terugverreken worden.				
Voor de bouwkosten dient rekening te worden gehouden met een mogelijke afwijking vanwege de marktomstandigheden.				

Scenario 2: Globale begroting extra huisvestingslasten Museum Noordwijk, prijspeil 2020						
						<i>totaal</i>
Scenario 2: In huur door te belasten kapitaallasten gemeente (eigenaar pand)						<i>bedragen excl. btw</i>
		Kapitaallasten (incl. rentel. grond); 120.000 euro niet meegenomen in kapitaallasten (= externe bijdrage):			€	108.925
		Rente (1)		0,5%		
		Rente grond (1)		0,5%		
		Afschrijvingstermijn nieuwbouw in jaren (2)		40		
		Afschrijvingstermijn verbouwingen in jaren (2)		25		
		Afschrijvingstermijn (vaste) inrichting in jaren (2)		10		
Subtotaal kapitaallasten gemeente (eigenaar pand)						€ 108.925

Scenario 2: In huur door te belasten vastgoedexploitatiekosten gemeente (eigenaar pand)				per m2 bvo	m2	
		(Reservering) eigenaarsonderhoud nieuwbouw (3)	€	36	735	€ 26.754
		Heffingen belastingen en verzekeringen eigenaarsdeel (3)	€	8	735	€ 5.733
Subtotaal vastgoedexploitatiekosten gemeente (eigenaar pand)				€ 44	€ 735	€ 32.487

Scenario 2: Huisvestingslasten gebruiker, inclusief kapitaallasten , prijspeil 2020				per m2 bvo	m2	
		Huur gebaseerd op vastgoedexploitatiekosten eigenaar (4)				€ 141.412
		Onderhoud gebruikersdeel (3)	€	8	735	€ 6.115
		Heffingen belastingen en verzekeringen gebruikersdeel (3)	€	6	735	€ 4.586
		Energie- en waterlasten (3)	€	19	735	€ 13.759
		Beveiligingskosten (exclusief personele lasten) (3)	€	5	735	€ 3.822
		Beheerkosten (3)	€	18	735	€ 12.995
		Schoonmaakkosten (3)	€	16	735	€ 11.466
Huisvestingslasten gebruiker, prijspeil '20						€ 194.156

1 Omslagrente gemeente Noordwijk. Peildatum: september 2017.

2 Afschrijvingstermijnen zijn indicaties mede op basis van de richtlijnen van de gemeente Noordwijk.

De daadwerkelijke afschrijvingstermijnen moeten nog bepaald worden.

3 Aannames kosten gebaseerd op kengetallen BMC.

4 Er van uitgaande dat huur de vastgoedexploitatiekosten inclusief kapitaallasten betreft.

Uitgangspunten bezoekersaant. en begroting	Nieuwe situatie (na uitbreiding) scenario 2	percentage bezoekers v. totaal	2016
Entrée volwassenen	€ 9,00	48,5%	
Leden	€ -	6,5%	
Kinderen vanaf 5 jaar	€ 4,00	25%	
Kinderen tot 5 jaar	€ -	20%	
Entrée (gemiddeld)	€ 5,37		
(Aanvullend) aantal bezoekers	20000		5000
Inflatiecorrectie (tot 2020; aanname)		4%	

Scenario 2: exploitatiebegroting genootschap (nieuwe posten gemarkeerd)				scenario 2	
Lasten		Basisbegroting: gemidd. realis. '17 en begr. '18			
Bedrijfskosten					
	Algemene kosten	€	15.930	€	16.567
	Aanvullend budget coördinatie (freelance) na uitbreiding			€	85.000
	Huisvestingskosten (huidig)	€	39.621	€	41.206
	Aanvullende huisvestingslasten na uitbreiding	€	-	€	194.156
	Kantoor	€	3.812	€	3.964
	Aanvullende kosten marketing en PR			€	15.000
Subtotaal		€	59.363	€	355.893
Exploitatiekosten					
	Museum Noordwijk	€	3.968	€	4.127
	Museum Veldzicht	€	5.649	€	5.875
	Winkelinkopen	€	1.614	€	1.679
	Inkopen horeca			€	18.750
	Aanvullende inkopen winkel			€	18.750
Subtotaal		€	11.231	€	49.180
Tentoonstelling, collectie en projecten (werkgroepen)					
	Kosten tentoonstellingen	€	6.157	€	6.403
	Blauwdotter (wisseltentoonstellingen Museum Noordwijk)	€	9.714	€	10.103
	Aanvullende kosten wisseltentoonstellingen na uitbreiding			€	17.500
	Aanvullend budget onderhoud vaste tentoonstelling			€	6.000
	ICT werkgroep	€	2.837	€	2.950
	Aankopen collectie	€	5.408	€	5.624
	Onderhoud collectie	€	2.190	€	2.278
	Diversen collectie en presentatie			€	-
	Jeugdeducatie	€	407	€	423
	Bibliotheek	€	375	€	390
	Foto- en filmgroep	€	839	€	873
	Diverse projecten museum Noordwijk	€	3.822	€	3.975
	Diverse projecten museum Veldzicht	€	6.000	€	6.240
Subtotaal		€	37.749	€	62.759
Overig					
	Onvoorzien			€	10.000
	Reservering vernieuwing tentoonstelling en overige (losse) inrichting			€	24.740
Subtotaal				€	34.740
Totale lasten		€	108.343	€	502.572

Opbrengsten		Basisbegroting: gemidd. realis. '17 en begr. '18		scenario 2
Reguliere inkomsten				
	Contributie	€	24.431	€ 25.408
	Donaties	€	7.771	€ 8.082
	Subsidie gemeente	€	28.718	€ 29.867
	Club van 100	€	1.150	€ 1.196
	<i>Subtotaal</i>	€	62.070	€ 64.553
Inkomsten uit exploitatie				
	Museum Noordwijk	€	10.369	€ 10.784
	Extra opbrengsten kaartverkoop na uitbreiding Museum Noordwijk			€ 107.300
	Museum Veldzicht	€	11.727	€ 12.196
	Winkelverkopen	€	3.541	€ 3.683
	Verhuur aan VVV			€ 4.200
	Aanvullende inkomsten winkel na uitbreiding			€ 28.125
	Horeca-inkomsten na uitbreiding	€	-	€ 28.125
	<i>Subtotaal</i>	€	25.637	€ 194.412
Diverse projectinkomsten en inkomsten uit sponsoring, externe bijdragen e.d.				
	Projectsubsidies en tentoonstellingssubsidies	€	16.324	€ 16.977
	Aanvullende projectsubsidies na uitbreiding			€ 10.000
	Projectsponsoring			€ 15.000
	Jaarlijkse bijdrage uit fonds externe middelen ter dekking kapitaallasten (via huur door gemeente doorbelast)			€ 12.817
	Diverse bijzondere baten	€	1.114	€ 1.159
	<i>Subtotaal</i>	€	17.438	€ 55.952
Inkomsten werkgroepen en projecten				
	Diverse projecten (werkgroepen)	€	639	€ 665
	Verkopen collectie	€	150	€ 156
	Jeugdeducatie	€	1.200	€ 1.248
	Foto- en filmgroep	€	42	€ 44
	Diverse projecten museum Noordwijk	€	2.285	€ 2.376
	Diverse projecten museum Veldzicht	€	-	€ -
	<i>Subtotaal</i>	€	4.316	€ 4.489
Totale opbrengsten		€	109.461	€ 319.406
Saldo bedrijfsvoering scenario 2		€	1.118	€ -183.166

Scenario 2: Gewijzigde posten tov huidige situatie				scenario 2, prijspeil 2020	
Aanvullende lasten ten opzichte van 'basisbegroting'					
	Aanvullend budget coördinatie, communicatie (freelance) na uitbreiding			€	85.000
	Aanvullende huisvestingslasten na uitbreiding			€	194.156
	Aanvullende kosten marketing en PR			€	15.000
	Inkoop horeca			€	18.750
	Aanvullende inkopen winkel			€	18.750
	Aanvullende kosten wisseltentoonstellingen na uitbreiding			€	17.500
	Aanvullend budget onderhoud vaste tentoonstelling			€	6.000
	Overig			€	34.740
Totale aanvullende lasten				€	389.896
Aanvullende opbrengsten ten opzichte van 'basisbegroting'				scenario 2, prijspeil 2020	
	Extra opbrengsten kaartverkoop na uitbreiding Museum Noordwijk			€	107.300
	Verhuur aan VVV			€	4.200
	Aanvullende inkomsten winkel na uitbreiding			€	28.125
	Horeca-inkomsten na uitbreiding			€	28.125
	Aanvullende projectsubsidies			€	10.000
	Fondsen ter dekking van kapitaallasten			€	12.817
	Sponsoring			€	15.000
Totale aanvullende opbrengsten				€	205.567
Saldo correcties tov basisbegroting (geen positief saldo, inflatiecorrectie)				€	-1.163
Saldo bedrijfsvoering nieuwe situatie (scenario 2)				€	-183.166
Afgerond saldo bedrijfsvoering nieuwe situatie (scenario 2)				€	-183.000

Scenario 2: Opstartkosten nieuwe opzet Museum Noordwijk					
Fondswervingskosten				€	35.000
Wervingskosten vrijwilligers				€	7.500
Marketing				€	20.000
Totale opstartkosten nieuwe opzet Museum Noordwijk				€	62.500

Scenario 2: Dekking door het Genootschap Oud Noordwijk en Stichting Museum Boederij Noordwijk				
Fonds uit toegezegde externe middelen voor het uitbreiden en vernieuwen van het museum				€ 1.500.000
Fonds Taets van Amerongen				€ 50.000
Nog te verwerven fondsen				€ 165.000
	Waarvan voor aankoop Jan Kroonsplein 8 (gedeeltelijk; eenmalig)	€	120.000	
	Waarvan voor inrichting nieuwe expositie (eenmalig)	€	832.000	
	Waarvan voor dekking investering inrichting overig (eenmalig)	€	187.824	
	Waarvan voor opstartkosten nieuwe museum (eenmalig)	€	62.500	
	Waarvan voor dekking gedeelte huur (ingezet via exploitatiebegroting voor 40 jaar)	€	512.676	

Scenario 2: Eenmalige kosten gemeente		
Vorbereidingskrediet Definitiefase	€	37.500
Vorbereidingsk. Ontwerp+Vorbereidingsfase	€	25.000
Totaal eenmalig te dekken door gemeente	€	62.500

Scenario 2: benodigde middelen		
Totale eenmalige gemeentelijke bijdrage *	€	62.500
Totale extra gem. structurele bijdrage *	€	183.000

*Afgerond

BIJLAGE 4 Fondsen- & subsidiescan Museum Noordwijk

Cultuur - Prins Bernhard Cultuur Fonds - Zuid-Holland
Prins Bernhard Cultuur Fonds Zuid-Holland
Prins Bernhard Cultuur Fonds Zuid-Holland De Bander Fonds
Prins Bernhard Cultuur Fonds Zuid-Holland Themafonds Digitalisering Erfgoedcollecties Zuid-Holland
Cultuur - Prins Bernhard Cultuur Fonds - Diverse Fondsen
Voor alle aanvragen voor de fondsen hieronder: Prins Bernhard CultuurFonds Amsterdam
Ahrend Fonds
Het Anker Fonds
Barbas-van der Klaauw Fonds
Dijkstra-van Doorn Fonds
Van Enter-Westerman Holstijn Fonds
Keg-Thate Fonds
Korintheers Fonds
Van Lange Fonds
Netty van Doorn Fonds
Nieske Fonds
Fonds Vrijwilligers Erfgoed in Nederland
Wim en Nini H. Fonds
Wim Huijskens en Johanna Boon Fonds
Wimmen Fonds
Zanen-Bakker Fonds

Cultuur - Zelfstandige fondsen
ANWB Fonds
Mr. August Fentener van Vlissingenfonds
BNG Cultuurfonds
Stichting BPD Cultuurfonds
Fonds 1818
Stichting Dioraphte
Gifted Art
J.E. Jurriaanse/Stichting Bevordering van Volkskracht Koepel van een groot aantal Rotterdamse stichtingen
Van der Mandele-Stichting
J.C. Ruigrok Stichting
Stichting Optimix
Stichting Triodos Foundation
Van der Weele-Schipper Fonds
Fonds voor Cultuurparticipatie
Fonds voor Cultuurparticipatie
Fonds voor Cultuurparticipatie Subsidieregeling Cultuureducatie in het vmbo en het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs ism PBCF
Fonds voor Cultuurparticipatie Jij maakt het mee
Mondriaan Fonds
Mondriaan Fonds: Bijdrage Samenwerking Musea
Mondriaan Fonds: Bijdrage Internationale Samenwerkingsprojecten Erfgoedinstellingen
Mondriaan Fonds: Bijdrage Opdrachtgeverschap

Mondriaan Fonds: Projectinvestering Instellingen
Mondriaan Fonds: Bijdrage Meerjarenprogramma's Musea en overige Erfgoedinstellingen
OranjeFonds
OranjeFonds/fondsen op naam
VSB
VSB Fonds: kunst & cultuur
VSB Fonds: mens & maatschappij
Vermogens
Zakelijke partners / Vermogenden (Quote lijst)
Particuliere fondsen (op naam)
Adessium foundation, fam. Roger van Vliet
M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting
Stichting Elise Mathilde Fonds, fam. Van Beuningen
Stichting Virtutis Opus, fam. Frits Goldschmeding
Goldschmeding Foundation, fam. Frits Goldschmeding
Stichting Utopa, fam. Loek Dijkman
Heutink Foundation, fam. Heutink
Zabawas fonds, fam. Zanen-Bakker
Vfonds
Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg
Crowdfunding
Energie
Rijksdienst Ondernemend Nederland Energie Investeringsaftrek (EIA)
Rijksdienst Ondernemend Nederland SDE regeling
Nul op de meter

Exposities en evenementen
Blockbuster Fonds
Onderwijs en jongeren
A.M.V.J. Fonds
St. Compenta, cultuureducatie met kwaliteit
Loterijen
BankGiroLoterij
BankGiro Loterij Fonds (was Stichting DOEN voor kunst en cultuur)
Stichting Doen, Nat. Postcode Loterij, fam. Poelmann
Europa
Interreg Europe voorbeeld: Small Museums Across Countries (SMAC)
Creative Europe (2014-2020)
Creative Europe: subprogramma Cultuur
Rijksoverheid
Ministerie van OCW - Rijksmonumenten Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) • Subsidieregeling instandhouding rijksmonumenten • Subsidieregeling stimulering herbestemming monumenten
Ministerie van OCW - Collecties in beheer namens het Rijk Erfgoedwetsubsidie - Cultuursubsidies
Ministerie van OCW - Exploitatie Landelijke Culturele Basisinfrastructuur (BIS).
Provincie Zuid-Holland
Projectsubsidie Restauratie Rijksmonument De Rijksdienst verleent geen restauratiesubsidies meer. Het budget daarvoor is sinds 2012 ondergebracht bij de provincies. Op www.monumenten.nl staan alle provinciale restauratieregelingen bijeen.
Projectsubsidieregeling publieksbereik archeologie Zuid Holland
Subsidieregeling Erfgoedlijnen Zuid Holland